

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Us
34838
56.30

HD WIDENER

HW YPQM R

UD 34838.56.30

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

THE BEQUEST OF
EVERT JANSEN WENDELL
CLASS OF 1882
OF NEW YORK

1918

D E M O R M O N E N .

GEDRUKT BIJ J. DE VRIES EN ZONN.

DE MORMONEN.

EEN OVERZIGT VAN HET ONTSTAAN, DE INRICHTING
EN GELOFSLEER DEZER SEKTE.

DOOR

DR. MORITZ BUSCH.

UIT HET HOOGDUITSCH.

TE AMSTERDAM, BIJ
H. W. M O O I J.
1856.

MS 34838.56.30

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM
THE BEQUEST OF
EVERT JANSEN WENDELL
1918

EEN WOORD TER INLEIDING.

Dit geschrift, hetwelk ik in een hollandsch gewaad mijnen landgenooten aanbied, behandelt een onderwerp, waarop in de laatste tijden de aandacht zeer gevestigd is. Ook in ons land heeft men reeds getoond, bekend te zijn met de zonderlinge verschijnsels van het godsdienstig leven in het gebied der Vereenigde Staten. Doch in het algemeen zal wel voor velen onder ons de godsdienst der Mormonen eene weinig of geheel niet bekende zaak zijn. En toch eene godsdienst, die zich niet minder voorstelt dan éénmaal de geheele wereld te zullen hervormen, mag den blik van het publiek niet ontgaan; ja eene juiste kennis van hetgene de Mormonen willen en bedoelen, zal te beter ons bewaren voor hunne proselieten-jagt. Want men denke niet dat de wateren van den oceaan, die ons

van hen scheiden, ons wel bevrijden zullen van eene besmetting met hunne verderfelijke dwaalbegrippen. Reeds in verschillende landen van Europa, vooral in Engeland, hebben zij zich weten te nestelen, en niet alleen Europa, maar ook de overige werelddeelen zijn getuigen van hunne woelingen. Daarbij is hun invloed des te gevaarlijker dewijl hunne zendelingen, door het vernis waarmede zij hunne sekte weten op te sieren en hunne gladde woorden, den onkundige des te eerder in hunne strikken vangen. Bovendien bevat dit werkje eene nieuwe bijdrage tot de beschouwing van het duizendjarig rijk, hetwelk in onze dagen, bij de groote staatkundige gebeurtenissen waarvan wij getuigen zijn, reeds meermalen als ophanden werd verkondigd.

Dr. MORITZ BUSCH, de schrijver van het oorspronkelijke werkje, heeft het publiek in mijne oogen eene groote dienst bewezen door de bedoelingen der Mormonen met fiksche trekken in het licht te stellen. Hij heeft dit gedaan op eene bevattelijke, zeer onderhoudende wijze, dikwerf niet zonder eene bittere ironie. BUSCH heeft vroeger eenigen tijd in de Vereenigde Staten doorgebracht en dus op de plaats zelve gelegenheid gehad ter opsporing zijner bronnen. Dat die bronnen-studie niet vergeten is, blijkt voor den

opmerkzamen lezer bijv. uit de vele dagbladen die hij aanhaalt en waarvan hij uittreksels heeft gegeven. Op den titel van geleerd maakt dit werkje echter geene aanspraak; het is een populair geschrift, gelijk reeds het doel aanduidt waartoe het in Duitschland bestemd werd, namelijk tot reislectuur. Toch beveel ik de lezing er van mijnen landgenooten ten sterkste aan, opdat zij zien welk een' magtigen invloed soms een of andere geestdrijverij kan hebben, vooral wanneer men het steunpunt zijner magt zoekt in een gruwelijk verdraaijen van de H. Schrift en een schandelijk misbruik maken van het denkbeeld van openbaringen door God geschonken. Men meene echter niet, als ik van geestdrijvers sprak, dit geschrift terstond uit de hand te moeten leggen met de gedachte: »O alweder eene soort van die vele afgetrokken norsche dreepers.» De Mormonen zijn niets minder dan dat. Nergens wordt onder gelijke omstandigheden zooveel gedanst, geschertst, muziek gemaakt als in het nieuwe Zion. Ja de veelwijverij is niet alleen geoorloofd, maar zelfs als schriftmatig aanbevolen en het is eene verbastering der Christelijke kerk, gelijk de Mormonen beweren, dat zij de polygamie niet behouden heeft.

Doch genoeg! Wij meenden dat dit werkje meer aanspraak had op eene vertaling dan soms vele

anderen. Wij bieden het onzen landgenooten aan als een afschrikwekkend voorbeeld van de afdwalingen waartoe men vervalt, als de geest van CHRISTUS het hart niet bestuurt. Mogt die proeve voor sommige onder ons niet te vergeefs zijn ondernomen.

October 1855.

DE VERTALER.

EERSTE HOOFDSTUK.

Sektenwezen in Amerika.

Openbaart zich het sektenwezen reeds in het staatkundig leven der *Vereenigde Staten* in een vrij groot aantal van verschijnselen, die den vreemdeling eerst na eene diepere studie van land en volk eenigermate verstaanbaar worden, nog veel meer is dit het geval bij de vormen, waarin zich het Godsdienstig beginsel heeft uitgedrukt. Laten zich ginds in de bonte rij der partijen altijd twee groote grondkrachten onderscheiden, die in overeenstemming met twee drijfveren der menschelijke natuur, gelijk eb en vloed, de belangen der menigte dragen en in balans houden, zoo onttrekken zich de tallooze sekten van *Amerika* bijna aan elke rangschikking. Wij hebben een' volkomen' chaos voor ons, waarin de stoffen op de meest woeste wijze door elkander bruisen, en die den genen, wien de wetenschap niet dergelijke perioden in de Kerkgeschiedenis herinnert, zou doen gelooven, dat het Christendom zijne oplossing te gemoet ging. Het hardnekkigst vasthouden aan de letter der Schrift vereenigt zich dáár met de meest buitensporige afdwalingen

der fantasie. Het meest in het oog loopend bedrog vindt bij duizenden en wederom duizenden van menschen, die in wereldlijke zaken scherp toezien, oogen die zwart voor wit houden, ooren die naar de leugen als eene openbaring uit de hoogte luisteren, en knieën, die zich voor kwakzalvers als boden Gods nederbuigen. Hier bouwt de hardnekkige regtgeloovigheid haren tempel; ginds slaat de meest absolute twijfelzucht den haren op. Elders weder verheft zich het onder den grond brandende vulkanische vuur der dweeperij, en spoedig ontwikkelt zich de in den beginne zoo onaanzienlijke kapel tot eene magtige domkerk, waarin geestdrijvers of bedriegers eene geheel nieuwe godsdienst ontwikkelen.

Even als de prairiën-branden en de overstromingen van het verre Westen, verbreiden zich ook nieuwe zoogenaamde Evangelie-verkondigingen over de gemoederen. Gelijk de Tornado in het oorspronkelijke woud de eiken, zoo doen de woorden hunner apostelen geheele vergaderingen op de knieën storten. Het spreken met vurige tongen, hemelsche gezigten, gezelingen door handoplegging, verschijningen van Engelen en het uitdrijven van duivelen, dit alles is in vele kringen even gewoon als ten tijde der Apostelen. Nu eens schijnen de demonen, die in de zwijnen voeren, dan weder schijnt de geest van den Pinksterdag de onbestendige gemoederen te bewegen. Niets kan zoo vol tegenstrijdigheden zijn, niets zoo zeer met zeden en gewoonten strijden dat het niet een' kring van geloovigen om zich henen zou verzamelen, als een wêlbespraakte mond het voordraagt, een spitsvindig verstand het uit den Bijbel regtvaardigt, en een organiserend talent het een' kerkelijken vorm geeft. Ja juist het uitzinnige en buitensporige schijnt de groot-

ste aantrekkingskracht te bezitten, al wordt het ook dikwerf slechts aangenomen om daags daarna met eene nog zeldzamer dwaasheid verwisseld te worden.

Deze toestand, te vergelijken met de afwisselende koortsen, de meest verbreide ziekten in *Amerika*, waarbij menschen, die in den loop van weinige jaren achter-eenvolgens tot een duizendtal kerken en geloofsbelijdenissen behoord hebben, geene zeldzaamheid zijn, vereenigt nagenoeg alle verschijnselen in zich, die de kerk-geschiedenis sedert haar begin tot heden heeft vertoond. De Ebionieten, Gnostieken, de kloosters in hunnen oorspronkelijken vorm, de fanatieke sekten der Midden-eeuwen, de Wederdoopers van *Munster*, de Camisarden, deze allen vinden meer of min hun evenbeeld in deze trans-Atlantische verwarring, en het zou misschien niet zonder vrucht zijn voor het verstaan dezer oude verschijnselen, als men hunne herhaling in den tegenwoordigen tijd eens naauwkeuriger onderzocht.

Op eene andere plaats hebben wij wenken gegeven betreffende de oorzaken van dit wonderlijk verschijnsel en het leven van *Amerika's* bewoners (1). Hier hebben wij met de meest zonderlinge en tevens krachtigste spruit van deze eigenaardige behoefte om sekten te vormen, te doen — eene verschijning, die bovendien, daar zij in zekeren zin een mixtum compositum der resultaten van alle dergelijke verschijnselen is, ons het geheele sekten-wezen afspiegelt, en ten slotte zeer leerzame stralen werpt over den laatsten grond en oorzaak van het staatkundig zoowel als maatschappelijk zoeken en streven in de overzeesche republiek.

(1) *Wanderungen zwischen Hudson und Mississippi von MORITZ BUSCH*, Stuttgart und Tübingen, COTTASCHEER Verlag, 1854.

Dat de Kwakers in de *Vereenigde Staten* hunnen hoofdzetel hebben is bekend; even zoo dat de verschillende sekten der Wederdoopers hier omstreeks twee millioen belijders tellen. De Camp-meetings of legerplaatsen der Methodisten met de ten deele afschuw wekkende, ten deele komische uitingen van hunnen vurigen ijver, hunne *Abraham's a sancta Clara*, hun buitensporig vreugdgejuich en het openbaren van hun berouw, alsof zij bezeten waren, zijn ons meer dan eens geschilderd.

Minder bekend daarentegen is het welligt, dat omstreeks het midden der vorige eeuw ANNA LEE, de vrouw van een' hoefsmid uit *Engeland* naar *Albany* kwam, die zich voor den in de vrouwelijke gedaante op nieuw verschenen CHRISTUS uitgaf, den aanvang van het duizendjarig rijk verkondigde, de vermenging der geslachten in alle opzigten, en dus ook het huwelijk voor zonde verklaarde, God door dansen leerde vereeren en voor deze wonderlijke heilswaarheden een betrekkelijk niet gering getal van geloovigen vond, wier gemeenschap nog heden onder den naam van *Shaker* in achttien kloosterachtige verblijven met omstreeks 4000 bewoners wordt voortgezet. Minder bekend is het misschien verder, dat er, in de stad *Nieuw-York*, eene sekte bestaat, door eene andere engelsche vrouw JANE SOUTHCOT gesticht, die benevens andere ceremoniën, ook de besnijdenis heeft ingevoerd; dat de Swedenborgianen talrijke gemeenten in *Amerika* hebben; dat het uitdrijven van geesten zich onder den titel van *spiritualisme* tot eene soort van kerk gevormd heeft; dat in *Pennsylvanië*, in *Ohio* en bij *Buffalo* piëtistische vergaderingen van Communisten bloeijen, en dat ook CABET's *Ikariërs* hier tamelijk gedijen. Minder

bekend eindelijk is wel, dat voor ongeveer tien jaren WILLIAM MILLER de *Vereenigde Staten* doortrok; die met hulp des bijbels en der wiskunde en zijner verbeelding met schrikwekkende zekerheid had berekend dat de wereld op den 21 Maart 1844 moest vergaan, en die door zijne prediking in het Oosten zoo wel als in het Westen eene menigte van zwakke zielen tot het verkoopen hunner goederen bewoog.

Alle deze en vele dergelijke verschijnselen vinden in het verledene van het Christelijk Europa hunne tegenhangers. Die sekte echter, waarover wij thans zullen handelen, heeft in haar geheel beschouwd, voor zoo verre ons bekend is, noch in de Christelijke wereld, noch in den kring van eene andere, zich ontwikkelende, godsdienst haar's gelijke. De Mormonen zijn eenig in hunne soort. Zij konden slechts op den grond der nieuwe wereld ontkiemen, slechts onder een' Amerikaanschen hemel gedijen; en wanneer het geoorloofd is, ongehoorde verschijnselen geheel strijdende met alle gewone vooronderstellingen, wonderen te noemen, zoo staan wij hier tot dusverre voor een der grootste wonderen onzer eeuw.

De geschiedenis der Mormonen of der Latter-Day-Saints, gelijk zij zich zelve noemen, is de geschiedenis eener wilde noot, die in de aarde der trans-Atlantische wereld geplant, in eene op het eerste gezigt wonderbaarlijke wijze, tot een reusachtigen boom opwies en vruchten voortbragt, die niet alle slecht zijn. Het is de geschiedenis eener leer, die, oorspronkelijk tamelijk grof en loomp, langzamerhand door een aantal mystieke geloofsstellingen in zich op te nemen, den schijn van een' dieperen inhoud verkreeg en zich in staatkundige

betrekking tot eene tot dusverre nog niet aanwezige Theo-Demokratie vormde. In den stichter der sekte zien wij niet te miskennen talenten, groote menschenkennis, bewonderenswaardige volharding, een' buitengewoon scherp blik in het kiezen zijner middelen met ongeloofelijke vermetelheid, diepe zedelijke ellende en eene in hare naïviteit dikwerf kluchtige onwetendheid gepaard. Kan men hem in eenige opzigten met MOHAMMED, in andere met CROMWELL vergelijken, zoo herindert hij ons nog veel meer BARNUM » een' anderen NAPOLEON in het snoeven en wind maken''; en was hij ontegenstrijdig een ongewoon mensch, ja durft men hem als het in persoon verschenen genie der Yankee's aanduiden, zoo laat zich het wèlslagen zijner pogingen nog meer verklaren uit de omstandigheden, waarin hij zich bevond, dan uit zijne persoonlijke talenten.

Deze omstandigheden echter waaronder het mogelijk was, dat eene sekte, die in het jaar 1830 slechts uit het huisgezin van haren stichter en twee vrienden bestond, in den loop van 20 jaren in spijt van gruwzame vervolgingen en menigvuldige gelegenheden tot erkenning der leugens, die haar kern uitmaakten, tot eene wèlgeordende kerk aanwies, welker honderd duizend belijders over de geheele aarde verstrooid zijn, — deze eigenaardige omstandigheden hebben voor onze eeuw en vooral voor *Amerika* evenveel beschamends als troostrijks. — Zij toonen dat in onzen tijd het licht der beschaving nog lang zoo ver niet doorgedrongen is, als men gewoonlijk meent en dat vooral de *Vereenigde Staten* en *Engeland* met den titel van *verlichte* natie, dien zij zoo gaarne aannemen, ietwat spaarzamer moeten omgaan. Zij bewijzen echter ook, dat waar vrije

instellingen heerschen, en waar de edele eigenschappen van het Angelsaksisch geslacht het *geheel* doordringen, zelfs het bedrog spoedig eene gedaante moet aannemen, die van de eene zijde ten minste erkenning en zelfs bewondering verdient.

De volgende ontwikkeling zal doen zien, of daarmede te veel gezegd is.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Jozef Smith de schatdelver en profeet. — Sidney Rigdon en de openbarende engel. — Een roman en diens verandering in een' bijbel.

De stichter der Mormonen was JOZEF SMITH, geboren den 23 September 1805 te *Sharon* in den Staat *Vermont*, en later met de familie zijns vaders naar het dorp *Manchester* bij *Palmyra*, in den Staat *Nieuw-York* vertrokken. Overeenkomstig zijne eigene levensbeschrijving was zijn gemoed reeds vroeg op goddelijke dingen gerigt, en toen hij 17 jaar oud was, werd deze neiging nog meer gevoed en geprikkeld, doordien een welsprekend methodistisch predikant in de nabuurschap eene groote opgewektheid des harten wist te bewerken. Dikwerf stortte JOZEF zijn verlangen naar kennis en inzicht, voor God in het gebed uit, en meermalen peinsde hij dagen lang over den regten weg tot verkrijging der zaligheid.

Toen hij nu, wederom bij zulk eene gelegenheid, tot laat in den nacht wakker was gebleven, en op zijne

knieën den Heer om verlichting des geestes smeekte, opdat hij mogt weten welke van de verschillende sekten en kerken de ware zij, zie! daar werd eensklaps zijn kamer met een hemelsch licht vervuld, en hij zag een' engel naast zich, die hem aangaande het pad tot gerechtigheid voor God onderwees en hem tevens bekend maakte dat er op aarde geen ware kerk meer bestond. Het Christendom had de goddelijke orde met mensche-lijke instellingen verwisseld, het geloof vervalscht en het eeuwige verbond gebroken, weshalve aan hetzelfde, tot straf, reeds voor 1500 jaren het priesterdom was ont-nomen. Eindelijk vernam JOZEF van den hemelbode, dat zijn gebed bij God was verhoord, en in de boeken des levens geschreven, dat de Heer hem lief had, en dat hij den last zou ontvangen, om het priesterschap naar de instelling van MELCHIZEDEK onder de menschen te herstellen en eene kerk van ware geloovigen te stich-ten, ten einde den Heer te ontvangen, wiens duizend-jarig rijk nabij was,

Bij een later bezoek van den engel, dat op den 21 September 1823 plaats had, werd hem geopen-baard, dat hij uitgekozen was, om een heilig boek, dat in de nabuurschap was begraven, op te delven en tot nut en heil der wereld openbaar te maken. Dit boek bevatte volgens den engel de waarheid betreffende den oorsprong der oudste bewoners van *Amerika* en hunne lotgevallen sedert hun verlaten van *Judea* en hunne komst in *Amerika*; het was geschreven door een' oud-Indiaanschen profeet.

Den volgenden morgen op de aangeduide plaats, den top eens bergs, dien de Mormonen *Cumorah* noemen, tusschen *Canandaigua* en *Palmyra*, gekomen, vónd

hij na korten tijd gezocht te hebben eene acht duim hooge steenen kist, waarop het deksel met kalk bevestigd was. Herhaalde malen beproefde hij haar open te breken, totdat eindelijk een slag eener onzichtbare hand hem teruggedreef. Op zijn vurig gebed om inlichting aangaande dezen tegenstand, ontving hij tot antwoord, dat de grond van dit mislukken zijner pogingen daarin lag, dat hij gehoor gegeven had aan de inblazingen van den satan, die op weg naast hem geloopt en hem overgehaald had, den inhoud der kist tot bevordering van zijn *tijdelijk* geluk te besteden. Dit was zonde. De gedachte, daardoor beroemd te zullen worden was onreine eerzucht, daardoor rijkdom te zullen verwerven, strafbare geldzucht.

»Gij kunt deze oorkonden nog niet krijgen,» zeide de engel. »Niemand kan ze ontvangen, zoo zijn hart onrein is, dewijl zij bevatten hetgeen heilig is. Zie, ofschoon gij thans aanschouwd hebt de magt der duisternis, waaraan gij voortaan altijd het kwade kunt kennen, zoo wil ik u nog een ander teeken geven, waardoor gij zult bemerken dat God de Heer is, en dat hetgeen deze oorkonden bevatten, tot alle volken, geslachten en tongen onder den hemel moet gebragt worden. Dit dan is het teeken: Als het bekend wordt, dat de Heer u deze dingen getoond heeft, zoo zullen de goddeloozen uwen val zoeken. Zij zullen leugens verspreiden om uwen goeden naam te besmetten, en men zal u zelfs naar het leven staan. Maar merk het op: zoo gij getrouw blijft, en voortaan leeft naar het gebod des Heeren, zoo zult gij bewaard blijven en ter regter tijd verlot bekomen, om de oorkonden van hier te halen.»

Deze belofte werd vervuld na verloop van vier jaren, gedurende welken tijd JOZEF zich voortdurend op een' Gode welbehagelijken wandel had toegelegd, ijverig naar waarheid gestreefd, en een herhaald en leerrijk bezoek van den engel had ontvangen. Op den 22 September 1827 opende deze voor hem de steenen kist, toonde hem den inhoud, die bestond in het zwaard van LABAN, een borstharnas, een' profetenbril (*Urim* en *Thummim* genoemd) en de tafeltjes waarop de oorkonden gegraveerd waren. De engel stond hem toe een deel van dezen schat mede te nemen. Het zwaard, ten tijde van ZEDEKIA uit *Jeruzalem* naar *Amerika* gekomen, was van het fijnste staal en had een' gouden greep. De bril had den vorm van een boogje, waar twee heldere doorschijnende steenen ingezet waren, en men kon door middel van haar zoo wel in de toekomst als in het verledene lezen. De tafeltjes, die van goud schenen te zijn, acht duim lang en zeven duim breed, en lang zoo sterk niet als gewoon blik, werden door drie ringen, waarmede zij aan de eene zijde doorboord waren tot een band bijeen gehouden en waren aan beide kanten met egyptische letters beschreven. Een gedeelte van deze was door een zegel voor het oog bedekt.

JOZEF nam de oorkonden mede naar het huis zijns vaders, en toen het gerucht van het gevondene zich in de omstreken verbreidde, werd vervuld hetgeen de engel voorspeld had. Naar alle kanten strooide men valsche voorstellingen dezer zaak uit, men spotte en lachte over die wonderbare openbaring. Het gepeupel bestormde het huis der familie SMITH, en beproefde meermalen den profet met geweld de kostbare gouden

plateau te ontrooven, zoodat hij eindelijk besloot, naar het naburig *Pennsylvanië* te vertrekken. Hier, waar zijn schoonvader woonde in de nabijheid der *Susquehanna*, vertaalde hij met hulp van de *Urim* en *Thummim* en een' schrijver, met name COWDERY, het onverzegeld gedeelte van het oorkondenboek in het Engelsch, hetwelk later onder den titel van »het boek der Mormonen" in druk verscheen.

Tot dusverre volgden wij de voorstelling der zaak, zoo als zij door SMITH zelf en den apostel der Mormonen ORSON PRATT gegeven wordt. Inderdaad was het er echter geheel anders mede gelegen. Wel mag de profeet bij de stichtelijke opwekking der naburige bewoners, door dien predikant der Methodisten, eenige indrukken ontvangen en zich met de voornaamste stellingen van den strijd der sekten onder zijne landslieden bekend gemaakt hebben. Maar in plaats van in den reuk van vrome lieden te staan, werden JOZEF SMITH en zijne geheele familie veel-
 eer voor ligtzinnige, leugenachtige deugnieten gehouden. In plaats van te werken, zwierven zij in de omstreken als schatdelvers rond. Zij bedienden zich daarbij van een zoogenaamden »steen eens zieners", somtijds ook wel van eene wigchelroede. Het gerucht wilde, dat in de westelijke graafschappen van den Staat *Nieuw-York* groote rijkdommen uit den tijd der Sotos verborgen lagen, en JOZEF had onder de bijgeloovigen den naam weten te verkrijgen, van deze onderaardsche schatten met goed gevolg op te sporen. In het jaar 1825 kwam hij te *Harmory*, eene plaats in *Pennsylvanië*, in kennis met eene miss EMMA HALE, die hij wist te overreden om zich door hem te laten schaken en hemelrijk zijne vrouw te worden. Omstreeks denzelfden tijd haalde hij een'

zeker en LAWRENCE over om zich met hem te verbinden , ten einde eene aan den *Susquehanna* door hem ontdekte rijke zilvermijn uit te graven. Toen zij echter ter aangeduider plaatse kwamen , was er geen spoor eener ertsgroeve te ontdekken en LAWRENCE had zijn geld om niet uitgegeven. In 1826 leidde hij op eene dergelijke wijze den pachter STOWELL te *Bainbridge* om den tuin , daar hij dezen vertelde , hoe hij in eene grot niet verre van *Manchester* een' goudklomp ontdekt had , waarvan hij hem de helft zou geven zoo de pachter beloofde , hem en zijne vrouw uit *Pennsylvania* naar de woonplaats zijns vaders te brengen. STOWELL nam dit aan en vervulde zijn deel van het contract ; maar toen nu SMITH ook aan zijne verplichting moest voldoen , wist hij zich daaraan te onttrekken door de uitvlugt , dat hij zijne jonge vrouw niet onder vreemden alleen kon laten. De bedrogen pachter keerde terug , om zijne koolbedden weder te verzorgen en den schelm te verwenschen , die hem zoo voor den gek had gehouden. Dit is , wat de hoofdzaak betreft , de ware geschiedenis van den nieuwen profet in den tijd tusschen de eerste voorgewende engelenverschijning en het tijdstip , waarop het ruchtbaar werd , dat hij aan de vertaling van het door hem gevondene werkte.

Maar ook aangaande dit laatste verspreidde zich weldra eene geheel andere faam , dan die , welke SMITH en zijne vrienden gemeend hadden der wereld te kunnen wijsmaken. Het boek *Mormon* was niets minder dan eene verzameling van oorkonden , door Indiaansche profeten voor eeuwen geschreven. Het was veeleer de vrucht der ledige uren van een' zekeren SPALDING , die van 1809 tot 1812 in het stadje *Conneaut* in noorde-

lijk *Ohio* in vereeniging met een' zekeren LAKE, die een' handel in ijzerwaren had gedreven. Het was eene soort van historische roman, waarin de ook overigens in *Amerika* zeer verbreide meening werd bevestigd, dat de oorspronkelijke bewoners van het westelijk *Continent* afstammelingen der kinderen Israëls zouden zijn, en die ten dien einde wijdloopige berigten aangaande hunne reizen van *Jeruzalem* naar *Amerika* en hunne lotgevallen in dit werelddeel bevatte. Het ijzerwerk werd slecht betaald, en daar SPALDING ondertusschen op het denkbeeld gekomen was, dat hij door de uitgave van zijn boek een welgesteld man zou kunnen worden, zoo begaf hij zich in het jaar 1812 naar *Pittsburg*, waar hij het »ontdekte handschrift» (zoo had hij namelijk zijn product gedoopt) den drukker LAMBIN ter uitgave aanbod. Deze bewaarde het manuscript korten tijd — gelijk eenige zeggen — waarna het weder in handen van den schrijver kwam. Nadat deze echter spoedig daarop gestorven was, nam zijne weduwe het mede naar *Hartwick*, niet verre van de woning des met SMITH bevrienden pachters STOWELL; van hier geraakte het omstreeks het jaar 1820 naar het huis haars broeders te *Ohondago Hallow*, niet verre van *Manchester*, het toenmalig verblijf van SMITH. Hier werd het, naar men meent, door JOZEF uit den koffer, waar het onder andere papieren van SPALDING lag, ontvreemd en in een godsdienstig boek herschapen.

Deze berigten zijn, zoo al niet ten volle ongeloofwaardig, toch niet zeker genoeg. Veel juister schijnt de volgende verklaring. Het »ontdekte handschrift» was gedurende meerdere jaren en ook toen nog onder bewaring van LAMBIN gebleven, nadat SPALDING in de lente van 1816

gestorven en eenigen tijd later de firma LAMB DIN EN PATTERSON een bankroet gemaakt had. Nu biield zich van 1823 tot 1826 een zekere SIDNEY RIGDON te *Pittsburg* op, die vroeger boekdrukkersgezel was geweest en thans als predikant der »Reformers'' of »Disciples'' werkzaam was. Hij was, gelijk zijn later gedrag toont, even sluw als eergierig en nooit om middelen ter bereiking zijner oogmerken verlegen. Hij stond op tamelijk vertrouwelyken voet met LAMB DIN en verliet, na diens overlijden, de plaats waar hij zich tot dusverre had opgehouden, om zich te *Mentor*, een stadje in het noordelyk gedeelte van *Ohio*, eene gemeente te stichten, die hij soortgelijke dingen als JOZEF SMITH verkondigd had, vertelde. Eene andere daadzaak, die tot gevolgtrekkingen aanleiding geeft, is deze, dat RIGDON gedurende den herfst van 1826 talrijke reizen van *Mentor* naar *Pittsburg* ondernam, dat niet verre van den *Susquehanna* en het toenmalig verblijf van SMITH is.

Toen nu in het jaar 1830 het »boek Mormon'' of zooals het in de eerste uitgave luidt, »de gouden bijbel'' in druk verscheen, en door geloovigen en ongeloovigen met graagte gelezen werd, verklaarden SPALDINGS weduwe en zijn broeder, even verbaasd als verontrust, dat het in de hoofdzaak niets anders was, dan het »ontdekte handschrift'' van hunnen echtgenoot en broeder, dat zij zich nog zeer goed herinnerden. De namen der personen en plaatsen, ja wat nog meer is, de psychologische onwaarschijnykheden en in het ooglopende stijlfouten waren over het geheel behouden, en de bewerker had er slechts wat godsdienstige stof bijgedaan. Hunne tegenwerpingen tegen het gepleegd bedrog, waarop RIGDON

slechts met smaaddeden en grofheden antwoordde, werden door de getuigenis van den vroegeren compagnon van SPALDING, alsmede door een groot deel der bewoners van *Conneaut* bekrachtigd, en zoo schijnt het raadsel zich dus op te lossen, dat LAMBIN, nadat hij met zijne drukkerij bankroet gegaan was, de manuscripten, die zich onder zijne bewaring bevonden, nazag, om zich door eene speculatie met een boek dat opzien baarde weder te redden, dat hij tot dit doel geen beter middel kon kiezen dan het »ontdekte handschrift», welks schrijver hem bovendien geen beletsel meer in den weg zou kunnen leggen, dat hij dit werk aan RIGDON in handen gaf, om het naar zijn vermogen te beschaven en oin te werken, en dat deze den roman in een bijbel veranderde. De daad van LAMBIN maakte RIGDON tot den eenigen bezitter van het geheim alsmede van de mogelijke winst. Deze laatste zou zekerder worden, als het boek op eene wonderbaarlijke wijze aan het licht gebracht werd. Het toen ter tijde loopende gerucht, dat te *Canada* een gouden bijbel zou opgedolven zijn, bragt hem op de gedachte, om ook de oorkonde der Mormonen te doen voorkomen als geschreven op gouden tafelen en uit den schoot der aarde opgegraven. Eindelijk had men nog een medehelper te zoeken, die in den reuk van een' schatdelver stond, dewijl, als men dezen den vond liet doen, geene verdenking op RIGDON viel, en hiertoe was JOZEF SMITH, na al het vroegere, de regte man. Deze nam zonder bedenken RIGDON's voorslag aan en als hij eenigen tijd na de eerste onderhandeling met den uitvinder van het plan naar *Pennsylvanië* trok, zoo geschiedde dit niet omdat zijn leven ginds gevaar liep, maar dewijl hij aan den *Susquehanna* digter bij zijn

makker was en zich aldaar des te ongestoorder zijne rol door dezen kon laten instuderen.

De verdere ontwikkeling werpt echter nog meer licht op het gedrag, waarmede de beide bedriegers hun openlijk optreden begonnen. Noch SMITH noch RIGDON was in het bezit van de middelen om het gevondene door de drukpers aan het licht te brengen. De eerste wendde zich dus tot den kwaker CRANE, om eene som ter leen, tot bevordering van het werk Gods; hij werd echter met schimpredenen afgewezen. Toen sloeg hij het oog op den pachter HARRIS, een' ligtgeloovigen zot, die reeds achtereenvolgens tot een honderdtal sekten behoord had. Op zekeren dag trad hij hem te gemoet, verkondigde hem, dat de Heer hem geboden had, zich vijftig dollars van den pachter te laten geven om een begin te maken met de vertaling van zijn Indiaansch evangelie. Werkelijk ontving SMITH van den door beloften van een groot en heerlijk loon omgekochten HARRIS, de verlangde som. Nadat hij nog krachtiger bij hem had aangedrongen, gaf HARRIS van tijd tot tijd aanzienlijke sommen tot 3000 dollars toe, ja leende zich zelfs tot schrijver, wien SMITH zijne vertaling dicteerde. Daar hij echter niet goed met de pen teregt kon, werd hij door OLIVIER COWDERY, een' schoolmeester, vervangen, die dan ook het werk tot aan de uitgave voltooide. SMITH legde daarbij de valsche goudplaten in een' hoed, hield den profeten-bril der *Urim* en *Thummim* voor zijne oogen en dicteerde de woorden der oorkonde, die door middel van dit instrument uit het nieuw-Egyptisch in het Engelsch veranderd werden, den schrijver, van wien hij door een voorhangsel gescheiden was; dat wil met andere woorden zeggen: hij las het manuscript van

RIGDON, hetgeen hij in zijn' hoed verborgen had, voor, of wel hij zeide uit zijn geheugen op, wat hij daarvan voor dien dag van buiten geleerd had.

In den beginne schijnt noch RIGDON noch SMITH aan de stichting eener nieuwe godsdienst gedacht te hebben. Men had alleen het doel voor oogen om de gemoederen van talrijke ligtgeloovigen in het land opmerkzaam te maken op de voorgewende ontdekking van een boek uit de oudste tijden van *Amerika*, door het te doen vergezellen van engelen verschijningen en het met een' nimbus uit de hoogte te omgeven. Kort vóór dat het boek *Mormon* in druk verscheen, moeten echter de meeningen van beide over den weg dien zij hadden in te slaan, veranderd zijn, daar men op den 6den April 1830 tot de stichting eener »kerk uit de Heidenen'' overging.

Eer wij echter hierop een' blik werpen, willen wij een overzicht geven van den inhoud des bijbels der Mormonen, die tegenwoordig in de engelsche, fransche, italiaansche, deensche en duitsche taal te verkrijgen is, ja zelfs in die van de bewoners der *Sandwich's* eilanden overgezet en in meer dan een half millioen exemplaren verbreid is. Het boek van Mormon is verdeeld in de boeken *Nephi (I en II)*, *Jakob*, *Enos*, *Jarom*, *Omni*, *Mosiah*, *Alma*, *Helaman*, *Nephi, den Jongere*, *Mormon*, *Ether* en *Moroni*, die te zamen zooveel stof bevatten als het Oude Testament buiten de Apokryphen. De inhoud echter is in korte woorden het volgende: Als de Heer, om den torenbouw van Babel te verijdelen, de talen der aldaar zaámgestroomde menigte verwarde, erbarinde Hij zich over de Jaredieten wegens hunnen vromen wandel en liet hun den hun eigen tongval. Door

God daartoe aangezet, verlieten zij het land *Schinear* en trokken naar de westkust van den oceaan, vanwaar zij in acht schepen naar het noordelijk gedeelte van *Amerika* voeren. Hier woonden zij 15 eeuwen, werden eene talrijke en magtige natie, maar verzonken langzamerhand tot ongelooft en lastering, ten gevolge waarvan zij omstreeks het jaar 600 vóór christus geboorte, zoo geheel door God verdelgd werden, dat er niets van hen overbleef, dan de puinhoopen hunner steden, en de door hunnen profeet *ETHER* op gouden platen opgeteekende geschiedenis van hunne opkomst en ondergang.

Omstreeks den tijd hunner uitroeiing werd eene Joodsche familie uit den stam van *JOZEF*, de vrome *LEHI* met zijne vrouw *SARIAH* en zijne vier zonen, op wonderbare wijze uit *Jeruzalem* naar de westkust van *Zuid-Amerika* gevoerd, en elf jaren later maakte zich ten derden male een stoet van Israëlitische volksverhuizers, waaronder velen uit den stam *Juda*, insgelijks naar het groote vasteland aan gene zijde van den Stillen oceaan op. Zij landden in *Noord-Amerika*, begaven zich insgelijks later naar het Zuiden, waar zij na verloop van ongeveer 400 jaren door het eene gedeelte der vroeger aangekomenen ontdekt werden en met hen tot een volk versmolten.

De nakomelingen van *LEHI* namelijk splitsten zich eenigen tijd na hunne aankomst op Amerikaanschen bodem in twee stammen, eene scheiding, veroorzaakt, doordien eenige van hen de overigen wegens hunne godsvrucht vijandig behandelden en vervolgden. Deze vromen, die zich naar den hen aanvoerenden profeet *Nephtien* noemden, vertrokken naar *Centraal-Amerika* en vandaar uit naar het Noorden, terwijl die goddeloozen,

naar hunnen aanvoerder Lamanieten genoemd, in het Zuiden achterbleven.

De Lamanieten berokkenden zich door de boosheid hunner harten vele en zware rampen en tuchtigingen. Vooral veranderde de vloek Gods hunne van natuur witte kleur in eene vuil roode. Zij waren lieden van een ruw en bloedgierig gemoed en zoo zeer gebeten op hunne broeders, de Nephieten, dat zij hen meermalen met tallooze horden den oorlog aandeden, doch in allen deele glansrijk afgeslagen werden.

De Nephieten waren geheel het tegenovergestelde van dit booze volk. Zij bezaten een afschrift van de wet van mozes en de profeten tot aan JEREMIA, gedurende wiens leven hun stamvader *Jeruzalem* had verlaten, en deze overleveringen uit het land hunner voorvaderen, welke op metalen tafeltjes gegraveerd waren, werden voortgezet op andere tafels, die door de wijzen en zieners des volks, met de daden hunner koningen en helden, alsmede met de gezigten, wonderen, en openbaringen, waarmede God het vrome volk verwaardigde, beschreven. En de Heer zegende hen en zij breidden zich uit ten Oosten, Westen en Noorden en bedekten de dalen en vlakten met steden en dorpen, tempels en burgten, verbouwden alle soorten van graan in menigte en fokten talrijke soorten van huisdieren op. Zij kenden de winst en het gebruik van goud, zilver, koper en ijzer. Kunsten en wetenschappen bloeiden onder hen, ja zelfs eenige takken der machinerie waren hun bekend. Hunne geestelijke belangen werden door profeten behartigd, die in de verste toekomst een' blik konden werpen en niet slechts de verschijning van den *Messias* in het vleesch, maar zelfs zijne wederkomst en de oprigting van zijn

duizendjarig rijk voorspelden. Desniettegenstaande we-
ken ook de Nephieten eindelijk af van de wegen des
Heeren, vervielen tot zonde en misdaden, ja doodden
zelfs de profeten, die hen tot inkeer trachtten te bren-
gen. Toen werd de groote Jehova toornig op hen en
bezocht hen met zware straffen. Duisternis daalde op
de aarde neder, eene verschrikkelijke aardbeving woedde
van den eenen oever der zee tot den anderen, bergen
versmolten tot dalen, en dalen verhieven zich tot bergen,
meeren stroomden ter plaatse waar voorheen bloeiende
landschappen lagen, en het grootste deel der Nephieten
en Lamanieten werd vernietigd. Diegene echter, welke
deze vreesselijke ramp overleefden, werden begunstigd
met eene persoonlijke verschijning van CHRISTUS, die
kort te voren te *Jeruzalem* gestorven, opgestaan en
ten hemel was gevaren. Hij toonde hun de wonde
zijner zijde en de lidteekenen der nagelen, predikte hun
het Evangelie, stelde de Sacramenten in, genas kreu-
pelen en blinden, wekte eenen doode op en maakte aan
het vrome volk alle dingen tot aan het einde der dagen
bekend. Een deel zijner redenen en daden is in het
boek van *Mormon* te lezen; het grootste en gewigtigste
gedeelte daarvan wacht echter nog voorloopig op eene
vertaling uit het nieuw-Egyptisch origineel.

Nadat de Verlosser zijn werk in *Amerika* voltooid
had, steeg hij weder ten hemel. De twaalf jongeren
echter, die hij uitgekozen had, trokken door het land,
predikten overal de blijde boodschap, deden wonderen
en bekeerden niet slechts alle tot dusverre der wet van
mozes gehoorzamende Nephieten, maar ook vele Lama-
nieten. De daardoor te voorschijn geroepen godzalige
toestand van het Amerikaansche volk behield langer dan

300 jaren zijne zuiverheid. Langzamerhand echter ontkiemen weder ongeloof en ongerechtigheid, en tegen het einde der vierde eeuw volgens de Christelijke jaartelling had de buitensporigheid weder zulk een' graad bereikt, dat de langmoedigheid des Heeren veranderde in een' straffenden toorn. Een verschrikkelijke oorlog brak uit tusschen de Lamanieten in het Zuiden en de thans slechts nog in *Noord-Amerika* wonende Nephieten, waarvan de uitslag was de bijna geheele uitroeijing der laatstgenoemden op den berg *Cumora*, alwaar zich het overblijfsel des volks in eene mijlen lange legerplaats verschanst had.

Onder de overgeblevenen bevonden zich de profeet **MORMON** en zijn zoon **MORONI**, wien gene voor zijn' dood zijn uittreksel uit de overleveringen zijner voorvaderen, ter nadere voltooiing overgaf, terwijl die overleveringen zelve door hem op Gods bevel in den berg *Cumora* verborgen werden. **MORONI** voegde aan de kronijk zijns vaders nog eenige jaren toe, en wij vernemen van hem, dat de onverzoenlijke Lamanieten de weinige nog overgeblevene der kinderen van Nephi, zoo lang vervolgden, tot dat het geheele geslacht, met uitzondering van hem zelve vernietigd was. Hij berigt verder, dat na den ondergang hunner vijanden de Lamanieten zelve onder elkander in strijd geraakten, en dat geheel *Amerika* langen tijd niets dan een groot tooneel van geweld, moord en roof was. Eindelijk sluit hij zijne geschiedenis in het jaar 424 na **CHRISTUS** geboorte, om de platen, waarop zij geschreven was, insgelijks in den heiligen berg te begraven.

DERDE HOOFDSTUK.

De Mormonen in Missouri en Ohio. — Zion in het Westen. — Vervolgingen in Missouri en overwinning in Illinois. — De wonderstad Nauvoo en haar tempel. — Het vermoorden van den profeet en de uittocht uit Egypte.

Wij keeren thans terug tot de geschiedenis van SMITH en de door hem op den 6 April 1830 gestichte nieuwe „kerk”. Deze bestond in den beginne nog slechts uit den profeet zelve, zijne vrouw, de familie zijns vaders en zijne vrienden MARTYN HARRIS en OLIVIER COWDERY. Overeenkomstig het spreekwoord, dat een profeet in zijn vaderland niet geëerd wordt, waren er te *Manchester* slechts weinigen, die aan de prediking van het uit de aarde ontstane pseudo-Evangelie een luisterend oor leenden. Daarentegen werden in de graafschappen *Fayette* en *Colesville* filiaal-gemeenten opgericht. Desniettegenstaande zou er bezwaarlijk iets van belang bereikt zijn geworden, zoo niet de medehelpers van SMITH elders gewigtiger gebeurtenissen hadden voorbereid.

In Augustus van het jaar 1830 reisde (de Mormonen zeggen: toevallig) een predikant der Campbellieten uit *Lorrain-County* in *Ohio* langs het kanaal door *Palmyra*, kreeg hier kennis van de nieuwe godadienst, bezocht den profeet, las het boek van Mormon en werd tot het geloof aan deszelfs echtheid bekeerd. Deze predikant heette PARLEY PETER PRATT, later een der wel-sprekendste en vurigste verdedigers en een der vreesdelijkste hymnen-dichters onder de Mormonen, thans

voorzitter zijner talrijke gemeenten op de eilanden der *Stille zee*. Bij zijnen terugtogt naar *Ohio*, waarheen COWDERY hem begeleidde, gaf hij den »gouden bijbel» aan RIGDON over, die in eene naburige plaats leerde, en dus tot eene reis naar *Manchester* bewogen werd, alwaar hij zich na eenige tegenwerpingen bekeeren liet en terstond daarop tot oudste, opperpriester en schriftverklaarder benoemd werd. Teruggekeerd, riep PRATT onverwijld zijne gemeente bijeen, droeg haar in eene rede die twee uren duurde en hoogst opgewonden was zijne ontmoetingen in den Staat *Nieuw-York* voor, vermaande, smeekte, stortte tranen van kommer en vreugde, viel eenige malen in onmagt, zag den hemel geopend en bewerkte door deze en dergelijke middelen, dat het grootste deel der vergaderde menigte zich door hem en COWDERY doopen liet.

Om dit alles te begrijpen, moet men weten, dat PRATT een oude bekende van RIGDON was, en zich herinneren, dat de laatste sedert drie jaren de letterlijke opvattingen der bijbelsche voorzeggingen, de nabijzijnde verzameling dezer verstrooide menigte van Israël tot ontvangst van den terugkeerenden Messias, de oprigting van het duizendjarig rijk en de noodzakelijkheid van wonderbare genadegiften in eene kerk, die zich de ware noemt, geleerd had. Men zal dan ook de toevallige reis van PRATT naar SMITH voor eene te voren bepaalde, en de tegenwerpingen van RIGDON voor blooten schijn mogen houden. Vooral laat zich daaruit verklaren de menigte van eigenaardige leerstellingen, die thans in den vorm van onmiddellijke ingevingen in den kring van jongeren van SMITH ontstonden, eene opeenstapeling van dwaasheden, die later vereenigd werden

in het tweede groote godsdienstige boek der sekte, »the book of doctrine and covenants'' (het boek der leer en des verbonds) dat naast het eerste geplaatst werd.

De bijeenkomst van RIGDON en SMITH had in October 1830 plaats gevonden. In Januarij van het volgende jaar ontving de laatste eene openbaring, waarin aan de gemeenten in het Oosten bevolen werd, naar die plaats op te trekken, welke, gelijk RIGDON reeds lang verklaard had, »aan de grensscheiding van het erfdeel der heiligen gelegen was'', een erfdeel, dat zich van daar tot aan de *Stille zee* uitstrekken zou. De profeet en de zijnen trokken dien ten gevolge naar het stadje *Kirtland* in *Noord-Ohio*, alwaar PRATT, RIGDON en COWDERY reeds eene gemeente van eenige honderde zielen bijeenverzameld hadden. Hier ontwikkelde zich een schouwspel van zeer zeldzamen aard, en eene menigte nieuwsgierigen stroomde van alle zijden toe, om getuige te zijn van deze gebeurtenissen. De waanzinnigheid der methodistische bijeenkomsten uitte zich hier in hooger en graad.

Stuiptrekkingen waren aan de orde van den dag. Mannen en vrouwen vielen bij de openbare vergaderingen op den grond, steenden, schreeuwden, wentelden zich onder hevige zenuwschokken heen en weder, wezen naar den hemel, waar eene wolk van heilige getuigen zweefde, spraken in tongen, vooral in die der Indianen tot wier bekeering zij verklaarden zich te moeten opmaken, vlogen als bezetenen ter deure uit en in, vielen in onmagt, sprongen weder op, plaatsten zich al predikende op hekken en boomtakken en verkondigden het aanbreken van den jongsten dag. Sommigen hieven steenen op en lazen daarop zonderling klinkende opschriften, waar anderen slechts mos zagen. Eenigen

meenden dat hun plotseling rollen van perkament uit den hemel op het hoofd vielen, die met het zegel van CHRISTUS verzegeld waren, en zoo ze niet dadelijk werden afgeschreven, terstond weder verdwenen.

De grootste uitzinnigheid heerschte in hunne bijeenkomsten, elk afzonderlijk lid der sekte was door deze »uitstorting des heiligen geestes" tot een ziener en profet geworden.

Deze aan allen gemeene gave der profetie kon als getuigenis voor de echtheid der nieuwe godsdienst gelden. Haar duur was echter, gelijk men ligt begrijpt, niet naar den zin van SMITH, die zoo slechts *primus inter pares* (1) geweest zou zijn. Hij moest den brand, dien hij ontstoken had, matigen, den ijver der broeders en zusters beperken, en zoo predikte hij eens, hoe hij eene openbaring ontvangen had, waarin God de heiligen waarschuwde, om zich niet geheel en al over te geven aan de magt, die hen had bevangen, dewijl de duivel daarbij de handen in het spel had en de gaven des H. Geestes tot zijne bedoelingen misbruikte. Verschillende andere openbaringen volgden, waarvan er eene de geloovigen belastte met de verzorging van den »ziener" dewijl hij voor zijn' onderhoud geen wereldsche arbeid meer verrigten kon; eene andere eenige vijandigezinde of nalatige gemeenteleden berispte, eene derde eindelijk de gave om gezigten te ontvangen en te profetieren tot »Mr. JOZEF SMITH JUNIOR", beperkte. Hij alleen zou voortaan het voorregt hebben met engelen om te gaan, en hem zouden allen als den tolk der bevelen van Jehova gehoorzamen.

Dit geschiedde. Om zich echter voor de toekomst te

(1) De eerste onder allen.

beveiligen en eensdeels den ijver der dweepers een afleidingskanaal te bezorgen, anderdeels de invloedrijkste en eierzuchtigste medeleden der sekte voor een' tijd van zich te verwijderen, ontwierp de sluwe profeet een ander plan. In Junij van 1831 had hij eene nadere openbaring, waarbij God den oudsten der kerk beval, paarsgewijze naar het Westen op te trekken, onder weg te preken en op een' bepaalden tijd aan den oever van den *Missouri* bijeen te komen, alwaar COWDERY te voren reeds het land opgenomen had tot het uitkiezen eener geschikte plaats om de toekomstige hoofdstad van het rijk Gods op aarde te stichten.

Deze plaats was in de nabijheid van het stadje *Independence* in het graafschap *Jackson* (het westelijk gedeelte van *Missouri*) gelegen. Zij was met groote voorzorg gekozen, en niet geheel ongeloofelijk klonk het, wanneer de profeet verkondigde, dat hier eenmaal het hof *Eden* gelegen en het altaar van ADAM gestaan had. Veel heerlijker nog was echter het uitzigt, dat de profetische geest van SMITH in de toekomst van dit nieuwe *Jeruzalem* der heiligen opende. Hier zouden eens alle geloovigen vergaderen, hier alle koningen der aarde hunne schatting betalen, hier eene monsterachtige groote stad ontstaan, welker straten met goud en edelgesteenten geplaveid zouden zijn — en dergelijke buitensporigheden meer. Vele dezer voorspellingen zouden, gelijk het vervolg kan aantoonen, ten minste gedeeltelijk vervuld zijn, wanneer de hoofdaanvoerders zich niet in de reeds hier wonende boschbewoners bedrogen hadden, en niet terstond met ongehoorde eischen opgetreden waren.

De zendelingen van SMITH trokken, ten getale van 300,

gehoorzaam aan zijn bevel, naar *Missouri*. Men begon met het bouwen van het nieuwe *Zion*, de eerste steen tot den tempel werd gelegd, en spoedig hadden zich van deganen, die onderweg bekeerd waren, omstreeks 1200 als volkplanters in *Jackson County* neêrgezet. SMITH en RIGDON, die bij het leggen van den eersten steen tegenwoordig geweest waren, begaven zich spoedig daarop naar *Kirtland* terug, dat zij herdoopt hadden in *Shimëar*. Hier bragt de profeet tot aan Januarij 1832 den tijd door deels met preken, en het maken van nieuwe openbaringen, die RIGDON in een' behoorlijken vorm bragt, en EMMA, de vrouw van SMITH, »de uitverkoren dame» opschreef, deels door te arbeiden in zijn' winkel en molen, deels met het besturen van den bouw eens tempels, die 40,000 dollars kostte en nog bestaat. De sekte wies steeds aan, doch telde thans reeds meerdere afvalligen. Door zulk eene bende, aangevoerd door den predikant der Campbellieten RIDER, werden SMITH en RIGDON, terwijl zij zich in het dorpje *Hiram* ophielden, in den nacht van 25 op 26 Januarij overvallen, uit bed gesleurd, en zoo gruwelijk beteed en met veren bestrooid, dat JOZEF het geraden vond, voor eenige maanden naar de broeders in *Missouri* te vlugten. Hier werd hij in den beginne met alle eer ontvangen, later echter in zijne monarchale bedoelingen gefnuikt door eene beschuldiging, die hij, als zij tot eene scheuring aanleiding scheen te geven, op den 18 Maart 1833, van *Kirtland* uit, met eene openbaring wist uit den weg te ruimen: daarin toch gebod Jehova hem »zijn' knecht RIGDON» en een' zekeren WILLIAMS, door handoplegging tot »gelijke magt en waardigheid als hij zelf bezat, in het ambt der sleutelen tot het laatste

koningrijk van God" te verheffen. Deze toegevendheid herstelde de rust, en beide koloniën bloeiden voort.

Omstreeks het midden van het jaar 1833 waren de Mormonen in *Missouri* door toetreding van bewoners uit het Oosten, tot meer dan 3000 aangewassen. Zij hadden vele fabrieken en molens opgericht en bezaten te *Independence* een gemeenschappelijk magazijn, de »zolder des Heeren" genoemd, alsmede eene courant, »the evening and morning star" (de avond- en morgenster). Aan hun hoofd stonden de bisschop *PARTIDGE* en *ELDER PHELPS*, de redacteur van voornoemd blad. Het scheid, alsof *Zion* moest bloeijen en toenemen, toen plotseling onder de bewoners van *Jackson-County* vijandelijke rigtingen voorbereid werden. Het volk hield vele vergaderingen, waarin de Mormonen van verschillende misdaden werden aangeklaagd. In de laatste dezer vergaderingen besloot men aan geen medelid dezer sekte toe te staan, zich in het graafschap neder te zetten, van hen echter, die er reeds woonden binnen een' bepaalden tijd den uittocht te vorderen, de onvoorwaardelijke sluiting hunner magazijnen en fabrieken te bewerken en een einde te maken aan de uitgave dier courant.

Hoeveel waarheid die aanklagten bevatten, of in hoeverre zij ingevingen van nijd waren, kunnen wij niet beslissen. Dat de Mormonen onvoorzigtig gesnoefd hebben, het geheele land zou door hunnen Jehova voor hen bestemd zijn, schijnt wel zeker. Ook lijdt het wel geen twijfel dat er vele schurftige schapen onder de kudde gevonden werden, al had de profeet ze niet uitdrukkelijk in meerdere openbaringen berispt. Even waar echter is het, dat de bevolking van *Missouri*

reeds daarom den jongeren van SMITH vijandig gezind was, dewijl de meeste tot de Yankees behoorden en bovenal omdat zij geene slaven hielden. Even waar is het, dat predikanten, die bij den ontzettenden aanwas dezer sekte, voor hunne gemeenten, dat is, voor hunnen broodkorf bang werden, deze vijandelijke gezindheid nog meer aanvuurden. Even zoo waar eindelijk is het, dat de boschbewoners van het westelijk gedeelte van *Missouri*, »dit schuim, hetwelk de voortrollende baren der beschaving hierheen gespoeld hadden,» zeer weinig reden hadden, om over gepleegde diefstallen van vee en andere onbehoorlijkheden die gepleegd zouden zijn, als onder hen nooit gehoorde zaken, den verontruste te spelen. Het ergste was echter, dat men, toen de Mormonen aan het op den 20 Julij gegeven bevel niet terstond voldeden, tot gewelddadige maatregelen overging en hunne drukkerij verwoestte, alsmede den bisschop PARTRIDGE teerde en met de veren uit zijn eigen opengesneden bed bestrooide.

Na dit voorval kwamen de aanvoerders der sekte overeen, om bij het begin van het volgend jaar met de hunnen het graafschap te verlaten, en hiermede namen de vervolgers genoegen.

Toen echter tegen het einde van de maand October het gerucht zich verspreidde, dat de Mormonen niet meer aan de vervulling hunner belofte dachten, brak een nieuwe storm tegen de »heiligen» los. Het gepeupel van *Jackson-County* schoolde zamen, sloeg vele leden der sekte, besmeerde hen met teer en veren, sloeg hunne glazen in en plunderde den »zolder des Heeren» ledig. De Mormonen liepen thans te wapen, en er volgde een gevecht, waarbij twee van de aan-

vallende partij doodgeschoten werden. Dit gaf het sein tot eene geweldige opschudding in het land, en het grootste deel der sekte maakte zich terstond gereed om af te trekken naar het aan gene zijde van de *Missouri* gelegen graafschap *Clay*, waar het stadje *Liberty* hun hoofdkwartier werd, en in Junij 1834 de profeet, aan het hoofd van het „leger van Zion”, eene wel-gewapende lijfwacht van 150 oudsten en priesters, hen korten tijd bezocht.

De hoofdbestuurders van den Staat, en alle vrienden van wet en orde waren verstoord over deze overwinning van het gepeupel en zetteden de Mormonen aan, voor den regter schadeloosstelling te vorderen. Er werd een proces begonnen, maar de stemming der lagere klasse was den heiligen zoo ongunstig, dat de procureur-generaal zelf aanraade de aanklagt te laten varen — inderdaad een treurig bewijs voor de onzekerheid van het regt in de zoo hoog geroemde en tot voorbeeld gestelde republiek.

Aan gene zijde van de *Missouri* schenen de omstandigheden der *Latter-Day* heiligen in den beginne gunstiger te worden, en spoedig waren uitgestrekte wildernissen in bloeiende velden en akkers herschapen. In *Kirtland* werd in het jaar 1835 eene school voor theologen geopend, waaraan vele honderde Oudsten onderrigt ontvingen vooral in het Hebreeuwsch. In de lente van het volgende jaar kwamen eenige dezer heeren met talrijke scharen van geloovigen naar *Clay-County* en deze toestroomende massa van Mormonen, alsmede de voortreffelijke organisatie der sekte, die steeds in éenen geest en volgens gemeenschappelijk overleg handelde, en daardoor het vermoeden opwekte in de

toekomst grooten invloed te zullen krijgen, maakte ook hier het wantrouwen des volks gaande. Men hield bijeenkomsten, koos afgevaardigden en wist door kracht van overreding te bewerken, dat de Mormonen naar de naburige graafschappen *Davies*, *Caldwell* en *Carroll* vertrokken. Hier wisten zij, in de hoop, dat zij in het vervolg niet meer gestoord en verdreven zouden worden, met hunnen werkzamen bedrijvigen aard en hun bijna altijd juist berekenend verstand zich eene genoegelijke verblijfplaats te verschaffen. Waar een jaar te voren slechts de zwervende jager gehuisd en de overoude bosschen geruischt hadden, verhieven zich de dorpen *Dewitt*, *Farwest* met mais-velden, molens, werkplaatsen en magazijnen. Ter plaatse, waar de eerste der menschen, volgens eene openbaring van *SMITH*, eens zijne kinderen gezegend had, ontstond het stadje *Adam-On-Diahman*, en in de lente van 1837 was het getal der geloovigen in *Missouri* reeds tot 12000 gestegen.

Maar de kerk werd voortdurend door twisten verscheurd. In haar midden waren eierzuchtige huichelaars vermengd met eerlijke doch misleide lieden; ja zelfs bepaalde schurken en misdadigers zochten bij haar eene schuilplaats en ook — een' nieuwen werkkring. Een gedeelte der broeders maakte valsch geld. De meerderheid verzette zich echter hiertegen; maar de schuldigen werden niet eer verjaagd dan nadat *SMITH* zelf, die thans voor altijd in het Westen bleef, zich met de zaak bemoeide.

Ook *Shinear-Kirtland* was niet van rampen verschoond gebleven. De Noord-Amerikaansche aard van den profeet en zijne vrienden had hun beweging, eene wisselbank op te rigten, die gegrond was op het, volgens

eene openbaring, opgelegde tiende gedeelte der bezittingen van elk der leden dezer sekte. Deze bank, ofschoon niet door de wet erkend en bekrachtigd, had banknoten uitgegeven, aanzienlijke sommen geleend, maar nog aanzienlijker opgenomen enz. Zoo was die zaak, niet-tegenstaande het vrij onbezonnen bestuur, eenigen tijd haren gang gegaan. Maar op eens keerde het blad om. De bank moest uitkeeren, de schuldeischers begonnen een proces over de gepleegde zwendelarij, en SMITH en RIGDON moesten, om aan de handen der regters, ja misschien het tuchthuis te *Columbus* te ontkomen, bij nacht en ontijde uit den staat vlugten.

Zij gingen naar Zion in *Missouri*, waar het SMITH spoedig gelukte, de eenigzins verslachte tucht onder de heiligen te herstellen. Aan den anderen kant echter droegen zijne en nog meer RIGDON'S preken er toe bij, om de ontleding van het onweder, dat zich ook hier boven de hoofden der sekte zamenpakte, te bespoedigen. Er werd thans namelijk openlijk even als voorheen verkondigd, dat het geheele Westen eenmaal als erfdeel in het bezit der Mormonen zou komen, de Heer hunne vijanden door het zwaard verdelgen en alle »Heidenen'' d. i. onbekeerden, vandaar verdrijven zou. Menig Mormon mag wel daardoor tot de meening zijn gekomen, dat het eigendom der ongeloovigen eigenlijk reeds thans den kinderen Zions toekwam en bijgevolg eene ontvreemding van dit goed niets anders was een voorloopig ingrijpen in de toekomst, slechts een herstel van den juisten stand van zaken. Zoo mogen er nu en dan wel eens diefstallen van paarden en koeijen plaats gehad hebben. Daarbij kwam dat de gouden bijbel de Indianen van de Hebreëen liet afstammen en hen bij hunne op

handen zijnde bekeering de hoop inboezemde dat zij weder als oudste bewoners in het bezit des lands hersteld zouden worden, waaruit de bewoners van *Missouri*, waarvan velen met hun bloed den roodhuiden hunnen grond betaald hadden, de natuurlijke, ofschoon dan ook niet logische gevolgtrekking maakten, dat de jongeren van SMITH een verbond met de wilden in den zin hadden, om een' verdelgingsoorlog tegen hen te beginnen. Men ziet hieruit, hoe aan beide zijden misverstand plaats greep. Bij alle bezwaren, die de vijanden der Mormonen tegen hen hadden, kwam nog ontegenzeggelijk de nijd, die den heiligen de vruchten hunner vlijt niet gunde, en de hebzucht, die gaarne die vruchten, zonder een enkelen penning te betalen, genoten had.

In den zomer van het jaar 1838, toen men bij gelegenheid eener keuze van overheidspersonen in *Caldwell-County*, de Mormonen niet wilde laten stemmen, werden de vijandelijke partijen handgemeen. Het gevolg was dat velen verwond werden, en een der heiligen doodgestoken werd. In den herfst namen de plagerijen, die hierop van weerszijde volgden, het karakter van ernstige vijandelijkheden aan. Eene uit de vurigste jongeren van SMITH gevormde schare, Danieten of Wurgengelen genaamd, verbrandde de plaatsen *Gallatin* en *Millport*, terwijl daarentegen de Antimormonen, onder het opperbevel van den predikant der Methodisten BOGARD, die later wegens moord naar *Texas* vlugtte, vele pachthoeven der heiligen plunderden en verwoestten. Eindelijk viel een troep Mormonen eene afdeeling soldaten, die door den aanvoerder in het duister van den nacht voor eene bende gemeen volk werd gehouden, met geweerschoten aan, zoodat zij met verlies van eenige

dooden moest wijken. Daardoor was een burgeroorlog in het klein begonnen. De gouverneur MOSES riep de militie van den Staat *Missouri* te wapen, om aan die woelingen een einde te maken. Deze landweer was met een' brandenden haat tegen de fanatieke sekte vervuld, en zoo was hun eerste wapenfeit, dat zij in een blokhuis bij *Hauns Mill*, vier en twintig weerlooze en onschuldige Mormonen, meest vrouwen, grijsaards en kinderen, in koelen bloede nederschoot. Eenige dagen daarna verschenen de generaals CLARK en LUCAS met 3500 man voor *Far West*. Op het gezigt van deze blijkbare overmagt gaven zich de heiligen, die destijds 1100 strijders telden, over, leiden hunne wapenen neder en leverden, op verlangen, zes hunner aanvoerders, en daaronder den profeet, tot het ondergaan van straf uit. Deze bleven nog door bemiddeling van den generaal DONIPHAN voor den kogel bewaard; werden echter in de gevangenis gebracht, om wegens de aanklagt van hoog verraad, moord en brandstichting terecht gesteld te worden. De groote massa van het rampzalige volk moest met al hun have en goed de krijgskosten betalen, en zonder medelijden dreven de volvoerders der bevelen van den ten minste niet onpartijdigen gouverneur, de armen met vrouw en kind midden in November over de grenzen van den Staat naar de woeste prairiën van *Jowa*, waar velen hunner door koude, honger en ziekte den dood vonden.

Dat was eene zware beproeving. Maar daarop volgde een zoo glansrijk tijdperk, als men aan eene sekte van zulk een' lagen oorsprong en zoo gemengde bestanddeelen niet zou hebben toegeschreven. De ballingen werden door den naburigen Staat *Illinois* vriendelijk

opgenomen, en nadat zij zich hier in *Quincy* en deszelfs omstreken eenige weken hadden opgehouden, kozen zij, door Dr. GALLANT op deze gunstig gelegene plaats opmerkzaam gemaakt, het stadje *Commerce* tot eene blijvende woonstede, hetwelk zij in *Nauvoo* (d. i. in het nieuw-Egyptisch »de Schoone'') herdoopten. Deze nieuwe »eeuwige woning'' der heiligen van den jongsten dag lag in *Hancock-County* op het vooruitspringend gedeelte eens heuvels van den *Mississippi*, aan den zoom van een prachtig, golvend grasveld, hetwelk door de vlijt der aankomenden spoedig in rijk dragende akkers herschapen werd. *Commerce* was een hoop ellendige, smerige hutten geweest, *Nauvoo* was reeds na verloop van 3 jaren de grootste en schoonste stad in *Illinois*.

SMITH en de andere hoofden der sekte, die met hem in de gevangenis gebracht waren, maakten zich den 4 Julij ten nutte, waarop hunne wachters den jaardag der vrijverklaring door een al te ruim gebruik van sterke drank gevierd hadden, en vlugten over de grenzen. Bij de hunnen gekomen, wisten zij te bewerken, dat de wetgeving van *Illinois* den Mormonen buitengewone voorregten tot bevordering van den bloei hunner kolonie verschafte, en daardoor gerugsteund, nam zij met ongehoorde snelheid toe. Spoedig ontstonden straten en pleinen, huizen en bloemtuinen. De naburige moerassen, waaruit in den beginne doodelijke, koortsen verwekkende dampen opstegen, werden door grootsche werken tot afwatering droog gemaakt. Mijlen ver in het land zag men op omtuinde akkers mais en koren rijpen, terwijl de prairiën een heerlijk voeder voor het vee verschafte. Kooplieden openden winkels met de

voortbrengselen van het Oosten voorzien, welke de stoombooten langs de rivieren aanbragten. Eene vrijmetselaarsloge en concert-zaal, eene universiteit en een groot hotel, tot welks kastelein Jehova in eene plegtige openbaring van 19 Januarij 1841 den profeet zelve bestemde, werden gebouwd. Aan eene maatschappij tot beoefening der landhuishoudkunde in het groot, werd concessie verleend, en toen de Mormonen een legioen tot verdediging hunner kolonie oprigten, leverde hun de Staat de noodige wapens.

Maar de kroon van alles zou de tempel worden, waarvan op den 6 April 1841 de eerste steen gelegd werd. Het model daarvan had de profeet van een' engel ontvangen. De uitvoering moest aan een' »heidenschen" d. i. een ongeloofigen bouwmeester opgedragen worden, die, toen SMITH hem het »bouwplan des Heeren" beschreef, eerst zwarigheden opperde, maar ten laatste verklaarde er genoeg in te nemen. SMITH had ingezien dat zulk een Centraal-heiligdom een goede band zou zijn, en zoo werd het stichten van dien tempel in alle buitenlandsche gemeenten als een godsdienstige pligt gepredikt. De kosten van dit werk, dat na zijne voltooiing als het in steen uitgedrukte beeld der wonderbare en tevens toch indrukwekkende sekte, die het in het leven had geroepen, de stad overschaduwde, beliepen meer dan een half millioen dollars, zonder de werkdagen te rekenen, waarmede onvermogenende Mormonen hun aandeel betaald hadden. Het was een 180 voet lang vierkant, met eene breedte van 80 en eene hoogte van 60 voeten. Het platte dak rustte op 30 pilaren van eene eigenaardige bouworde. De basis was eene halve maan, en de kapiteelen beston-

den uit een met een' krans van stralen omgeven menschelijk aangezicht, waarover twee handen twee bazuinen hielden. Tusschen deze pilaren liepen om het vierkant vier rijen ramen, twee in den rondbogen-stijl en twee cirkelronde. Drie deuren, tot elk van welke vier trappen geleidden, sloten de verschillende ingangen, en boven het geheel verhief zich een 150 voet hooge toren. Een geweldig bassin van marmer, gedragen door 12 kolossale stieren, moest in de onderste verdieping als doopbekken dienen. Het geheele niet onaanzienlijke gebouw, met uitzondering van den toren, was vervaardigd uit witten kalksteen.

Even als de tempel en de stad van den god der Mormonen, zoo wies ook zijn rijk en het aantal zijner aanbidders. Gelijk een magneet werkte »Mormon Joe'' niettegenstaande de strijdschriften, waarmede de geestelijkheid van alle sekten hem bestreed, tot aan gene zijde der zee. Tweemaal in het jaar werden er algemeene vergaderingen gehouden, waarin de zendelingen voor *Europa*, *Afrika* en *Azië* gekozen werden, vele honderden in getal. Ofschoon zij zich binnen drie dagen tot hun vertrek »zonder buidel en staf'' gereed moesten maken, en niet zelden jaren lang van hunne bloedverwanten en ambtsbezigheden verwijderd bleven, gebeurde het nooit dat iemand »aan de roeping uit de hoogte'' weigerde gehoor te geven. De twaalf apostelen van SMITH, die het opzigt over de vreemde gemeenten hadden, vonden bijna overal het werk dezer zendelingen met goed gevolg bekroond. Het schijnt dan ook niet te zeer overdreven, als de Mormonen zich in het jaar 1843 beroemden, alleen in de *Vereenigde Staten* omstreeks honderdduizend geloofsgenooten te bezitten. Niet minder

verbreid was de leer van SMITH in *Engeland*, waar de apostelen YOUNG, PARLEY, PETER PRATT en HEBER KIMBALL, vooral in de door manufacturen bloeiende streken van *Engeland*, alsmede in *Schotland*, maar bovenal onder de onbeschaafde landbewoners van *Wales* grooten aanhang kregen, en door het boek van Mormon aan de koningin te overhandigen, zelfs aan het hof proselieten zochten te maken. De buitengewoon werkzame, taalkundige apostel TAYLOR ging naar *Jeruzalem*, om de Joden aldaar te bekeeren. Anderen scheepten zich in naar de Britsche bezittingen in *Oost-Indië* en *Australië*; nog anderen zelfs naar de eilanden der *Zuid-zee*, waar de inboorlingen in menigte hunner prediking gehoor gaven. Mannen, die in *Amerika* voor geleerden konden doorgaan en overal voor tamelijk bekwame Sophisten mochten gelden, verdedigden de katechismussen der Mormonen, waarin steeds meer en meer mystieke leerstellingen voorkwamen. Vier dagbladen, waarvan één in *Engeland* verscheen, streeden voor de geestelijke en wereldsche belangen der sekte. De omstandigheden te *Nauvoo* namen van dag tot dag een' gunstiger keer, en er kon wel geen sprake meer zijn van een spoedig verdwijnen van dit spooksel, dat als een ontzaggelijk dwaalicht alle verwarde hoofden trachtte mede te slepen. De Mormonen veroorloofden ook aan ongelooften zich te *Nauvoo* neder te zetten, en de schitterende toekomst die deze stad tegenlachte, dreef ook vele rappe handen daarheen. Maar niet al die volkplantingen waren van deze soort. Paardendieven en valsche munters, roovers en bedriegers van allerlei aard vlugten onder de vleugelen der nieuwe kolonie, wier bestuurders, als de aangekomenen zich slechts tot den doop voorbereidden

en de tienden betaalden, niet zeer naar het verledene der nieuwelingen vroegen. Ook speculanten op te bouwen plaatsen (Baustellen) in de stad werden er gevonden. Dewijl deze echter noch van den doop, noch van de tienden iets weten wilden, werden zij spoedig gehaat en de heeren van den raad wisten middelen te vinden om zich van hen te ontdoen. Men bood hun eene voldoende som voor hunne grondbezittingen; namen zij daar geen genoegen in, zoo werden zij »weggesnipperd''. Drie mannen namelijk kregen bevel, tegen eene vergoeding in geld voor den besteden tijd, om met een' stoel, een zakmes en een stokje voorzien, zich te plaatsen voor het huis van den weerspannige, en op de bekende wijze der *Yankees* hun gesnipper te beginnen. Kwam nu de schuldige naar buiten, zoo staarden de snipperaars hem aan, maar spraken geen woord. Ging hij naar de markt, zoo volgden zij hem, steeds snoeiende zonder iets te zeggen. Mogt hij hen al uitlagchen, beschimpen, dreigen, vloeken, van dit alles werd geen de minste notitie genomen. En al schoolden de straatjongens bijeen of al weergalmden de lucht van hun geschreeuw en gelach, er werd volstrekt geen acht op geslagen. Zij werkten even aandachtig en ingespannen voort alsof zij den lieven God zijne sterren moesten knippen. Hun starre blik volgde den ongelukkige van den morgen tot den laten avond. Keerde hij terug, zoo plaatsten zij zich weder geduldig voor zijn venster en snipperden. Er zouden geweest zijn die deze zonderlinge tortuur drie dagen hadden uitgehouden. In de meeste gevallen echter werd het slagtoffer veel eerder vermurwd. De man verkocht zijn have en goed voor den aangeboden prijs en ijelde heen om deze pijniging te ontvlieden.

Veel minder vreedzaam waren de middelen, waarvan men zich tegen eene partij, uit afvallige medeleden der sekte bestaande, bediende, en zoo staan wij thans bij het groote keerpunt in de geschiedenis van den profeet en zijne sekte. SMITH had het toppunt zijner magt bereikt. Hij was door de stad *Nauvoo* tot haren burgemeester, door het legioen tot zijnen generaal benoemd. Alle aanklagten, die tegen hem ingebracht werden, vonden bij de gezworenen geen steun. Hij »hield de sleutelen tot het hemelrijk in de hand», en zijn woord was ook in aardse zaken wet. In Mei 1844 had hij zelfs de stoutheid met CLAY, CALHOUN EN BENTON, aanzoek te doen om den post van President der *Ver-eenigde Staten*, terwijl hij tegelijkertijd eene politieke geloofsbelijdenis uitgaf, waarin hij onder anderen zich verklaarde voor de oprigting van eene nationale bank, voor de vermindering van staatsbeambten en leden van het congres, voor opheffing der straffen wegens desertie uit het leger of van de vloot, en voor het loslaten van alle in de tuchthuizen gevangen misdadigers (die door liefde en door het opwekken van hun eergevoel verbeterd moesten worden). Dit geschiedde echter alleen om de oogen der zijnen te verblinden, hoewel de Mormonen meenden, dat de profeet zonder twijfel bij de volgende verkiezing den prijs zou hebben weggedragen, zoo hij haar beleefd had.

De gebeurtenissen sneed de gelegenheid tot een herhaald aanzoek af. Onverwachts pakten zich donkere onweerswolken zamen boven het hoofd van den hemelbestormer. De naburen in *Hancock-County* begonnen zich te beklagen, dat de inwoners van *Nauvoo* zich aan hun vee vergroepen, en dat tegen de dieven bij de

magistraatspersonen der stad geen regt was te krijgen. De dagbladen van *Illinois* spraken van eene zamenzwering, waardoor de Mormonen het bestaande bestuur wilden omverwerpen en eene priesterregering daarvoor in de plaats stellen. Er verspreidden zich geruchten, dat JOZEF SMITH en eenige anderen van de hoofden der sekte onder den naam van een zoogenaamd »geestelijk huwelijk» een leven vol ontucht en uitspattingen leidden. De laatste beschuldiging werd vooral door de reeds gemelde partij te *Nauvoo* zelve ondersteund. Vele invloedrijke en talentvolle Mormonen, die zich of in de heiligheid van den profeet of — en dit was nog veel meer het geval — in de hoop, door middel van hem tot magt en aanzien te geraken, bedrogen zagen, verlieten zijn vaandel en begonnen hem openlijk als een' wellusteling, dronkaard, hoogmoedigen tiran ten toon te stellen. Eene zekere miss BROTHERTON klaagde, dat hij en BRIGHAM YOUNG, onder voorwendsel dat God haar aan JOZEF tot eene tweede vrouw had geschonken, haar hadden willen verleiden. SMITH greep deze vijanden in zijn dagblad »the Wasp» (de Wesp) met al de bitterheid van een hevigen haat aan. De afvalligen, aangevoerd door een zekeren D^r. FOSTER, op wiens vrouw de profeet het insgelijks gemunt zoude hebben, wierpen daartegen in den »*Nauvoo Expositor*» ook eene batterij op. Dit blad was in het eerste nummer zoo vuil tegen het hoofd der kerk, dat de raad der stad meende maatregelen daartegen te moeten nemen. Elf van de twaalf leden verklaarden den *Expositor* voor eene schandvlek op *Nauvoo* geworpen, en daarmede niet tevreden, ijlden men naar de drukkerij, vernielde de drukpersen, verstrooide de letters op de straat en verbrandde de exemplaren die

men vond. SMITH en zijn broeder HYRUM lieten zich uit verdriet over de ontdekkingen van FOSTER verleiden, om hen die van deze gewelddadige handeling terugkeerden met lofspraken te overladen en hun zelfs eene belooning te beloven. FOSTER en zijne partij daarentegen zochten hulp bij het geregt, en er werd bevel gegeven om de oproerlingen in hechtenis te nemen. Doch zij werden door een zoogenaamd habeas-corpus-akte terstond weder in vrijheid gesteld. De magistraatspersoon nu, die met de uitvoering van het bevel tot in hechtenisneming belast was, wendde zich, na door het stedelijk bestuur afgewezen te zijn, tot het bestuur van het graafschap en verscheen thans op bevel van dit laatste met eene gewapende magt, om de schuldigen gevangen te nemen, doch het volk rotte zamen en verijdelde zijn voorneemen. Toen daarop de militie werd bijeengeroepen, om het gezag der wet tegen de aanmatigingen der Mormonen te beschermen, antwoordde hierop SMITH in zijne qualiteit als burgemeester en generaal, dat hij de stad in staat van beleg verklaarde.

Daarmede was echter de zaak tot die hoogte gekomen, dat nu de trots der Mormonen buigen moest of barsten. De gouverneur van *Illinois* verscheen te *Carthage*, de hoofdzetel der verschillende besturen van het graafschap, en riep SMITH op, terwijl hij instond voor de veiligheid van zijn' persoon, om voor hem te verschijnen en zich te verantwoorden. De profeet zond, in plaats van zelf te komen, twee afgevaardigden, TAYLOR en BERNHISEL, om met FORD te onderhandelen. Deze daarmede niet tevreden, zond drie compagniën soldaten onder bevel van een kapitein naar *Nauvoo*, ten einde den profeet benevens zijn' broeder, den »patriarch''

gevangen te zetten. Daarop vlugten beiden over den *Mississippi* naar *Jowa*, doch keerden, daar de raad der stad het voor het best verklaard had, zich te onderwerpen, en dewijl er bovendien hoop op eene vrij-spraak bestond, terug, en braken naar *Carthage* op. Onderweg ontmoetten zij de afgevaardigden van den gouverneur, die in last hadden, het legioen van *Nauvoo* tot het neêrleggen der wapenen op te roepen. Zij gingen met hen naar de stad terug, en wisten te bewerken dat aan het bevel voldaan werd. Hierop begaven zij zich naar *Carthage*, waar zij, benevens twee der apostelen, RICHARDS EN TAYLOR, in de gevangenis gebragt werden, om aldaar de uitspraak over de tegen hen ingebragte klagten, af te wachten. FORD meende daarmede voorloopig de zaak bijgelegd te hebben. Hij dankte het grootste gedeelte der bijeengetrokken troepen af, begaf zich naar *Nauvoo*, vermaande hier de Mormonen zich bedaard te houden, dewijl allen partijen regt zou wervaren, en begaf zich toen naar *Carthage* terug.

Onderweg ontmoette hij een' postbode, die hem meldde dat het gepeupel, gedurende zijne afwezigheid, de gevangenis van *Carthage* bestormd, de wachten overweldigd, en den profeet met zijn' broeder dood geschoten had. Dit was geschied des namiddags op den 27 Junij. FORD vreesde, dat de Mormonen thans in massa terstond zouden opstaan, om den moord van hunnen profeet te wreken, en ried den inwoners van *Carthage* aan, de stad te verlaten, terwijl hij zelf, in afwachting van hetgeen gebeuren zou, zich naar *Quincy* begaf, en slechts een zwak detachement soldaten onder den generaal DENNING te *Carthage* achterbleef.

Zoo eindigde de loopbaan van een' man, wiens ware

levensbeschrijving nog van de toekomst verwacht wordt en welligt niet geschreven zal worden. In het oog zijner vereerders is hij de groote martelaar der negentiende eeuw, in dat zijner tegenstanders een der grootste schurken, die maar al te laat zijn loon ontving. Dat hij buitengewone talenten bezat, zal niemand kunnen loochenen. In al zijne maatregelen straalt eene diepe kennis van menschen en toestanden door. De moed en volharding, die hij te midden der hardnekkigste vervolgingen ten toon spreidde, waren de beste zaak waardig geweest. Weinigen verstonden zoo goed de kunst van organisieren. Weinigen wisten zoo goed als hij met menschen om te gaan, die in het genot der losbandigste vrijheid opgegroeid waren. Weinigen slechts zouden er gevonden worden, die opgewassen waren voor de taak, om een mengsel van de tegenstrijdigste elementen, geheel met onreine begeerten vervuld, in aardsche dingen door zelfzucht, in hemelsche door eene wilde fantasie gedreven, zoo te temmen en te besturen, dat uit deze chaos resultaten te voorschijn kwamen, als het rijk der Mormonen en deszelfs hoofdstad *Nauvoo*.

Vele van de trekken in zijn karakter zijn voor een europeesch oog bijna onbegrijpelijk. Een profeet in een frak en wit halvest, die zijn evangelie met straatliedjes en straattaal kruidt en redevoeringen, in de taal van kruikers, met citaten uit de klassieken doorspekt, mag tot het rijk der mogelijkheid behooren, maar zal toch altijd onder de zeldzame verschijnselen te tellen zijn. Een man, die nevens de pligten, hem door zijn ambt als opperpriester, als openbaarder der goddelijke geheimenissen, als portier aan de deur van het hemelrijk

opgelegd, ook nog tijd vindt, de bezigheden van directeur eener bank, van burgemeester, van generaal en logementhouder waar te nemen, staat naar onze meening aan de grens van het waarschijnlijke, en reeds eene span breed daar buiten. Wanneer echter de Mormonen zelve de volgende anekdoten van hunnen profeet verhalen, weet men waarlijk niet, of naast den geest van MOHAMMED ook niet grootendeels die van wijlen UILENSPIEGEL in hem herleefd zij.

Het geschiedde namelijk meermalen, dat JOZEF plotseling het masker van godsgezant vallen liet, om openlijk op straat een' nieuwbekeerde tot eene worsteling uit te dagen, dien hij dan niet eer liet gaan, voordat hij hem zoo lang hij was op den grond had nederge worpen, en daardoor het bewijs geleverd, dat de faam van athletische kracht, die van hem uitging, waarheid was. Dikwijls gebeurde het ook, dat van nieuwelingen, die zich bij den profeet aanmeldden, al hun geld voor het bouwen des tempels ter leen verlangd, en daarna niet de minste notitie meer van hen genomen werd, zoodat de arme zich genoodzaakt zag, als daglooner met spa en bijl zijn brood te verdienen. Hield hij deze beproeving zijner trouw eenige maanden uit, zoo werd hij op een' zekeren dag plotseling tot den profeet geroepen, en deze schonk hem een, aan de gelgende som beantwoordend, stuk lands benevens de middelen, om daarop genoegelijk te leven.

Het grootste deel der Mormonen meende, op het berigt van den moord, aan SMITH gepleegd, dat men terstond den verdelgings-oorlog tegen de »Heidenen» moest beginnen. Dof klonk de alarmtrom door de straten, overal verzamelden zich dreigende gezigten, zelfs

de vrouwen riepen op tot wraak. De aanvoerders wisten echter het volk den eersten dag te bedwingen, om hetzelve, den daarop volgenden, toen de eerste hitte door bedaard overleg wat bekoeld was, te bewijzen, dat men niet sterk genoeg was, om het zwaard der straffe zelf te zwaaijen; en zoo vergenoegde men zich dus met de hoop, dat de tijd nabij was, waarop God den moord van zijnen knecht zou wreken. Toen de gouverneur FORD zich overtuigd had, dat de Mormonen geene vijandelikheden zouden ondernemen, dankte hij de militie af, die zich in allerijl verzameld had, en de staat van oorlog werd opgeheven.

Nauvoo ging voort te bloeijen, en het getal der inwoners steeg tot 20,000. Wel ontstonden er twisten over den opvolger van SMITH, maar deze werden door den krachtigen wil van BRIGHAM YOUNGS, den voorstander der twaalf Apostelen, spoedig bijgelegd. RIGDON, die, in de laatste jaren met JOZEF EN HYRUM het presidentschap over de geheele »kerk'' slechts in naam gedeeld had, daar hij door den profeet sints geruimen tijd reeds met wantrouwen aangezien en achter af geplaatst was, ijfde van *Pittsburg* naar *Nauvoo* en riep eene vergadering te zamen, waarin hij zijne aanspraken op de thans ledige eerste plaats deed gelden. Hij deelde tevens eene openbaring mede, volgens welke de heiligen naar *Pennsylvanië* zouden trekken, terwijl hij zich naar *Engeland* moest begeven, om aldaar de koningin tot bekeering te vermanen en wanneer zij den doop weigerde, van den troon te stooten. Maar zijn tijd was voorbij, en het gelukte YOUNG, niet slechts zijne plannen te verijdelen, maar ook zijne verbanning uit de gemeente te bewerken. Bedrogen in zijne verwachtingen en door YOUNG

plegtig aan den duivel en zijne engelen overgeleverd, keerde hij naar de stad terug, waar hij SPALDING's roman in een' bijbel veranderd had, en is aldaar sedert verdwenen. Een andere scheurmaker was de ouderling BISHOP, die boekdeelen vol gesprekken met hemelsche geesten kon aantonen, maar trots deze bewijzen van zijnen omgang met Jehova evenzeer ter zijde gesteld werd. Een' derden mededinger naar den plaats van den profeet, WILLIAM SMITH, ging het niet beter: ook hij verdween spoorloos.

Gelukkiger was de apostel LYMAN WIGHT, die te *Texas* eene kolonie stichtte. De voornaamste plaats eindelijk nam onder dezen afvalligen JAMES STRANG in, een jong advokaat uit den Staat *New-York*, die in 1843 tot deze sekte toegetreden, op grond eener bezegelde openbaring, die JOZEF SMITH hem kort voor zijn' dood medegedeeld zou hebben, te *Voree*, op de prairiën van *Wisconsin* de heiligen als »koning'' rondom zich verzamelen wilde. Ook hem trof de banbliksem der twaalven; hij ging echter voort met preken en voorstellingen te doen, en het gelukte hem, eene vrij talrijke gemeente om zich te vergaderen, wier hoofdzetel tegenwoordig *Beaver-Island*, een eiland in het meer *Michigan*, niet verre van *Mackinaw* is, alwaar de onderdanen van dezen geestelijken tuinkoning in het jaar 1852 in veelvuldige, ten deele bloedige twisten met hunne naburen geraakten.

Verreweg de meerderheid der *Latterday-saints* bleef echter te *Nauvoo*, waar zij onder BRIGHAM YOUNG aan de orthodoxe leer vasthielden en vlijtig aan den tempel voortbouwden. De nieuwe »profeet, ziener en openbaarder'' was juist de man om het werk, door SMITH

begonnen, te voltooijen. Hij had volstrekt geen aanleg tot martelaar, maar was een buitengemeen schrandere, verre vooruitziende, door en door politieke kop, en zulk één' had de sekte thans juist noodig, zou zij niet geheel te gronde gaan. De hartstogten waren van alle kanten tegen hem in beweging, en slechts met de grootste bezadigdheid en toegevendheid konden aanvallen der naburen op *Nauvoo* voorkomen worden. Op den duur wilde dit echter niet gelukken. Reeds in den herfst van 1845 braken er vijandelijkheden uit. Deze namen allengs in hevigheid toe, en eindelijk sloten de aanvoerders der Mormonen in naam der geheele sekte een verdrag, waarbij zij beloofden in den loop van het volgende jaar hunne kolonie te verlaten. In de lente van 1846, zou namelijk overeenkomstig dit verdrag, eene uitgelezen schaar uit het midden der heiligen opbreken, om aan gene zijde van het rotsgebergte een nieuw vaderland voor hunne broeders op te zoeken. Daarentegen beloofde de vijandelijke partij, de achterblijvenden zoolang te *Nauvoo* in vrede te laten, tot dat de vooruitgezondene broeders eene keuze gedaan, en de overigen gelegenheid gevonden hadden, om hunne bezittingen in *Illinois* overeenkomstig hare waarde te gelde te maken. Het gepeupel van *Hancock-County* schond echter het verdrag. Spoedig vertoonden zich de voorboden van een' nieuwen storm, en zoo moesten zich die verspieters, waaronder de hoofden der sekte waren, reeds op den laatsten van Februarij op weg begeven, niettegenstaande de koude nog zoo hevig was, dat de *Mississippi* met een' vloer van ijs bedekt was, dien zij met paarden en wagens konden overtrekken. De ellende welke zij dien ten gevolge onder-

vonden, was buitengemeen groot, ja des te vreeslijker, daar zij zich uit overhaasting slechts ontoereikend van het noodige tot een' marsch door de kale, in eene woestijn herschapen oorden, hadden kunnen voorzien. Spoedig begonnen zij gebrek te krijgen aan levensmiddelen en voeder voor het vee. Naar *Nauvoo* terug te keeren was onmogelijk, en zoo trokken zij verder door de sneeuwjagten der wildernis van *Jowa*, vol vurig verlangen naar de lente, troost zoekende in de beloften van hunne geloofsleer, en »de liederen Zions zingende, terwijl hun adem aan de oogleden bevroor.»

Eindelijk kwam de lang gewenschte lente, maar zij bragt slechts nieuwe bezwaren. De bij stroomen nederdalende regen veranderde den vetten grond der prairiën in een onmetelijk moeras, waardoor de karavaan slechts langzaam haren togt kon voortzetten, en de winden bragten van de slibachtige oevers van de rivier de *Platte* en het bovenste gedeelte van de *Missouri* de zaden van ziekten aan, waaraan tallooze van de reeds door moeite en ontberingen uitgeputte reizigers bezweken. De legerplaatsen werden hospitalen, en toen men het gebied der Sack- en Fuchs-Indianen bereikt had, moest men halt maken, om voor de verdere reis uit te rusten.

Intusschen hadden de vijanden der Mormonen in *Illinois* hunne aanvallen op *Nauvoo* vernieuwd. De pachthoeven buiten de stad moesten ontruimd worden; daar binnen echter hield men dapper stand, want nog altijd was de tempel onvoltooid, dien God bevolen had te bouwen. Dit werk des geloofs en der liefde moest volbragt worden niettegenstaande alle nood en vervolging; en het werd voltooid. De dag der inwijding was een

groot feest. Van alle zijden, zoo wel uit de omliggende als uit de meest verwijderde plaatsen stroomden priesters, oudsten en bisschoppen als bestoven reizigers te zamen, om met hunne deftige tabbaarden omhangen, deel te nemen aan de viering van dit feest. Van den middag tot laat in den nacht was geheel *Nauvoo* niets dan gejubel en gezang. Dáár stond het, het huis des Heeren, de roem van het dal van de *Mississippi*. Helder blonk op de torenspits de gouden engel met de bazuin. Het inwendig gedeelte weerkaatste van den glans van lampen en fakkels, het groote altaar en de kansels der priesters waren met bloemguirlanden en loof versierd. Gezangen weergalmden, gebeden en zegewenschen stegen omhoog. Daarop werden alle beweegbare heilighdommen weggenomen, om den volgenden dag, waarop de achtergeblevene aanvoerders met eene schare van vele duizende geloovigen de reeds te voren vertrokken broeders volgden, naar het nieuwe vaderland overgebracht te worden.

De nog overige Mormonen werden eenige weken later door het volk der naburige plaatsen, na een' hardnekkigen tegenstand met geweld van wapenen tot den aftogt gedwongen. Sedert dien tijd heeft de stad der heiligen grootendeels onbebouwd gelegen. De ICARIERS VAN CABET, die zich naderhand hier nederzetten, hebben haar niet weder tot den vorigen bloei kunnen verheffen. De tempel werd, nadat de Jezuïten van *St. Louis* in onderhandeling getreden waren, om hem voor een Seminarie aan te koopen, in 1848 door een' nietswaardige in brand gestoken. Een hoos wierp in het volgende jaar het grootste gedeelte der muren, die nog waren blijven staan, ter neer, zoodat thans van het

prachtige gebouw slechts de eene zijmuur en eenige hoopen puin overig zijn. De engel met de bazuis is tegenwoordig in *Barnum's Museum* te zien, — eene zeldzame beschikking van het noodlot, welke de spits van deze triumf-zuil der Mormonen in het kabinet van zeldzaamheden van den »Napoleon der windmakers'' deed aanlanden.

Keeren wij terug tot de voorhoede der landverhuizers, die wij in het land der Indianen hebben achter gelaten. Wij treffen hen thans aan bij *Council Bluffs* in het noordelijk stroomgebied van den *Missouri*, waar zij in de eerste helft van Junij aangekomen waren, en waar zich twee maanden later de overige duizende Mormonen van tijd tot tijd met hen vereenigden. Dewijl de herfst naderde, moest het voortzetten der reis tot het eerst volgend voorjaar uitgesteld worden. Omstreeks dezen tijd brak de oorlog tusschen de *Vereenigde-Staten* en *Mexico* uit, en generaal KEARNEY kreeg bevel, om onder de Mormonen een bataillon van 520 man te werven, ten einde deel te nemen aan den strijd. De regering wist hun voornemen, om naar *Californië* te trekken en meende (zooals de verdedigers van dezen maatregel zeggen) hun eene dienst te doen, wanneer zij op deze wijze een gedeelte der kosten van hunnen overtocht op zich nam en bovendien hun gelegenheid gaf, om zich als goede patriotten te toonen. De Mormonen zagen echter de zaak anders in en meenden, dat men de krachtigste mannen hun wilde ontnemen, om de rest onder de aanvallen der Indianen te doen bezwijken. Het zou juist niet te verwonderen zijn geweest, wanneer men den generaal van een' staat, die hun nooit regt verschafte had tegenover hunne vijanden, een weigerend

antwoord had gegeven. Maar de vaderlandsliefde was sterker dan de herinnering van het geleden onrecht en de zorg voor de toekomst. De oudsten riepen eene vergadering bijeen, waarin het eerst de ongehuwden als rekruten werden afgezonderd, aan wie zij vervolgens nog de jonggehuwden toevoegden. Binnen 3 dagen was het bataillon voltallig, gewapend, ingezegend, en nadat tot afscheid een vrolijk bal had plaats gevonden, verlieten de troepen »in den naam des Heeren» de legerplaats.

De achterblijvenden rustten zich nu toe voor den winter en veranderden hunne legertenten in houten stadjes, waarvan het grootste, op de landerijen der *Pottowattamies* gelegen, naar den vriend en leidsman der Mormonen sedert hunnen uittocht, den overste *KANE van Philadelphia*, *KANESVILLE* genoemd werd. De winter kwam om de zwervenden banhelingen te verlossen van de plagen des zomers, afwisselende koortsen en scheurbuik, maar tevens om hun andere moeilijkheden en bezwaren in menigte aan te brengen. Hij was de zwaarste hunner beproevingen en tevens het keerpunt van hun lot.

Reeds vroeg in het jaar 1847, eer de prairie begon te groenen, brak eene voorhoede van 143 man met 70 wagens, aangevoerd door *BRIGHAM YOUNG* en meerdere leden van den hoogen raad uit de winterkwartieren in het land der *Omaha-Indianen* op, om verder naar het Westen te dringen. Zij haastten zich zoo veel het moeilijke terrein het slechts toeliet, staken de rivieren *Loup*, *Horn*, *Platte* en anderen over en daalden eindelijk, wel zeer uitgeput, maar toch zonder één' man verloren te hebben, over het steile rotsgebergte van het *Utaland*, in het bekken van het groote *Zout-meer*

neder. De voorhoede kwam hier den 21, de bestuurders der kerk den 25 Julij aan, en op den laatst genoemden dag zag men het hoofd der Mormonen den grond zegeneu, waarop thans de grondslag tot een derde »*Nieuw-Jeruzalem* in het Westen'' gelegd werd. Deze dag is in het vervolg tot den grootsten feestdag der sekte geworden, en een der Apostelen verklaarde hem, bij gelegenheid der derde jaarlijksche viering, zelfs voor »den gewigtigsten dag in de geschiedenis der menschheid, met uitzondering alleen van die dagen, waarop ADAM geschapen en JEZUS CHRISTUS geboren zijn."

De uitgezonden verspieders waren tijdig genoeg in het nieuwe vaderland aangekomen, om hun koren voor den aanstaanden oogst in den herfst te kunnen planten. Eene maand later volgde hen uit het hoofdleger aan de *Missouri* eene karavaan van omstreeks 4000 man met 566 wagens, waarop zij eene groote menigte maïs en tarwe met zich voerden, die zij, even gelukkig in het dal van het *Zout-meer* aangekomen, nog vóór de winterkoude konden zaaijen. In den herfst voegden zich bij hen een gedeelte van het Mormonen-bataillon en andere leden der kerk, die uit *Californië* en van de *Sandwichs-eilanden* kwamen, en in de lente en zomer van 1848 trokken bijna alle heiligen, die tot dus verre nog op de prairiën gebleven waren, in grootere of kleinere karavanen naar hunne broeders heen, zoodat op het einde van dit jaar reeds 8000 *Latterday*-heiligen in verschillende volkplantingen zich in de dalen aan de oevers van het groote *Zout-meer* nedergezet hadden.

VIERDE HOOFDSTUK.

De geschiedenis der kolonie aan het Zout-meer. — Het land Utah. — De plaag der sprinkhanen. — Beproeving door de goudkoorts veroorzaakt. — De oorlog met de Roodhuiden. — De uitslag van de zendelingen der Mormonen in Europa. — Nieuw-Jeruzalem. — De tempel en het vaandel aller volken.

Sedert wij de eerste Mormonen aan het *Zout-meer* zich zien vestigen, bestaat de geschiedenis van het volk van JOZEF SMITH uit eene bijna onafgebrokene reeks van gelukkige gebeurtenissen; het is een voordurend wassen en bloeijen geweest.

Eer wij echter het vervolg dezer geschiedenis beschouwen, willen wij een blik werpen op het land dat de Mormonen thans bewonen. Dit land, door de leden der sekte meestal eenvoudig „het dal” genoemd, ligt bijna in het midden tusschen de westelijke grens van *Missouri* en den nieuwen staat *Californië*. Rondom door onbewoonbare wijkdarnissen omgeven, is het als het ware eene oase in de woestijn. Ten Westen strekt zich omstreeks 180 duitsche mijlen ver een grasveld uit, dat alle boomrijk lommer mist, en eindigt met de reusachtige rotsketenen der *Rocky Mountains*; ten Oosten bevinden zich dorre zout-steppen, somtijds door steile berggruggen doorsneden, en ten Zuiden zoowel als ten Noorden steken ruwe en steile bergen omhoog. De koloniën der Mormonen liggen in eene bogt van het bekken, welks grondgebied ten Noorden door het groote *Zout-meer* begrensd wordt, omstreeks in het midden

der *Rocky Mountains*, dat is eene meer dan 16 graden lange keten van parallel loopende bergruggen, die zich van het Noorden naar het Zuiden uitstrekken, doorgaans door dalen, van vijf mijlen breedte, van elkander gescheiden, en over en weër door steil afgaande bergkloven, zoogenoemde »Kanyons'' dwars doorsneden. Deze Kanyons vormen de eenigste doorgangen door dit gebergte. De meest bekende zijn de Zuidelijke bergpas, die naar het groote kolen-bekken leidt, waardoor de *Greenrivier* (groene rivier) stroomt en de bergpas aan de *Beerenrivier*. De laatstgenoemde werd door de Mormonen gebruikt en is de gewone straat ten Oosten voor de volkplanters, die zich naar *Californië* begeven.

Het groote bekken ligt meer dan 4000 voeten boven de oppervlakte der zee, tusschen het *Wahsatsch*-en *Nevada*-gebergte. Het draagt het karakter eener woestijn. Slechts dicht aan den voet der bergen, die zich omstreeks 3000 voeten boven het omliggend terrein verheffen, ziet men strooken vruchtbaar land. In het midden van het bassin is volstrekt geen water; want de sneeuw, die zich op de bergen verzamelt, is niet voldoende, om beken en rivieren op den duur te voeden. Het bekken heeft ongeveer 100 duitsche mijlen in doorsnede, en zijn Noord-oostelijk gedeelte is de plaats, waar de Mormonen zich neêrgezet hebben. Hier verschaften verschillende rivieren gelegenheid, om de van nature slechts ééne mijl breede strooken vruchtbare grond, door het aanleggen van kanalen uit te breiden. Het land is in de onmiddellijke nabijheid van het *Zout-meer* vlak en loopt naar het Zuiden en Westen onmerkbaar eenige mijlen op, totdat de vertakkingen van het gebergte zich vertoonen. De grond is hier

over het geheel zanderig en nergens voor den akkerbouw geschikt. Ten Noorden loopt slechts eene smalle streep bruikbaar land tusschen de zee en het gebergte. Ten Oosten is de gelegenheid tot bebouwing van den grond iets beter. Ten Zuiden eindelijk strekken zich buiten deze onvruchtbare woestijn, en daarvan afgescheiden door het *Oquirrh*-gebergte, de schoone dalen van de *Jordan* en de *Tuilla* uit. De grond dezer dalen (benevens de zandvlakte en de bergrug van den *Traverse Mountain* daaronder) wordt door talrijke beken besproeid en is voortdurend met een malsch gras bedekt. Langs de wanden der bergen daarentegen groeit slechts het zoo-genoemde bunchgras (dat in trossen groeit) en ook dit slechts in de warme maanden des jaars. Het zaait zich zelve des zomers, ontkiemt gedurende den regentijd in den herfst en groeit des winters onder de sneeuw. Als in de lente de sneeuwlinie zich naar de toppen terugtrekt, volgen haar de kudden en de antilopen, om het ontluikend voeder af te grazen, totdat de sneeuw (omstreeks dag- en nacht evening) weér begint te vallen. Regent het in de dalen, dan sneeuwt het op de bergen, en gedurende den wintertijd ligt de sneeuw in de bergkloven soms vele honderde voeten hoog. Het weiland der dalen is echter ook zeer geschikt voor den akkerbouw. De aardappel groeit er ongemeen welig, en het suikerriet bereikt eene ongeloofelijke hoogte. Reken men nu dat een acre (*) beploegd land 2000 pond tarwemeel oplevert, zoo kan men aannemen, dat eene vierkante mijl omstreeks 4000 menschen voeden kan, waarbij de eene helft nog voor weiland gebruikt is en

(*) Een stuk lands van 4840 Engelsche roeden.

dus in de behoefte aan vleesch voorziet. Zulk een groot getal van bewoners zullen ondertusschen bezwaarlijk hier ooit bijeengevonden worden. Toch kan het terrein in alle gevallen een millioen menschen voeden. Bedenkt men daarbij dat het buiten den rand van het groote bekken zich in eene streek verliest, waar de boomwolstruik en het suikerriet welig groeit, dat het over het geheel eene menigte ijzererts en onuitputtelijke steenkolenbeddingen in zijnen schoot verbergt, dat het de voortreffelijkste weiden voor de schapenfokkerij bezit, en dat op alle plaatsen van de kracht van het stroomend water tot het aanleggen van fabrieken gebruik gemaakt kan worden, zoo is er geen twijfel aan, of er kan zich hier een rijke en magtige Staat ontwikkelen.

In *Centraal-Uta* leggen drie zout-meren, waarvan het grootste zoo sterk met zout bezwangerd is, dat zij die zich in dit water baden, slechts tot de schouders er in zinken. Zijne oevers zijn des zomers bezaaid met geraamten van visschen en insekten, die het wagen uit de rivieren in dit meer te komen; want geen levend wezen houdt het in dit water uit. De zoutbereiders beweren, dat zij uit 3 maten water 2 maten zout bekomen. Het meer is 18 duitsche mijlen lang en omvat vele zeer liefelijke eilanden, waarvan het grootste door bergen doorsneden is, die omstreeks 2000 voeten hoog zijn. Waarschijnlijk bedekte het meer eens den geheelen bodem der kom, maar eene werking van vulkanische stoffen hief het land terrasgewijze omhoog, en beperkte het water tot zijne tegenwoordige grenzen. Rondom het meer ontspringen talrijke warme bronnen, welke wateren zich tot poelen en vijvers vormen. Hier wemelt

het van watervogels, die, dewijl er in den omtrek geen sneeuw blijft liggen, ook den winter hier overblijven. Op eenige plaatsen bevinden zich bronnen van verschillende temperatuur dicht bij elkander, eenige zoo heet, dat men er de hand niet kan insteken, andere ijskoud, eene derde ziltig, eene vierde sterk met zwavel en staal bezwangerd, terwijl nog andere eindelijk de bewoners van het heerlijkste drinkwater voorzien.

De bergen en dalen hebben overvloed van wild, beeren, panters, antilopen, herten en hazen. In de snelvlietende wateren der Kanyons zwemmen de heerlijkste forellen, in de langzamer stroomende wateren der vlakke wemelt het van snoeken en andere goede visschen. In het riet der zout-moerassen nestelen talloze eenden en ganzen, en van de eilandjes der meren halen de herdersknappen geheele kanen vol eijeren, door meeuwen, pelikanen, reigers en kraanvogels daar gelegd.

Een gebrek dat zwaar weegt, is de behoefte aan hout. Op de vlakke groeit slechts de katoen-struik en ook deze alleen aan de oevers van rivieren. Op de bergen treft men kleine bosschen van pijn- en cederboomen aan; soms ook den ahorn, en den eik. Maar menigeen moet om het noodige timmer- en brandhout te bekomen, reizen van 10 tot 12 mijlen ondernemen. De meer open streken des lands staan bloot aan de vuren der Indianen, die zij aansteken om de krekels te dooden en te braden, die zij des zomers inzamelen, om ze in den winter als voedsel te gebruiken. De Mormonen hebben hen hierin zooveel mogelijk verhinderd, en zoo kan men hopen dat de vlakten, die thans alleen met gras begroeid zijn, langzamerhand ook boschjes en wouden zullen voortbrengen.

De lucht van het dal is zeer gezond, en »zoo zuiver, dat het ademen een genoegen is.» In de woestijn komen vooral des zomers menigvuldige luchtspiegelingen voor, die een eenvoudigen wandelstok in een' torenhoogen balk, enkele voetgangers in geheele karavanen veranderen, en op de kale steppen, terrassen van heerlijke tuinen tooveren. De muskieten zijn alleen in de nabijheid der zout-moerassen onverdragelijk, nabij de bergkloven worden zij verjaagd door de koude trekking, die voortdurend van het ééne dal tot het andere voortschrijdt en de hitte van den zomer op de verkwikendste wijze tempert.

En hiermede hebben wij eene natuurschets van den toekomstigen staat *Deseret* gegeven. »Deseret heet in het Nieuw-Egyptisch: de honigbij», en het gedrag der Mormonen bij het stichten van dorpen en steden in dit land is van dien aard geweest, dat het dezen naam volkomen geregtvaardigd heeft. In vijf dagen was een geweldig stuk weiland omgeploegd, met aardappelen bepoot en de beek ingedijkt, die met hulp van kanalen het veld moest besproeijen. Drie weken later verrees er een sterk fort, bestaande uit blokhuzen, die met pallisaden voorzien waren, en in het volgend jaar stond op de plaats, waar de verspieders den 24 Julij hadden uitgeroepen »laat ons hier hutten bouwen!» eene stad, die meer dan 6000 inwoners telde.

Gelijk alle beginselen moeilijk zijn, zoo ook hier. De winter van 1847 tot 1848 was wel is waar zoo zacht, dat hij den kolonisten veroorloofde, hunnen veldarbeid voort te zetten, maar de levensmiddelen, die men medegebragt had, waren bijna alle verteerd, en om niet van honger om te komen, at men de huiden

van geslagte dieren en groef men met de oorspronkelijke bewoners des lands naar wortels.

Eene nog veel zwaardere beproeving kwam over het volk Gods in de volgende lente. Toen het onder zoo treurige omstandigheden uitgestrooide zaad opwies, en tot de schoonste verwachtingen grond gaf, daalden van het *Timpanoga*-gebergte scharen van vraatzuchtige sprinkhanen neder, om het gezaaide te vernielen. Het was een afschuwelijk leelijk dier: zonder vleugels, met een kort gedrongen ligchaam, zwart van kleur, met een' dikken kop en vreesselijke oogen, gelijk aan eene »afschuwelijke reusachtige wandluis'' zooals een Mormoon uit *Liverpool* zich uitdrukte, daalde het op zijne draadachtige pooten in het dal neder, en streek voor streek vol jeugdige korenhalmen verdween onder de tanden dezer zaad-moordenaars, alsof zij met den sikkel afge-maaid waren. Te vergeefs omringden de ongelukkige grondeigenaars hunne velden met water-greppels. Te vergeefs beproefden geheele huisgezinnen het zwarte heir-leger met takken en vuren te verdrijven. De dieren zwommen over het water, trokken om de verdedigers van hunne bezittingen heen, en rigtten eene onmetelijke schade aan. Te vergeefs werd het vernielde koren op eenige plaatsen door drie of vier maal op nieuw zaad uit te strooijen hersteld.

Er bleef niets overig dan de kracht des gebeds. Men beproefde dit laatste redmiddel, en zie, de groote Jehova deed een wonder. In tallooze zwermen kwamen van de eilanden van het *Zout-meer* witte vogels met roode snavels en pooten den bestrijders van den zwarten Gog en Magog te hulp, en spoediger dan de sprinkhanen het koren, verteerden de meeuwen de sprinkhanen.

Van den opkomenden dageraad tot den ondergang der zon hielden zij maaltijd. Was hunne maag gevuld, zoo ledigden zij haar weder even als eenmaal VITELLIUS door vomeren, en gingen ook, even als die vraatzuchtige keizer, weder aan het verslinden, totdat de tafel, die de natuur zoo rijkelijk gedekt had, geheel geledigd was.

Dit wonder, dat het grootste gedeelte van den oogst redde, herhaalde zich sedert dien tijd alle jaren, en wij hebben het regt, dit voor eene bloot natuurlijke gebeurtenis te houden, die reeds voor de aankomst van het nieuwe *Israël* in deze streken jaarlijks plaats vond. De door deze bondgenooten beschermde velden, gaven echter zulk een' rijkelijken oogst, dat de volkplanters, die in het volgende jaar door het goud van *Californië* angeprikkelde, in menigte door Deseret trokken, hun kofen hier goedkooper kochten, dan in het fort *Laramië*, dat 400 mijlen digter bij het beschaafde gedeelte der *Vereenigde Staten* ligt.

Dit Californisch goud werd voor de nieuw gestichte kolonie eene beproeving, die zeer ligt met haren ondergang had kunnen eindigen. De Mormonen, die onder generaal KEARNEY den veldtocht tegen *Meziko* medege maakt hadden, waren juist te dier tijde, en zelfs ter plaatse, waar men de eerste korrels van het kostbare metaal vond, afgedankt; ja men meent zelfs dat de arbeiders van SUTTER, die deze zoo gewigtige ontdekking deden, afgedankte soldaten van het Mormonen-bataillon zouden geweest zijn. Doch hoe dit ook zij, vele leden der sekte hadden gelegenheid gehad, in *Californië* ijverig goud te delven, en als zij nu beladen met de vruchten van hunnen arbeid tot hunne arme, tusschen

de bergen achtergeblevene broeders terugkeerden en hun de schatten toonden, die geen 150 mijlen van hun dal slechts voor het oprapen lagen, moest het al zeer zonderling zijn toegegaan, zoo niet de *goudkoorts*, die door geheel *Amerika* woedde, ook hier de gemoederen had aangegrepen en tot den optogt naar *Ophir* gedrongen. Dit geschiedde dan ook werkelijk. Alleen de hoofden waren te verstandig en hadden te veel invloed om deze begeerte niet in hare geboorte te verstikken. Zij waarschuwden in eene proclamatie voor zulk een' optogt naar het terrein der schatgravers, die eene oplossing der geheele maatschappij ten gevolge zou gehad hebben, en zie! hunne toespraak werkte, hoe sterk ook de verzoeking mogt zijn, en hoe nevelachtig ook voor het oog van den gemeenen man het gevaar mogt wezen, dat achter het lokaas verborgen zou liggen. Slechts eenige honderden gingen, en dezen gaf men den vriendschappelijken raad, om van hunne betrekkingen voor altijd afscheid te nemen. Later echter gebood de god der Mormonen den heiligen door den mond van zijn' profeet *young*, om van tijd tot tijd voor eenige maanden troepen naar de mijnen te zenden, vanwaar zij dan met rijken buit beladen terugkeerden.

Met hunne naburen, de *Uta's* en andere stammen van het gebergte, staan de Mormonen tegenwoordig op een' vrij goeden voet. In den beginne was dit zoo niet. Het punt, waar zij zich het eerst nederzeten, ligt op het »oorlogsterrein" der Slangengravers en der *Uta-Indianen*, dus op neutraal of aan niemand toebehoorend grondgebied. Toen echter de Mormonen zich ten Noorden en ten Zuiden uitbreidden, stieten zij op plaatsen, die de Indianen als hun eigendom beschouw-

den, waarop zij alleen meenden te mogen jagen en visschen. Zij klaagden, dat men hun hunne winterkwartieren outnam en het wild verjoeg. De Schoschonen dreigden de Mormonen te zullen aanvallen; zij beraadslaagden echter onderling en bewaarden den vrede. Niet alzo de *Uta's*. In den winter van 1849 begonnen zij de Mormonen op allerhande wijzen te kwellen, schoten veel vee van hen dood, snoefden daarop, drongen enkele afgelegene pachthoeven binnen, om de vrouwen te verschrikken en levensmiddelen te rooven, en dwongen eindelijk de kolonisten in het fort van het *Uta*-dal zich terug te trekken. In het hoofdkwartier der sekte beproefde men eerst zachtmoedige middelen, en toen deze bij de Roodhuiden niet hielpen, besloot men tot den oorlog.

Twee compagniën van het legioen van *Zion* ontmoetten de weerbare manschap van het *Uta*-dal, en terstond werden de Indianen aangevallen. Zij hadden zich in de uitgedroogde kanalen van den *Timpanoga*-rivier geposteed, waar zij door katoen-struiken en wilgenboschjes, die aldaar groeiden, gedekt waren. Desnietteenstaande werden zij na eene driedaagsche schermutseling, waarbij de aanvallers zich des avonds steeds in het fort terugtrokken, door de buksen en kanonnen, die de Mormonen bij zich hadden, uit hunne schuilplaats verjaagd. De Mormonen hadden daarbij slechts een' doode en eenige gewonden. De Roodhuiden daarentegen verloren, gedurende hunnen terugtocht naar de koude ravijnen van het hooger gelegene bergland, zeer vele strijders, en onder anderen ook het »Ouden reuzenhert'' een' aanvoerder, die langen tijd de schrik van het *Uta*-dal geweest was. Een gedeelte der

vlugtelingen werd op den *Tafelberg* gedreven. Men wist hen echter door overreding te bewegen, dat zij afdaalden, en zich overgaven. Den ganschen nacht werden zij bewaakt, en des morgens beval men hun de wapenen neer te leggen. Zij weigerden dit en dreigden de Mormonen. Toen gaven deze vuur en bijna allen werden gedood. De overigen beproefden, na de voorposten te zijn doorgebroken, zich over het ijs van het meer te redden. Zij werden echter door ruiters achterhaald en neer gesabeld.

In het volgende jaar ondergingen de *Utha's* eene tweede tuchtiging en hun aanvoerder *PATSOWITS* genaamd, werd gevangen genomen en opgehangen. Deze korte en eenvoudige strafuitoefening heeft echter zulk een indruk op hen gemaakt, dat zij zich sedert dien tijd rustig hielden. Zij hadden in het geheel omstreeks 40 dooden, en de gelederen van den ouden beroemden hoofdman »*stick in the head*» waren zoo gedund, dat hij genoodzaakt was om vrede te smeeken. Eene groote menigte werd krijgsgevangen gemaakt, meestal vrouwen en kinderen. Men bragt hen onder de kanonnen van het fort *Uta* in tenten te zamen, totdat zij onder de familiën in het dal verdeeld zouden kunnen worden. Men schonk hun rijkelijk levensmiddelen, en het was een genoegen, hen, de uitgehongerden, te zien eten. De proef echter, om hen in de familie-kringen op te nemen en hen daar aan een beschaafd leven te gewennen, mislukte geheel en al; want zoodra was niet de zomer aangekomen, of zij verlieten de pachthoeven en vloten naar hunne met sneeuw bedekte bergen terug.

Volgens het boek *Mormon* en de leer van *SMITH* zijn de Indianen nakomelingen der Lamanieten en een wel

is waar van God afgevallen en ontaard, maar aan de barmhartigheid des hemels nog niet ontrukkt geslacht, hetwelk eens door de Apostelen der ware kerk bekeerd en dan in zijn erfdeel weder hersteld zal worden. Bij deze beschouwing is het inderdaad vreemd, dat de Mormonen, wier taak het zou zijn, de Roodhuiden met het zwaard des geestes te bedwingen, reeds zoo spoedig genoodzaakt meenden te zijn, om hen met lichamelijke wapenen ten onder te brengen. Maar desniettegenstaande bleven zij er bij, dat deze lieden eens de voorspelling van den profeet zouden vervullen, volgens welke »een volk in één' dag geboren" en de Indianen door Gods genade in een volk van een schoon uiterlijk en met eene witte huidkleur veranderd zou worden.

En inderdaad, er werd een klein begin gemaakt, wel niet met de onthuiding, maar met de bekeering. Diegene der aanvoerders van de *Uta's*, die tegenwoordig de sterkste krijgsmagt om zich henen verzamelt, en dien ten gevolge op alle overige stammen den meesten invloed uitoefent, is een vriend der Mormonen, en een halve broeder van hem, met name WALKER, die zich door herhaalde diefstallen van paarden te *Mexico* vermogen en aanzien onder zijn volk verworven heeft, is zelfs door den doop een heilige van den jongsten dag geworden. Het is een hupsch en krachtig jongeling, een volleerd ruiter, een voortreffelijk schutter en een buitengewoon goed kenner van paardenvleesch. Eene menigte jonge Roodhuiden erkennen hem als hunnen bevelhebber en zijn hem zelfs gevolgd, toen hij besloot, aan het rondzwerven en rooven een einde te maken, en zich in de nabijheid van *San Pete* als landbouwer en veefokker neder te zetten. De Mor-

monen beschouwen hem als het zegetoeken, of de eerste vrucht van de overtuigende kracht huns geloofs en bewijzen hem alle mogelijke eer. Doch eer zij er op bedacht zijn, kan hij weder tot zijne oude zonden vervallen en het plan zijner vrienden, om hem tot gezagvoerder van den geheelen stam te maken, voor altijd verijdelen.

Intusschen stichtten de Mormonen voortdurend nieuwe koloniën. De eerste bleef echter de hoofdzetel. Zij ligt aan den regter oever van eene schoone heldere rivier, door de aanvoeders der sekte, die, niet geheel zonder grond, in hare geschiedenis overal herhalingen der gebeurtenissen en omstandigheden in het leven van het volk *Israëls* meenden te zien, de *Westelijke Jordaan* genoemd. Door middel dezer rivier ontlast zich dan ook een zoet water-meer, door de Mormonen reeds als het meer van *Tiberias* gedoopt, in het ongeveer 100 voet lager gelegene groote *Zoutmeer*. Men noemde deze hoofd-volkplanting, die eerst slechts bestond uit een fort, omringd door eene menigte tenten, maar spoedig in eene stad van huizen uit hout en tichelsteenen bestaande, herschapen werd, *Nieuw-Jeruzalem*. Hoe spoedig en onverdroten de kolonisten werkten, toont de omstandigheid, dat dit fort, hetwelk een vierhoek vormde, welks zijden te zamen 7788 voeten lang waren, slechts 6 maanden tot zijne voltooiing behoefde, terwijl men terzelfder tijd 6000 akkers land omploegde, bezaaide en met eene 13 Engelsche mijlen lange heining omtuinde. Dit geschiedde in het jaar 1847, waarin tevens vijf koren- en houtzaagmolens aangelegd, vele wegen gebaad, en uitgestrekte gedeelten van den omtrek onderzocht werden. In 1849

namen de Mormonen het voormelde *Uta*-dal, alsmede de dalen van *Tuilla* en *San Pete* in bezit, zonden talrijke zendelingen naar *Frankrijk*, *Denemarken*, *Zweden* en *Italië* en werden door aanzienlijke bezendingen uit de Staten in het Oosten en uit *Engeland* versterkt. In 1850 werd er eene universiteit gesticht, vier scholen geopend, vele steden gesticht, pachthoeven in het dal van het kleine *Zout-meer* aangelegd, twee ijzermijnen voor een gedeelte uitgegraven, een groot raadhuis en twee magazijnen tot bewaring der opgelegde tienden voltooid en de ontginning des lands over uitgestrekte vlakten voortgezet.

Zeer spoedig nadat de eerste zwaarigheden, wat de kolonisatie betreft, overwonnen waren, ging men over tot regeling der gemeenschappelijke betrekking tusschen de sekte en de *Vereenigde Staten*. Onder voorzitting der priesters ontwierp men een territoriaal-bestuur, trok dit wederom in en vereenigde zich hierop weder tot een ander bestuur, waarbij de pas gestichte en zich ontwikkelende staat *Deseret* werd genoemd. Verder maakte men, wat de grenzen betreft, aanspraak op eene streek van de kust van den stillen Oceaen; voor het overige werd er niets bepaald dat afweek van de grondwetten der overige leden der Unie, dan alleen dat het houden van slaven binnen het gebied van *Deseret* ongeoorloofd zoude zijn. Het hoofdbestuur te *Washington*, aan hetwelk dit ontwerp ter beoordeeling werd gezonden, zag zich niet genoopt, om aan den wensch der Mormonen in alle opzigten te voldoen. Het beweerde den Nieuw-Egyptischen naam *Deseret* niet te kennen, en meende den Mormonen de bedoelde streek der kust, die zij zoo gaarne wegens hunne verbinding met de zee en

hunne volslagen onafhankelijkheid van andere staten verlangden te bezitten, te moeten weigeren. In de conceptwet, die als antwoord op het voorstel der bewoners van *Deseret* ten jare 1850 in het congres doorging, leest men, dat het nieuwe gebied ten »Westen door den Staat *Californië*, ten Noorden door het gebied *Oregon*, en ten Oosten en Zuiden door de rivieren, die in den *Rio Colorado* en in den gulf van *Mexico* uitstroomen, zou begrensd worden." Door hetzelfde besluit van dit congres werd een territoriaal-bestuur voor het gebied der Mormonen vastgesteld, en in October 1850 benoemde de president *FILLMORE* de vereischte magistraats-personen, zeven in getal, waarvan behalve *BRIGHAM YOUNG*, die tot gouverneur bestemd was, nog drie uit het midden der Mormonen zelve genomen waren.

Met deze voorloopige inrigting van zaken was men in *Deseret* wel niet tevreden, doch men schikte zich in hetgeen niet te veranderen was en gaf dit te kennen, door dat men, gelijk de vorm van bestuur dit eischt, afgevaardigden zond naar het congres, en de in het jaar 1851 aangekomene, niet uit Mormonen gekozen bestuurders welwillend opnam. Spoedig echter braken er twisten tusschen dezen en de hoofden der sekte uit. De opperregter *BRANDEBURY* en de regter *BROCHUS* vonden niets te doen, dewijl de Mormonen tot beslissing hunner regtszaken, zich tot hunne bisschoppen wendden, die dikwerf eene geheel andere uitspraak deden dan het gewone regt vorderde. *YOUNG* besteedde de inkomsten van het land, overeenkomstig het regt, dat hem door zijn ambt als geestelijk opperhoofd der sekte verleend was, tot andere doeleinden, dan waartoe hem zijn ambt als gouverneur verpligtte. Herhaalde malen werd den

heeren uit het Oosten te verstaan gegeven, dat men zich slechts aan het onvermijdelijke onderwierp, wanneer men de besluiten van *Washington* gehoorzaamde; herhaalde malen deed men hen opmerken, dat zij als *heidenen* in de gemeenschap der door God geregeerd wordende kerk, die tevens de ware staat was, slechts geduld werden en over het geheel overtollig waren. Zij zagen dit dan ook in en keerden naar huis terug, waarna hunne plaatsen voorloopig door leden der sekte bezet werden.

Daardoor was de tweespalt tusschen de priesterheerschappij in *Deseret* en de regering te *Washington* openbaar geworden. *Young* wist intusschen eene openlijke vredebreuk te voorkomen. Om echter diergelijke conflicten in het vervolg te voorkomen, en zoo spoedig mogelijk aan de toenemende theocratie een zelfstandig bestaan te verzekeren, stelde men alle hulpmiddelen in het werk, om de over de geheele aarde verstrooide geloovigen tot het vertrek naar *Deseret* te bewegen en daardoor het getal van deszelfs bewoners tot die hoogte te brengen, die de constitutie der *Verenigde Staten* vordert, wanneer een gebied het karakter en den naam van eenen staat wil aannemen. Eene dringende oproeping aan alle heiligen over de geheele wereld ging van het college der Apostelen uit, om zich niet langer aan den godsdienstigen pligt om op te gaan naar het nieuwe *Zion*, te onttrekken. Aanzienlijke sommen werden besteed, om den minder bevoorregten broeder door voorschot de vervulling van dezen noodzakelijken pligt mogelijk te maken. Te *Liverpool* trachtte men het reeds sedert langen tijd bestaande bureau van landverhuizers naar het moederland der Mormonen, waar-

over een Apostel het opperbestuur had, uit te breiden en tot krachtadiger werkzaamheid in staat te stellen. Eindelijk werden overal op de wegen in de *Vereenigde Staten*, en in de Westelijke woestijnen stations opgericht met gevolmagtigden tot ondersteuning en hulp der reizigers.

De uitslag beantwoordde aan de verwachtingen. Bij geheele scharen gehoorzaamden de geloovigen in *Engeland*, *Schotland* en *Wales* aan de oproeping hunner opperpriesters in *Amerika*. Schip op schip met toekomstige burgers van *Deseret* verliet de reede van *Liverpool*, en karavaan op karavaan van deze gehoorzame zonen der kerk steeg over het rotsgebergte, om zich aan te sluiten aan de broeders in het dal der belofte.

Om het getal der landverhuizers te vervangen, en voortdurend nieuwe bronnen voor toekomstige leden te openen, werd de bekeering der Europesche heidenen nog veel ijveriger behartigd dan te voren. Overal zochten de zendelingen van BRIGHAM YOUNG zich vast te nestelen en proselieten te maken, en als hun dit niet overal gelukte, ligt de schuld wel niet aan hunnen ijver of mindere geschiktheid. Zij trokken naar *Frankrijk*, *Noorwegen*, *Rusland*, zelfs naar *Italië*, waar de revolutie hen van alle belemmering bevrijdde. Zij verschenen zelfs in *Palastina* om de Joden te vertellen, dat de *Messias* en zijn rijk op handen was. Op de markten van *Kaïro* en *Alexandrië*, op de openbare plaatsen van *Calcutta* en *Bombay* vermaanden zij de wereld om te vlugten voor den toorn Gods.

Zij wisten zelfs tot het Chinesche rijk toegang te bekomen. Zij deden dit alles zonder in den beginne al de talen dier verschillende volken te verstaan, zonder

met hunnen toestand bekend te zijn, en zonder dit dubbel gebrek door een' welgevulden buidel te kunnen verhelpen.

De zendingen der Mormonen wenden zich bij hunne toehoorders zoowel tot de begeerte naar rijkdom als tot het verlangen naar hemelsche goederen; zij spiegelen hen benevens bevrediging hunner godsdienstige behoeften ook nog aardsch geluk voor. Onvermoeid en nooit afgeschrikt door eene ruwe afwijzing, door spot en hoon, gaan zij van stad tot stad, spreken in sommige huizen met de bewoners, knooien met menschen op straat een gesprek aan, arbeiden soms als handwerkslieden in eene werkplaats, en brengen op deze wijze, datgene aan den man wat hun op het hart ligt. Zoo onbeschaafd zij meestal ook zijn, zoo bezitten zij toch eene groote bedrevenheid in sophistische vragen en sluitredenen, en eene niet geringe bijbelkennis. Wie hun toestemt dat deze laatste de vorm der waarheid is, wordt zeer zeker in hun net gevangen en kan zich slechts door eene gewelddadige poging losrukken. Gewoonlijk beginnen zij hunnen aanloop tot verovering des harten met de vraag, of de eerste Christenkerk niet zekere genadegaven bezeten heeft, die het Christendom tegenwoordig niet meer bezit; dan ontwikkelen zij, hoe de heiligen van den jongsten dag met al deze gaven als genezing door handoplegging, voorzegging, duivelbanning, spreken met tongen enz. op nieuw begiftigd zijn geworden, en nadat daardoor de grond gelegd is, ontwikkelen zij de het minst in het oog loopende leerstellingen der sekte, bewijzen deze met eene magt van plaatsen vooral uit de profetiën des O. T. en uit de Openbaring van JOHANNES, en passen al die beloften op hun Amerikaansch Zion

toe. Is de toehoorder geen man van vermogen, dan verneemt hij verder, dat ook hij even als alle andere menschen de roeping heeft, zich naar het Zion der bergen te begeven, waar melk en honig vloeit en waar het schoonste stuk land voor een' spotprijs te verkrijgen is, die bovendien niet terstond behoeft betaald te worden, maar door arbeid inverdiend kan worden. Heeft de man het reispeld niet, zoo behoeft hij zich slechts voor het lidmaatschap der sekte te verklaren, en het wordt hem uit het *eeurige weldadigheids fonds* voorgeschoten. Zoo zijn honderden en duizenden verstrikt. De leer, dat ginds in het heilige land elke vrouw een' man heeft, elke *MAGDALENA* door den doop wordt afgewassen, verzekert hun den bijval van het schoone geslacht. Met lieden van hoogere beschaving wachten zich de Apostelen en Profeten in gesprek te komen. Worden zij daartoe gedrongen, en wordt hun dan de ongerijmdheid hunner beweringen aangetoond, dan klagen zij over geleerde Sophisten, die den geest Gods niet bezitten, en zwijgen, wanneer zij niet meer weten te antwoorden. Dikwerf beginnen zij terstond met een wonder, zoo bijv. in *Wales*, alwaar in 1845 uit eene vrouw twee zeer sterke en vermetele duivels uitgedreven en daarbij talrijke zielen gewonnen werden. En even zoo begon de apostel *FORSDEN* in *Zweden* in het jaar 1851 zijne werkzaamheid daarmede, dat hij zijnen reisgenoot, die natuurlijk evenzeer een Mormoon was, door handoplegging van de koorts genas. De zaak baarde groot opzien en trok vele ligtgeloovigen naar het huis waar het wonder geschied was. Dezen nu verhaalde *FORSDEN*, op zijne eenvoudige wijze, de geschiedenis van den grooten profeet en martelaar in het

Westen en de herhaalde toedeeling der bovennatuurlijke gaven van de oude Apostolische Christenkerk aan de zijne. De boeren geloofden hem ten deele. Anderen verbreidden ten minste het gerucht van het nieuwe Evangelie uit *Amerika*. FORSDEN predikte thans aan de hoeken der straten. Het bestuur der stad liet hem in hechtenis nemen en deed hem verwijten. Dit echter was juist wat hij gewild had. Het hielp hem aan een goedkoop martelaarschap. Hij herhaalde zijne openlijke redevoeringen, en werd andermaal gevangen gezet, met eene geldboete gestraft en ernstig vermaand, zich niet met zulke ketterijën op te houden. Hij antwoordde ootmoedig en gelaten, dat hij niets dan JESUS CHRISTUS den gekruisigden gepredikt had, en dat hij, dewijl God hem dit bevolen had, daarmede niet zou ophouden, maar Gode meer gehoorzamen dan den menschen. Den toehoorders verklaarde hij, dat noch gevangenis, noch doodstraf hem zou afschrikken om de pligten, door den Heer hem opgelegd, na te komen — eene spreekwijze, die hij zeer wel kon gebruiken, dewijl men in onze dagen wel niemand meer om het geloof ter dood brengt, die echter indruk maakte op onnadenkende menschen. Voor een paar dagen werd hij in verzekerde bewaring gehouden. Uit de gevangenis ontslagen, prees hij op straat den Heer met woorden en gezang, dat Hij hem waardig gekeurd had, om voor zijn heilig Woord smaad te lijden. Men wist op geene andere wijze van hem af te komen, dan door hem in een' wagen te zetten, naar de *Sond* te brengen en zoo naar *Denemarken* over te zenden. De zaden echter van het onkruid, dat hij had gezaaid, ontkiemden, en nog heden verbreiden vele door hem

bekeerden als Apostelen de leer van JOZEF SMITH in *Zweden*.

Door een' ongeloofelijken ijver beziel, volgen deze marktpredikers het woord »spreek luide en verschoon niet" letterlijk op en doopen bij duizenden allen, die zich bereid toonen, »in dezen naam hunne knie te buigen." Velen keeren met uitgeputte longen en gefnuikte gezondheid van zulk eene moeilijke taak terug; dan echter worden zij daarvoor schadeloos gesteld door den roem van bijzondere vroomheid en eer, wanneer de broeders op hen wijzende zeggen: »Zie, dat is de heilige man, die door eene onvermoeide prediking in de straten van *Londen* zoo vele zielen voor den Heer heeft gewonnen."

De uitslag hunner zendingen is verschillend geweest. In *Engeland* had de kerk der heiligen van den jongsten dag in het jaar 1851 niet minder dan 30,747 leden, en binnen 14 jaren hadden hare priesters meer dan 50,000 personen op het nieuwe Evangelie gedoopt, en daarvan bijna 17,000 naar *Amerika* gezonden, — getallen, die ongeloofelijk zouden klinken zoo men niet wist, dat de lagere volksklassen van *Engeland* en *Wales* in eene waarlijk afschrikwekkende onwetendheid voortleven, en als ten anderen ook geene stoffelijke voordeelen als magneten naar het dal van het *Zout-meer* trokken. Een tweede steunpunt van de Mormonen zijn, gelijk wij reeds vroeger opmerkten, de *Sandwichs-* en de *Vriendschaps-*eilanden, en reeds zullen hier 5000 inboorlingen het geloof der *Latterday-Saints* belijden. Eindelijk hebben *Denemarken* en *Noorwegen* in het jaar 1853 cenige honderde inwoners, meest landlieden, als bijdrage tot de bevolking van *Deseret* zien vertrek-

ken. In *Frankrijk* bevinden zich voor zoo ver wij weten slechts twee zwakke gemeenten, te *Havre* en te *Parijs*, die, door verbreiding van het door den Apostel TAYLOR in het Fransch vertaalde boek van Mormon, en door het blad »Étoile du *Deseret*,” zich trachten uit te breiden. In *Zwitserland* en in *Rusland* schijnen zij geen gunstig gevolg gehad te hebben. Daarentegen zou de vertaling van het genoemde boek in het Italiaansch misschien het bewijs kunnen leveren, dat men ook aldaar hoopt te slagen.

In *Duitschland* eindelijk lieten op verschillende tijden en op verschillende plaatsen zendelingen der Mormonen van zich hooren. Hunne hoop werd echter door tuschenkomst der politie zeer spoedig verijdeld. In 1851 kwam TAYLOR naar *Hamburg* om er een dagblad op te rigten, onder den titel *Zion's banier*, maar nadat vier nummers verschenen waren, moest hij dit werk uit gebrek aan genoegzame deelneming staken. Hem volgde in 1852 een andere zending van het *Zout-meer* op, met name DANIEL CAIRN, doch slechts om, bij de eerste proef tot openlijke prediking, uit de stad verbannen te worden. Geene betere resultaten hadden de Mormonen, die zich in het Zuidelijk en Westelijk gedeelte van *Duitschland* vertoonden, en hunne intuschen in het Duitsch vertaalde bijbel zal bezwaarlijk de kosten dekken. Eindelijk hebben wij nog eene gebeurtenis uit den nieuwsten tijd te vermelden, die toont, tot hoever de verwachtingen van de hoofden der sekte zich uitstrekken. Het bestuur der Mormonen in *Engeland* had vernomen, dat de koning van *Pruissen* belang stelde in de Mormonen en van zijn' gezant te *Washington* opheldering aangaande deze sekte gevraagd

had. Zij hielden dit onderzoek voor eene overhelling tot hunne leerstellingen, en zoo verscheen in den herfst van 1854 een formeel gezantschap uit het midden der sekte, om den koning een adres te overhandigen. Zoodra echter waren de heeren niet afgestegen in hun logement, of de politie kwam en verzocht hen terstond weder te vertrekken.

Wij sluiten dit hoofdstuk en de geschiedenis der Mormonen in het algemeen met een blik op het dal van het *Zout-meer* en de aldaar bloeiende koloniën. Van een betrekkelijk klein stuk lands hebben zij zich langzamerhand over eene streek van meer dan 50 duitsche mijlen lengte, van de *Bok Elder* kreek in het Noorden tot aan het kleine *Zout-meer* ten Zuiden, en vandaar tot *San Diego* uitgebreid. Waar de *Sierra Nevada* zich kromt naar het *Zuid-Westen*, is een *rancho* aangekocht 'en in een station veranderd, van waaruit eene keten van posten tot aan den oever der *Stille Zee* zal ingerigt worden. Negen mijlen ten Noorden van de hoofdstad ligt *Ogden City*, ook *Brownsville* genoemd, in eene bijzonder liefelijke streek, in de nabijheid der vereeniging van twee schoone beken, en 14 mijlen ten Zuiden heeft zich aan den voet van het *Timpanoga* gebergte een ander lief stadje verheven. Dertig mijlen verder ten Zuiden ligt de snel toenemende stad *Manti*. Daarbij bevinden zich in het dal van *San Pete* talrijke pacht-hoeven. *Paroan* of de *ijzeren stad*, zoogenoemd naar de groote lagen ijzererts, die hier gevonden werden, ligt in het dal van het kleine *Zout-meer*, waar eene zeer aanzienlijke streek vruchtbaar of ten minste voor ontginning vatbaar land ontdekt werd. Eindelijk hebben wij nog de kolonie in het *Tuilla*-dal te vermelden, die,

ongeveer zeven mijlen van de hoofdstad des lands verwijderd, uit vele pachthoeven, 10 houtzaag- en 8 korenmolens bestaat.

De tegenwoordige hoofdstad, (*) door de Mormonen *Nieuw-Jeruzalem*, door de overigen eenvoudig *Saltlake city* (d. i. de stad aan het *Zout-meer*) genoemd, ligt, gelijk wij reeds zeiden, op dezelfde plaats, waar de voorhoede der landverhuizers van *Nauvoo* op den 24 Julij 1847 na van de bergen afgedaald te zijn, het eerst halt maakte. Het beneden-gedeelte ligt aan eene naauwelijks merkbare helling, het Noordelijke daarentegen strekt zich over eene soort van terras uit, die ligt in den hoek, gevormd door het Noordwaarts zich uitstrekkend *Wasatch*-gebergte en een' grooten tak daarvan, die naar het Westen loopt en eene halve engelsche mijl van de *Jordaan* eindigt. De ruimte, door de stad ingenomen, bedraagt juist vier vierkante mijlen (engelsche), eene uitgestrektheid, die zich in vergelijking met het aantal inwoners slechts daaruit laat verklaren, dat elk burger bij den aanleg een stuk lands van $\frac{3}{4}$ bunder ter bebouwing kreeg, zoodat dien ten gevolge de huizen door aanmerkelijke tusschenruimten gescheiden zijn, en de lijnregte, elkander onder rechte hoeken kruisende straten met eene breedte van 132 voeten, kort op elkander volgen. De huizen, meestal eene verdieping hoog en van *adobes* (in de zon gedroogde tichelsteenen van eene blaauwachtige klei) gebouwd, hebben een behagelijk voorkomen, hetgeen nog verhoogd wordt door de tuinen, waarmede zij omringd zijn.

(*) Men is bezig, in het *Paroan*-dal eene tweede hoofdstad te bouwen, die *Fillmore* zal heeten en tot zetel der wereldlijke bestuurders bestemd is.

Langs de 20 voet breede voetpaden aan beide zijden der straat loopt in gegraven kanalen het heldere water uit de beken der bergen, om nieuw aangelegde lanen te besproeijen of ook om in de tuinen geleid te worden. Ten Westen raakt de stad den oever der rivier. Groote openbare gebouwen heeft natuurlijk het *nieuwe Jeruzalem* nog niet. Het stadhuis, waar de regering van dit gewest haren zetel heeft, de kerk, en het tot ontvangst der belastingen, die uit natuurproducten bestaan, bestemde magazijn, zijn ruime gebouwen, die intusschen geenszins op schoonheid aanspraak maken. Maar voor de toekomst koesteren de hoofden der gemeente de meest grootsche plannen, ook wat betreft de versfraaijing der stad. De tegenwoordige universiteit, waarvoor de Staat jaarlijks 5000 dollars bestemd heeft, is slechts een klein begin van hetgene die inrigting eens worden moet. Zoodra men daarvoor slechts tijd over heeft, zal men een prachtig gebouw voor leeraars en leerlingen oprigten. Dit zal opgetrokken worden op het eerste breede terras, dat zich in het noordelijk gedeelte der stad verheft. De beek die door de stad loopt, heeft door dit hooge terrein eene diepe groeve gevormd, en men wil hare wateren op eene geschikte plaats vereenigen, ten einde ze naar de plaats voor de universiteit te leiden, om deze door fonteinen te versfraaijen, de heggen, bloembedden en botanische tuinen te bevochtigen en de bassins van uitgestrekte bad- en zwemplaatsen te vullen. Een groot vierkant zal verder tot eene plaats voor gymnastie, alsmede tot rijsschool inrigt worden. Tevens zal men eene sterrewacht, waartoe reeds de noodige instrumenten bijeen zijn, eene inrigting voor ingenieurs en landmeters en eene mijn-

werkers-school met deze universiteit verbinden, en ten slotte zal aan haar ook landhuishoudkunde beoefend worden.

Men zal echter niet alleen velerlei, maar ook veel leeren aan deze hoogeschool. De filozofen der Mormonen zullen een onnoemelijk getal van geheimen ontdekken, en eene menigte raadselen oplossen, zooals de wereld tot dus verre nog niet aanschouwd heeft. Zij zullen »in het rijk der wetenschappen eene volkomene revolutie te weeg brengen en de grootste geleerden vooral in de wis- en natuurkundige wetenschappen van dwaling overtuigen. De geoloog en de scheikundige zullen van hen de diepzinnigste en merkwaardigste ophelderingen aangaande de wonderen der natuur te wachten hebben, de kruid- en dierkundige zullen van hen onderrigt ontvangen betreffende de levensbeginselen in dieren en planten.” Want nadat zij eerst naar het rijk Gods getracht hebben, verwachten zij thans de vervulling der belofte, dat al het andere hun van zelfs zal geworden; doch zij voegen er zeer verstandig bij, dat de Heer hen helpt, die zich zelve helpen, en dat de geest slechts door stalen vlijt geschikt gemaakt wordt, om de wijsheid uit de hoogte te ontvangen.

De grootste omkeering zal op het gebied der sterrekunde te weeg gebragt worden. Hier zal het geheele tot dus verre bestaan hebbende wereldsysteem door ontdekkingen aangaande het getal, de rangorde, en de betrekking der planeten, vaste sterren en kometen geheel gewijzigd worden. Welk nieuw en groot licht in dit opzigt voor de wetenschap zal ontstoken worden, vindt hij, die de waarheid lief heeft, in het *boek Abraham* aangeduid, hetwelk eertijds benevens eenige

egyptische mummiën naar *Nauvoo* gebragt werd, waar de profeet JOZEF een gedeelte van dit geschrift (door den geloofsheld ABRAHAM gedurende zijn verblijf aan den *Nijl* opgesteld) vertaalde. Eene andere proeve van hetgene de wetenschap van de geleerden van *Deseret* te wachten heeft, bezitten wij in het pamflet van een hunner wiskundigen, waarin deze gedurende zijn verblijf in *Engeland* in allen ernst beproefde, de theoriën van *Newton* aangaande de zwaartekracht, de aantrekkende en terugstootende kracht omver te werpen en in de plaats daarvan »een' de grondstof bezielenden geest'' of eene »instorting en aanwezigheid van den heiligen geest in de massa der atomen'' te stellen. Wij achten het de moeite niet waardig, hunne bewijzen daarvoor aan te voeren; alleen dit willen wij opmerken, dat men van hen zou kunnen vernemen, hoe oneindig veel voor ons nog uit den bijbel te leeren valt.

Het is eene wonderlijke gedachte, als men voornemens is, aan de toekomstige hoogeschool den »oud-saksischen en celtischen klassieken'' onmiddelijk naast de Grieksche en Romeinsche eene plaats aan te wijzen. De oud-saksische zouden misschien nog een regt daarop hebben, maar vanwaar men oud-celtische klassieken zal krijgen, laat zich tot heden nog niet begrijpen; of men zou MACPHERSON'S *Óssian* moeten bedoelen, die, gelijk bekend is, zoo echt is als het boek *Mormon*.

Wat de hoofden der kerk van deze universiteit denken, blijkt uit eene redevoering, waarin een der bestuurders, de apostel PHELPS, bij de viering van den 24 Julij in het jaar 1851 dit instituut herdacht. De plaats is zoo merkwaardig, dat wij haar verkort mededeelen. De redenaar zegt onder anderen met de hem eigene

zalving: » Wij smeeken de geheele kerk, om tot den Heer onzen Hemelschen Vader te bidden, dat Hij eenige der voorstanders van de groote universiteit in den hemel daarboven tot ons zende, gelijk Hij ze tot NOACH, MOZES en anderen zond, om zijnen knechten de diepste gronden en beginselen der wijsheid en wetenschap te ontsluiten. Welke waarde zullen al de heerlijkheden des tijds, de uitvindingen der menschen, de geschiedkundige oorkonden van JAFET in de ark tot op JONATHAN in het Congres, en al hetgeen het verstand ontdekt heeft, voor den heiligen van den jongsten dag hebben, als onze Vader in den hemel zijne regenten nederzendt, zijne engelen uit de groote bibliotheek van het hemelsche Zion, als hij ze zendt met een afschrift der geschiedenis van het eeuwige leven, met de oorkonden der werelden, den stamboom der goden, de filozofie der waarheid, de handschriften onzer namen uit het boek des levens op den schoot des lams, en met de gezangen der zalige geesten? »

Mogelijk, dat de hier aangeduide manuscripten uit de bibliotheek van den God der Mormonen werkelijk nog eenmaal in *Deseret* te voorschijn komen. Thans houdt men zich nog aan menschelijke boeken, en zoo nam men het dan ook in grooten dank aan, als in het jaar 1851 de mildheid van het Congres den afgevaardigden van *Uta* D^r. BERNHISEL van de middelen voorzag, om voor de nieuwe kolonie eene goede bibliotheek uit te kiezen. Niettegenstaande dien blik uit de hoogte op de resultaten der wetenschap, en die flauwe invallen, waardoor men zich den schijn geeft ze te willen verbeteren, weet men de vruchten echter zeer goed op prijs te stellen. Dit bewijst reeds de oprigting der

universiteit op zich zelve; maar het wordt ook door verschillende andere maatregelen bewezen.

Een eigenaardige trek in het opvoedingswezen der Mormonen is de oprigting eener school tot vorming van familie-hoofden. BRIGHAM YOUNG, de president en ziener, achtte het niet beneden zich, zelf deze school als kweekeling te bezoeken, en mogt dit ook al eene tentoonstelling zijn, bestemd om de vooroordeelen des volks tegen schoolinrigtingen voor volwassenen op te heffen, zoo was het desniettemin een bewijs van een' scherpen blik in het opvatten der zaken en van eene zekere achtung voor beschaving. Wanneer men elders eene heerschzuchtige priesterkaste alle middelen in het werk ziet stellen, om hunne onderhoorigen in een' staat van kindschheid en onwetendheid te houden, zoo volgt men hier voorzeker eene geheel andere staatkunde.

Dat men inderdaad de wetenschap om haar zelfs wil lief hebbe, is van deze soort van lieden niet te verlangen. Men wil beschaving, dewijl beschaving magt is en roem verschaft. Dat men met haar een' vijand aankweekt, die het geheele kaartenhuis binnen korteren of langeren tijd zal omstooten, schijnt men in het volle vertrouwen op de tot dusverre verkregene resultaten en reeds daarom niet te vermoeden, dewijl (naar hunne schriften te oordeelen) ook de schranderste en geleerdste onder de hoofden der sekte slechts dilettanten en autodidacten zijn, niemand hunner in den eigenlijken zin des woords een man van beschaving is. Men wil de wetenschappen in het land aankweeken, gelijk men knappe pottbakkers, smeden, horologiemakers zoekt te krijgen. In dien zin heeft men dan ook de volgende woorden in de voorlaatste »pre-

clamatie der regering aan de geloovigen in de geheele wereld, te verstaan."

» Het is zeer te wenschen, dat de broeders, die tot ons overkomen, zich elke gelegenheid ten nutte maken, om ten minste één exemplaar van elke beroemde verhandeling over opvoeding en elk boek, dat nuttige of aantrekkelijke onderwerpen behelst, mede te brengen, om den kinderen lust en liefde tot het leeren in te boezemen. Wij hebben eene drukpers, en allen, die goed druk- en schrijfpapier naar het dal willen medebrengen, zullen zich zelve en der kerk eene dienst bewijzen. Insgelijks wenschen wij gaarne allerlei mechanische en mathematische instrumenten ten gebuike te bezitten, alsmede al wat van kunstwerken en zeldzaamheden aangebragt kan worden, en wanneer de heiligen in dit opzigt hunnen ijver toonen, zoo zullen wij hier spoedig het beste, nuttigste en aantrekkelijkste museum op aarde bezitten."

Op eene open gelatene plaats in het midden der stad zal een tempel opgerigt worden, schooner en groeter dan tot dusverre ooit een op aarde stond en slechts achterstaande bij dien tempel, welken het volk Gods aan het einde der dagen zal bouwen, als de Heer het teruggebragt heeft naar *Missouri*, het land der belofte. Reeds is een weg van vier engelsche mijlen, die naar de steengroeven aan den *Red Butte* loopt, met hout geplaveid, om vandaar het tot dit reusachtig gebouw noodige materiaal, een' schoonen rooden zandsteen te kunnen vervoeren, en reeds verzamelen, op last van young, de zendelingen der sekte in *Europa*, *Azië* en *Polynesië* zeldzame boomen, bloemen en zaden voor den tuin, die den reuzentempel moet omringen. Ten

Noorden van het tempelplein verheft zich echter boven de stad *de heuvel der banier*. Met dezen heuvel eindigt de boven vermelde tak van het *Wasatch*-gebergte, en hij is op verren afstand in den geheelen omtrek zichtbaar. Op dezen bergtop nu zal binnen kort »het prachtigste vaandel ontplooid worden, dat ooit in de lucht wapperde, een vaandel, gemaakt uit de nationaal-kleuren aller volken, ten teeken van de eenmaal zich voltooiende eenheid der menschheid in geloof en liefde.» Wanneer dan dit symbool der verbroedering aller volken boven den heiligen tempel zal wapperen, dan is de vervulling van het woord van den profeet Jesaia (XVIII: 25) gekomen, en de tijd is aangebroken, waarvan wij aldaar lezen: »Gij allen, die op aarde woont, en op het land zit, zult zien, hoe men de banier op de bergen zal oprigten en hooren, hoe men de bazuin zal blazen, en het zal geschieden in de laatste dagen, dat de berg van het huis des Heeren op de toppen van het gebergte opgerigt en over de heuvelen opgetrokken zal worden, en alle volken zullen instroomen.» (*)

Wenden wij ook al het oog af van deze fantastisch afgeschilderde toekomst, zoo vinden wij toch reeds in het tegenwoordige eene omstandigheid, die tot een zeer verblijdend slot der geschiedenis van dit zeldzame volk, gelijk wij haar in dit en de voorafgaande hoofdstukken leerden kennen, kan dienen. In het jaar 1852 zonden de hoofden der gemeente naar alle naburige volkplantingen in het gebergte boden, om te vernemen, hoe velen

(*) Dit schijnt eene aanhaling uit den bijbel der Mormonen; in onze vertaling vindt men in het 3de vers van het 18de hoofdstuk van Jesaia alleen het eerste gedeelte van de hier aangehaalde woorden.

Vert.

onder de heiligen misschien geneigd zouden zijn, zich aan te melden om opgenomen te worden in een te bouwen armenhuis, en zie, men vond onder meer dan 30,000 menschen, die voor verreweg het grootste gedeelte eerst voor weinige maanden en meestal arm in het dal aangekomen waren, slechts twee, en zoo kon dan het bestuur zich vergenoegen, om een voor de armen bestemd stuk lands van 40 bunders, voor eene toekomstige verandering dezer maatschappelijke welvaart te bewaren.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Het geloof der Mormonen. — De bronnen en het beginsel. — De metaphysica der sekte. — De groote Oppergod en Vader der goden in het middenpunt des heelals. — De schepping en zondenval. — Oorlog in den hemel. — Het bestaan der menschelijke geesten vóór het leven op aarde.

Evenals de uiterlijke omstandigheden der sekte zich in den loop van 24 jaren sedert haar ontstaan geheel veranderd hebben, zoo ook en nog meer hare geloofsleeringen. Van jaar tot jaar werden nieuwe bestanddeelen in het deeg verwerkt, waaruit het bestuur het brood voor hunne geloovigen bereidde. Alle christelijke sekten van den tegenwoordigen tijd, de Neo-Platonici en de Gnostieken, de Islam en het Parsisme, ja zelfs de godsdienst van Brahma moesten bijdragen leveren, de fantazie der profeten deed het hare er bij, en zoo is een podding ontstaan, die zwaarder is om te ver-

teeren dan al wat den maag der menschen op godsdienstig gebied tot dusverre is aangeboden. Het spijt ons, door het doel van dit geschrift en de ons toegestane ruimte verhinderd te zijn, eene grondige ontwikkeling van dit zonderling mengsel te geven. Het volgende bevat dus slechts eenige hoofdtrekken, waarbij wij doen opmerken, dat de meer en meer toenemende hervorming der grondstellingen van de Mormonen — die door hen aan den H. Geest wordt toegeschreven, als den voortdurenden openbaarder van nieuwe waarheden — in de hoofdzaak op ORSON PRATT berust, die als eclecticus het niet versmaadde, zelfs resultaten der nieuwere filosofie over te nemen. SMITH schijnt niet meer dan den naam er toe gegeven te hebben, en het meest uitzinnige en vermetelete is eerst lang na zijnen dood aan het licht gebracht.

Als hoofdbronnen van hun geloof zijn de volgende te beschouwen: het boek *Mormon*, het boek der leer en des verbonds, de waarschuwende stem (van PETER PARLEY PRATT), de spiegel van het Evangelie, het boek van ABRAHAM (dit zou door SMITH op grond van goddelijke openbaring geschreven zijn; maar is, dewijl het eerst in de nieuwste schriften der sekte vermeld wordt, waarschijnlijk van lateren oorsprong), SPENCER'S brieven, de dagbladen *Times and Seasons* (door TAYLOR van het jaar 1839 tot 1844 te Nauvoo uitgegeven), *Millennial Star* (in Engeland verschenen), *the Seer* (sedert 1853 door ORSON PRATT te Washington uitgegeven), eindelijk de algemeene brieven van het presidentschap in *Deseret*. De volgende mededeelingen zijn eene bloemlezing uit dezen tuin van willekeur en onzin.

De geloofsbelijdenis der Mormonen, gelijk zij door den

Frontier guardian, een' door den apostel ORSON HYDE te *Kanesville* uitgegeven dagblad, medegedeeld wordt, wijkt niet zeer veel van de onze af. Men leest daar: »Wij gelooven aan GOD, den eeuwigen Vader, en zijnen Zoon JEZUS CHRISTUS en aan den Heiligen Geest. Wij gelooven dat de menschen wegens hunne eigene zonden, en niet OUD ADAM'S val gestraft zullen worden. Wij gelooven dat, krachtens het zoen-offer van CHRISTUS, uit gehoorzaamheid aan de geboden en bepalingen van het Evangelie alle menschen zalig kunnen worden. Wij gelooven, dat deze bepalingen de volgende zijn: 1°. geloof aan den Heer JEZUS CHRISTUS, 2°. boete, 3°. doop door onderdompeling tot vergeving van zonden, 4°. handoplegging door de gave des Heiligen Geestes, 5°. het avondmaal. Wij gelooven, dat die menschen tot zaligheid worden geroepen, die de inspiratie en handoplegging ontvangen hebben van hen, aan wie op de rechte wijze de taak is opgedragen, om het Evangelie te prediken en de sacramenten uit te deelen. Wij gelooven, dat de inrigting der Apostolische kerk, die profeten, herders, leeraars en evangelisten bezat, weder hersteld moet worden. Wij gelooven aan de krachten en gaven van het eeuwig Evangelie, namelijk aan de gave van het geloof, het onderkennen van goede en kwade geesten, de gave der voorzegging, der openbaring, der gezigten, der genezingen, van het spreken in tongen en het verstaan der tongen, der wijsheid, barmhartigheid en liefde tot de broeders. Wij gelooven, dat het woord Gods in den bijbel is opgeteekend, maar ook, dat het tevens in het boek *Mormon* en alle andere goede boeken gevonden wordt. Wij gelooven al wat God geopenbaard heeft, en nog openbaart, ja wij gelooven, dat Hij, wat

betreft het goddelijk rijk, de terugkomst van den *Messias*, nog vele en heerlijke dingen zal openbaren. Wij gelooven dat *Israël*, naar den letter des woords, *verzameld* zal worden, wij gelooven aan de herstelling der verloren 10 stammen, aan de opbouwning van *Zion* op het westelijk continent, aan de duizendjarige heerschappij van *CHRISTUS* op aarde en aan de vernieuwing der aarde tot de vroegere heerlijkheid van het paradijs. Wij gelooven aan de opstanding des ligchaams, en dat God de dooden na verloop van duizend jaren weder in het leven zal roepen. Wij maken aanspraak op het regt, God naar de ingevingen van ons hart te aanbidden, en staan allen menschen hetzelfde regt toe. Wij gelooven den koningen, vorsten, bewindvoerders, overheden en der wet gehoorzaamheid en eerbied schuldig te zijn. Wij volgen de vermaning van *PAULUS*, wij gelooven alles, wij hopen alles, wij hebben zoo veel verdragen, en hopen alles te kunnen verdragen. Al wat liefelijk is, wat wel luidt, daarnaar streven wij, terwijl wij onzen blik op den dag der vergelding rigten. Maar een traag of lui mensch — zoo sluit plotseling het curieuse symbool — kan geen christen zijn en zalig worden. Hij is gelijk aan eenen hommel en bestemd om doodgestoken en uit den korf geworpen te worden." (*) Dit nu is de omtrek van de leer der Mormonen. De hoofdzaak komt echter eerst aan het licht, zoodra men de verklaring dier leer hoort. Lieden van een zwak verstand en oppervlakkig geloof krijgen slechts deze, over het geheel niet zeer aanstootelijke stellingen, te weten. Maar de sterken in het geloof

(*) Het is bekend hoe de hommels in een' bijenkorf in September door de werkbijen worden gedood of verdreven.

verwijderen zich bijna geheel van het Christendom. Dezen leert men, in betrekking tot den bijbel, dat de engelsche vertaling, die door Koning JACOBUS tot stand is gebracht, *over het geheel* den juisten zin van het, door den Heiligen Geest gedicteerde, oorspronkelijke getroffen heeft, maar op vele plaatsen vervalscht en onnauwkeurig is. Deze misgrepen zijn volgens de Mormonen door JOZEF *den ziener*, wien »de sleutel tot alle talen gegeven was,» verbeterd, en wij hebben binnen kort eene uitgave van dezen aldus verbeterden en vermeerderden bijbel te wachten. Eene proeve daarvan geeft ORSON HYDE in genoemd dagblad. Zij heeft reeds terstond betrekking op het eerste hoofdstuk van Genesis. alwaar (overeenkomstig de *Kabbala*) in het begin der scheppingsgeschiedenis gelezen moet worden: »de Oppergod bragt de goden voort. Hij riep hen daarop in eene raadsvergadering bijeen, welke in den hemel gehouden werd en waarin zij met elkander raadpleegden over de schepping der wereld.»

De bijbel geldt dus wel als grondwet en toetsteen, maar hij moet eenige wezenlijke veranderingen ondergaan. Niemand echter mag den bijbel in beeldrijken zin opvatten. De geheele inhoud moet naar de letter verklaard worden; want »God is eerlijk, als Hij met menschen spreekt en afkeerig van elk spelen met woorden en alle dubbelzinnigheid.» Maar het woord Gods wordt volgens de Mormonen niet alleen gevonden in den bijbel, maar ook in andere heilige Schriften, vooral in het boek Mormon en het boek der leer en des verbonds, welk laatste uit eene verhandeling over het begrip, *geloof* van SIDNEY RIGDON en een aantal zoogenoemde openbaringen Gods aan JOZEF SMITH bestaat. Deze boeken

vormen met den bijbel een »drievoudig snoer» der openbaringen Gods op aarde, een snoer, dat nog voortgesponnen wordt, in zooverre SMITH's opvolger in het ambt van tussehenpersoon tusschen God en de sekte, nog van dag tot dag, al naar de behoeften der kerk, openbaringen en wetten van den hemel ontvangt. Dit is, naar de meening der Mormonen de rede, dat zij de *heidensche* wereld zoo verre in kennis en inzicht in de goddelijke zaken vooruit zijn. Uwe professoren en doctoren, zeggen zij, kunnen U niets nieuws van belang meer leeren, ons daarentegen leidt de Heer door zijne tolken tot een' steeds hooger trap van kennis. Zoo kan men als onderscheidingsteeken hunner kerk dit stellen, dat hunne geloofsleer altijd slechts eene *voorloopige* is, en hun beginsel, zoo dit woord hier van toepassing is, een voortdurend fantaséren in de lucht, en de »rots waarop JOZEF SMITH zijne kerk stichtte» die voorgewende openbaringswerkzaamheid van God is, die onophoudelijk de eene dwaasheid op de andere stapelt. Dat hierbij van eene rots geene sprake kan zijn, en de openbaringen onderling dikwerf in strijd zijn, maakt bij hen volstrekt geen bezwaar, dewijl zich dat verklaren laat uit de verschillende omstandigheden, waaronder de Heer tot de zijnen spreekt.

Van zulk een' Proteus (*) is de juiste gedaante moeilijk te beschrijven of te teekenen en daaruit moge de lezer het verklaren, zoo in het volgende veel weifelends voorkomt en vele zaken met verschillende kleuren schitteren.

Wij beschouwen vooreerst *de leer der Mormonen aangaande God*. De Godheid is volgens de bronnen,

(*) Een persoon uit de mythologie die allerlei gedaanten kon aannemen.

die wij raadpleegden, eene drieënhed of liever eene éénheid van twee personen. »God de Vader is een volkomen mensch, maar wat zijne eigenschappen betreft, zijn geloof, zijne kennis en magt in vergelijking met ons zoo verheven, dat men hem den Oneindige noemen kan.» De filozofen onder de Mormonen weten echter nog meer. Zij kennen zijn begin, en dien oorspronkelijken grond van al wat is, noemen zij »het eeuwig Evangelie.» De wijze hunner speculatie doet hier nu eens denken aan de Identiteits-filozofie van SCHELLING, dan weder aan de leer der Aeonen bij de Gnostieken. Voor het begin van alle dingen, zeggen zij, bestonden er twee beginselen, die den grond van hun bestaan in zich zelve hadden: *verstand* en *grondstof*, geest en stof. Het samenwerken van beiden was *de wet*, waardoor de oorspronkelijke goden ontstonden. Hoe de Oppergod zijn bestaan ontving, laat de profeet zelf in het midden. Dit alleen zegt hij, dat hij zich zelve niet heeft kunnen scheppen. SMITH's opvolgers drukken zich betreffende dit moeilijk punt zoo uit, dat in de verste eeuwigheid »twee gronddeeltjes der materie hunne intelligentie met elkander vergeleken, en toen een derde atoom tot raadsman riepen, waarop zij tot één wil zamensmolten, die de eerste kracht was. Op deze wijze vereenigden zich steeds meerdere atomen met elkander, en daaruit ontstond eene volheid van kracht, die alle overige atomen binnen hunne wet beperkte. Uit deze Intelligentie (wij vertalen zegt de schrijver deze plaats woordelijk) werd naar de wet een God geboren, niet gemaakt, en de overige goden kwamen uit hem als zijne kinderen te voorschijn. Door de wet van algemeene orde werd tegelijk met alle zedelijk be-

staan en leven het geslachtsonderscheid gesteld, en zoo ontstonden niet alleen koningen des hemels, maar ook koninginnen. De laatsten, aan de eersten uitgehuwelijkt, werden de moeders van andere goden en geesten, van wie elk zijn' bepaalden loopkring in het heelal bezit." Zulk een God is nu ook Hij, dien wij bovenal vereeren. De tweede persoon der Godheid is de Zoon, JEZUS CHRISTUS, geboren uit de maagd MARIA. »De eeuwige Vader daalde op aarde neder, deed aanzoek om hare hand door zijnen heraut, den engel GABRIËL, bruidgom en bruid ontmoetten elkander op de velden van *Palestina*, en het heilige kind, dat geboren werd, was de ligchamelijke tempel (tabernacle) voor den geestelijken Zoon, en daaruit ontstond een God." De heilige geest is »de geheel overeenstemmende wil van Vader en Zoon, die eene algemeene harmonie van de gedachte, het weten en het zijn door hun geheele rijk te weeg brengt. Hij is hierin van God den Vader en God den Zoon onderscheiden, dat hij slechts een geestelijk bestaan heeft, geen ligchaam heeft aangenomen gelijk de andere goden."

Wij zouden kunnen meenen dit thema hiermede voldoende te hebben behandeld, wanneer het overige niet in naauw verband met de verdere leerstellingen der sekte stond, en wanneer deze leerstellingen niet daardoor in gewigt wonnen, dat reeds honderdduizenden ze belijden. Zoo vervolgen wij dan onze pijnlijke taak om ons zoo mogelijk een' weg te banen door deze woestijn van hersenschimmen.

Wij hebben gezien, dat er meer dan één God is, en dat elk hunner gehuwd is en kinderen ook van goddelijke natuur bezit. Wij hebben tevens gezien, dat elken God een bepaalde kring in het heelal is aange-

wezen. Heeft deze nu dien kring, of om duidelijker te spreken, dit wereldligchaam met zijne kinderen zoo zeer bevolkt, dat zijn hemelsch erfdeel te klein wordt, om hen allen te dragen en te voeden, zoo scheidt hij eene nieuwe ster, waar heen de geesten der jonge goden als bewoners gezonden worden. Deze vereeren dan hunnen Vader als God, even als deze met zijne broeders in het heelal zijnen Vader als God vereert, en zoo klimt het op tot aan den oorspronkelijken Oppergod, die in het middenpunt der wereld op zijne ster *Kolob* zetelt. Zoo is de God, dien wij het eerst en bovenal vereeren, de Vader van onze geesten.

Om dit onderwerp of liever, om de wijze, waarop de Mormonen over dit onderwerp fantaséren, duidelijker te maken, moeten wij den lezer verzoeken, aan het volgende uittreksel uit de verhandeling van ORSON PRATT over het voorbestaan der menschen zijne opmerkzaamheid te wijden. Wij lezen daar:

» Het getal der zonen en dochteren Gods, die voor de schepping dezer aarde in den hemel geboren werden, is ons niet bekend. Het moet intusschen verbazend groot geweest zijn, wanneer wij het oog slaan op de ontelbare menigte menschen, die gedurende de thans verloopene zes- of zeventuizend jaren van den hemel zijn gekomen, om onze planeet te bevolken. Nemen wij eens aan, dat gedurende eene eeuw omstreeks duizend millioen menschen op aarde geboren worden en sterven, zoo vinden wij voor 7000 jaren zeventig duizend millioen menschen. In den allereersten tijd nu waren er wel veel minder menschen, maar gedurende het duizendjarig rijk zullen er ontwijfelbaar veel meer dan tegenwoordig op aarde wonen. Zoo zou dan

7500 000, 000

zeventig duizend millioen nagenoeg het getal zijn der zonen en dochteren Gods, die in den hemel geboren en, dewijl zij hunnen zuiveren toestand bewaarden, door den Vader waardig gekeurd werden, om eene nieuwe wereld te bewonen en aldaar, in tempelen des ligchaams in een' tweeden toestand over te gaan. Men moet echter weten, dat deze zeventig duizend millioenen slechts twee derden der groote goden-familie zijn. Het overig gedeelte bleef niet in den staat der onschuld, maar verzette zich en werd uit den kring der familie verbannen. Zij bleven echter altijd kinderen Gods, en zoo bedraagt hun geheele aantal niet minder dan honderd vijftig duizend millioenen.

De tijd, die tot opvoeding dezer geesten noodig was, moet in allen gevalle zeer groot geweest zijn. Eenige der oudsten moeten millioenen jaren in hunnen oorspronkelijken toestand doorleefd hebben, eer zij hun aardsche leven begonnen. Gedurende deze periode hebben zij ontegenzeggelijk gelegenheid gevonden, om over alle wetten van het geestelijk leven het nauwkeurigst onderzigt te verkrijgen. Terwijl zij bij hunnen Vader woonden en door hem in gemeenschap met de andere goden, zijne broeders, gebragt werden, moest het hun ligt vallen, zich de grondigste kundigheden te verschaffen. Op deze hoogeschool des hemels leerden zij waarschijnlijk bovenal, waaruit de wereld geschapen was, hoe hare grondstoffen zamengevoegd waren, en hoe zij bestuurd moest worden. Hoeveel wijsheid zij echter ook mogten opdoen, iets was er toch, waarin zij geen onderrigt konden ontvangen. Zij konden zich die gevoelens en gewaarwordingen niet toe eigenen, die geesten bezitten als zij in tempelen des ligchaams wonen. Geene taal

kon hen daarvan ook de meest verwijderde voorstelling geven; evenmin als men van een mensch, die in een donkeren kerker geboren en opgevoed was geworden, zou kunnen verlangen, dat hij wist wat het zien, wat het licht was of waarin het onderscheid der kleuren bestond. Deze gewaarwordingen konden de geesten slechts door ervaring leeren kennen. Zoo kunnen geesten in eenige zaken den hoogst mogelijken graad van kennis bereiken, terwijl zij in andere geheel onwetend blijven. Nu zijn er echter vele, alleen door zinnelijke waarneming en door ondervinding te verkrijgen waarheden, zonder wier bezit een redelijk wezen niet volkomen gelukkig kan zijn, en daarom is het noodig dat die geesten vleesch en been aannemen en een leven als *mensch* leiden. Diegene, welke zich in hunnen eersten toestand gehoorzaam gedragen hebben, krijgen daartoe verlot. Zij echter, die de wet van hunnen oorspronkelijken toestand geschonden hebben, moeten onvolkomen blijven.

Met dat oproer in den hemel is het echter aldus toegegaan. In het begin der tijden hielden de goden onder voorzitting huns Vaders eene raadsvergadering in den hemel. Daarin kwam de schepping der aarde ter sprake, en dewijl God den zondenval des menschen voorzag, vroeg hij in den kring zijner zonen, waaronder zich de beide oudsten CHRISTUS en LUCIFER, de zoon van den Morgen bevonden, hoe het menschedom te redden en te verlossen zou zijn. LUCIFER antwoordde: »Zie, zend mij naar beneden, ik wil als uw zoon verschijnen en alle menschen verlossen, zoodat geene ziel verloren zal gaan; geef mij daarom uwe eer!» CHRISTUS echter de Eengeborene en de van den beginne af uit-

gekozene, antwoordde: »Vader, Uw wil geschiede, en U zij de heerlijkheid in eeuwigheid.» (*) God de Vader droeg toen aan CHRISTUS het werk der verlossing op, en dit stak LUCIFER zoo zeer, dat hij openlijk tegen den goddelijken wil zich verzette. Tegelijk sleepte hij een derde gedeelte der zonen en dochteren Gods met zich mede. De overige twee derden echter streden onder aanvoering van MICHAËL den aartsengel met hem en zijne heirscharen, en het einde van dezen oorlog in den hemel was, dat Satan, gelijk LUCIFER thans heette, op de intusschen »door de goden'' geschapen aarde neder-geworpen werd.

»Onder de achtergeblevenen waren velen, die gedurende den strijd zich onzijdig gehouden en misschien zelf tot de partij van Satan overgehield hadden, wier zonden echter van dien aard waren, dat zij door geloof aan het toekomstig lijden van den Eengeborenen des Vaders en door opregt berouw en verbetering, vergiffenis konden verkrijgen. Waren alle achter geblevenen even trouw en dapper geweest, vanwaar zou dan het onderscheid tusschen de menschen, waarin zij later veranderd werden, ontstaan zijn? Alle geesten zijn, wanneer zij op aarde komen om een' tempel des ligchaams te bewonen, onschuldig, dat is, wanneer zij in hun vorig leven zonden begaan hebben, zoo hebben zij reeds daarvoor geboet en in het geloof aan het lijden des lams vergeving ontvangen. Wat dus de reinheid hunner ziel betreft, zoo komen zij in dit opzigt allen in gelijken toestand op de wereld. Maar zij betreden haar onder

(*) Volgens eene andere vertaling beloofde LUCIFER de menschen in hunne zonden te verlossen, terwijl CHRISTUS hen van hunne zonden wilde bevrijden.

verschillende omstandigheden. De eene klasse neemt een ligchaam aan, wanneer het rijk Gods en de priesterstand op aarde bestaat, en heeft dus gelegenheid het Evangelie te hooren en aan te nemen; anderen komen in eeuwen van duisternis in de wereld en worden in allerlei dwaze meeuingen opgevoed. Eenige geesten nemen ligchamen aan onder de geslachten van het uitverkoren zaad, waardoor de priesterstand voortgeplant wordt; andere varen in de ligchamen van Afrikaansche negers of in het geslacht van *Kanaän*, wiens nakomelingen de vloek trof, van nooit in den priesterstand opgenomen te kunnen worden. Hoe komt dit? Vanwaar deze ongelijkheid, waarbij de een voorganger en bestuurder der kerk wordt en de volheid der hemelsche heerlijkheid verkrijgt, terwijl de ander in allerlei buitensporigheid en bijgeloof opgevoed wordt, niet eer dan in de onderwereld, na den dood, het evangelie hoort en het na de opstanding niet tot eene hemelsche, maar slechts aardsche heerlijkheid brengt? Het antwoord is, dat de verschillende omstandigheden, waaronder de geesten deze aarde betreden, een gevolg is van hun verschillend gedrag in hunnen oorspronkelijken toestand voor dit leven, even als onze toestand na dit leven geheel zal af te meten zijn naar ons gedrag hier op aarde.

Keeren wij echter tot den tijd voor en gedurende de schepping der aarde terug, zoo was, nadat Satan met zijne engelen het onderspit gedolven en de klagt over hem: »Helaas, hij is gevallen, hij is gevallen, de zoon van den Morgen'' een einde genomen had, het eerste groote werk der goden, de geesten op de nieuwe aarde in ligchamen van vleesch en been te plaatsen, om alzoo eene tweede rij van beproevingen te ondergaan en zich

door eene gelukkige bestrijding van het kwaad tot gelijke heerlijkheid als die des Vaders te kunnen verheffen. Het eerste ligchaam werd uit het stof der aarde geschapen; de eerste geest, die daarin woonde, was degene die de heirscharen der kinderen Gods tegen Satan en de afgevalen geesten aangevoerd had en door de schrift »MICHAËL, de oude van dagen met haren als wol" (1) genoemd wordt. Hij heette als mensch ADAM. »Drie jaren voor den dood van ADAM," zegt eene openbaring van SMITH, »riep hij SETH, ENOS, KAINAN, MAHALALEËL, JARED, ENOCH EN METHUSELAH tot zich, die hooge priesters waren, om hun zijn' laatsten zegen te geven. Dit was in het dal *Adam-On-Diahman*. En de Heer verscheen hem en noemde hem MICHAËL, den Vorst, den Aartsengel. En de Heer bemoedigde ADAM en zeide tot hem: »Ik heb u tot het hoofd der menschen gesteld, een groot aantal volken zal uit u voortkomen, en gij zult hun Vorst zijn tot in eeuwigheid."

De vertaling des bijbels, die wij gebruiken, is volgens de verklaring van SMITH onnaauwkeurig. Vooreerst worden planten en dieren in de scheppingsperiode van zes dagen niet geschapen, maar slechts voorbereid of zooals de Mormonen zich uitdrukken, »geestelijk geschapen." Ten tweede rustte God op den zevenden dag niet, maar schiep den mensch ligchamelijk, daarna EVA en de dieren. Ten derde zijn onder de dagen der scheppingsperiode niet onze gewone dagen van 24 uren, maar dagen Gods, die naar de omwentelingen van den planeet *Kolob* gemeten werden en 1000 jaren omvatten, te verstaan. Als de aarde, de dieren en planten en alle dingen voltooid waren, noemde de Heer het geheel

(1) Eene uitdrukking, welligt ontleend aan Dan, VII: 9. *Vert.*

»zeer goed.» En zoo was het inderdaad. Het drooge land was één groot eiland midden in eene verbazend groote zee. Het was eene schoone vlakke met zacht toeloopende heuvels en liefelijke dalen. De afwisseling van hitte en koude, droogte en vocht was regelmatig en hoogst aangenaam. Over de bloemrijke weiden zweefde een liefelijke geur en de geheele schepping ademde gezondheid, vrede en vreugde. De menschen sprak van aangezicht tot aangezicht met God en kende even als alle dieren den dood niet. Een goddelijk levensvocht doorstroomde, even als thans het bloed, zijne aderen, waardoor zijn ligchaam voor verderf bewaard werd.

Nu wies echter in den tuin *Eden* een boom, welks vruchten de eigenschap hadden, dit levensvocht te bederven, en het in sterfelijk bloed te veranderen. ADAM, die hij het aannemen van een ligchaam al zijne vroegere kennis aangaande goed en kwaad verloren had, liet zich door den Satan verleiden om van deze vergiftige vrucht te eten, en verloor zoo de onsterfelijkheid, maar ontving door zijnen val de kennis van smart, lijden en dood, welke kennis tot zijne volkomenheid noodzakelijk was, zoodat men zeggen kan, zijn val was tevens eene verhooging, zijn verlies tevens eene winst. De gevolgen waren echter hoofdzakelijk van treurigen aard, en wel niet alleen voor de menschen maar ook voor de aarde. Deze zuchtte met het ongehoorzame paar onder haren last van distelen en doornen, en de eene zonde was de moeder van de andere, totdat de Heer als wreker optrad, en de aarde van alle onreinheid door eene overstroming reinigde. Als gedenkteeken van deze noodlottige gebeurtenis bleef de aarde na den zondvloed op verschillende plaatsen gespleten, waardoor de zee in-

drong. Door CHRISTUS werd beproefd, de menschen en de aarde tot hunnen oorspronkelijken toestand terug te brengen. Het verloren priesterdom werd hersteld, en wel vooreerst op het oostelijk en daarna op het westelijk vasteland. Eene volheid van goddelijke krachten werd uitgestort over de menschheid. Maar deze godzalige toestand hield zich noch hier noch daar staande. In *Amerika* ontstonden groote strafgerigten, aardbevingen, pest en oorlog over de afvalligen. In *Azië* en *Europa* gingen ten minste alle gaven des geestes van den eersten Christelijken tijd verloren. Eindelijk in het jaar 1827 kreeg de Heer medelijden, en hij schonk den door hem verwekten profeet op nieuw het priesterschap naar de instelling van MELCHISEDEK en gaf hem last, de ware kerk weder te herstellen en de wereld daardoor voor te bereiden tot de terugkomst van JEZUS CHRISTUS en zijn duizendjarig rijk, welks begin op handen is.

ZESDE HOOFDSTUK.

Nog een woord over de natuur des menschen. — Zielsverhuizing en opstanding. — De genadegaven en sacramenten der vernieuwde kerk. — De wijze van godsdienstoefening in Deseret. — Eene bijeenkomst van Mormonen in Dayton. — Het priesterschap van Aäron en Melchisedek.

Wij zijn in het voorgaande hoofdstuk vooral de verhandelingen van ORSON PRATT gevolgd, die als de voornaamste geloofsleeraar der sekte geldt en inderdaad niet van alle talent ontbloot is, alsmede vrij goede kundig-

heden in verschillende vakken van het wetenschappelijk gebied schijnt te bezitten. Dit sluit intusschen niet uit, dat nu en dan andere Mormonen geheel afwijkende meeningen aankleven. Zoo wordt bijv: in de laatste preek van SMITH gezegd, dat de mensch niet geschapen, maar geboren is, dat elk een als geest of god in den hemel de keuze heeft, op aarde neder te dalen en door het aannemen van een ligchaam zich grootere heerlijkheid te verwerven, dan de hemelsche. Wanneer de geest van zijn' ligchamelijken tempel bezit neemt, zoo ontstaat een mensch of eene levende ziel. Deze laatste is dus eene *tweelheid*, zamengesteld uit eene grovere stof of ligchaam en uit eene fijnere of geest. De laatste doordringt en bezielt het eerste. Voor sterfelijke oogen is die geest slechts door een wonder zichtbaar, niet onderworpen aan de zwaartekracht en toch materie (stof). Hij gaat door het ligchaam gelijk de elektrische stof door de aarde. Hij is niettegenstaande zijne fijnere natuur toch zelfstandiger en duurzamer dan het ligchaam, ja hij is onsterfelijk even als God zelf. De dood »scheidt hem van het ligchaam slechts tot een nuttig doel; dan echter waakt de geest over elk deeltje van zijne voormalige geliefkoosde woonplaats, totdat het »herloef!" der opstanding weerklinkt, den geest weder met stof onkleedt en den mensch op deze wijze tot God verheft." Deze goden, waarin de opgestane vromen veranderd zullen worden, hebben de magt, eene nieuwe planeet voor zich zelve te scheppen en die te bevolken. Dit wordt als »de magt tot eene eindelooze levensmededeeling" aangeduid. De ongehoorzamen en ongelooovigen daarentegen zullen in den hemel »slechts eene geringe heerlijkheid ontvangen," zij zullen de slippen

der hemelsche koninginnen dragen, houthakkers, schoenpoetsers, keukenjongens enz. zijn; want de toekomstige wereld is slechts de meest verheerlijkte herhaling der tegenwoordige.

Verder luidt het, in tegenspraak met het boven gezegde, ADAM zou volgens eene voorbeschikking Gods, of wel volgens eene noodzakelijke bepaling der heilsinrigting, gevallen zijn en den appel met het volle bewustzijn van de gevolgen, die daaruit voortvloeiden, gegeten hebben. En dit zou geschied zijn, opdat in het vervolg sterfelijke lichamen van vrouwen geboren zouden worden, om woningen voor de geesten te zijn. Voldoet zulk een van den hemel nedergedaalde geest aan zijne bestemming niet, staat hij den proeftijd niet door, verspeelt hij, zooals de eigenaardige uitdrukking luidt, zijn erfdeel door slecht gedrag, zoo wordt hem na zijnen dood een geringer lichaam en een lagere trap van bestaan aangewezen. Is hij ook op dezen niet gehoorzaam, zoo verbant God hem naar een' nog lageren en zoo voort, totdat hij zich schikt en zich onderwerpt aan het gebod des Heeren, als wanneer hem toegestaan wordt graad voor graad weder op te klimmen tot de heerlijkheid der kinderen Gods.

Een voorbeeld daarvan levert de geschiedenis van een' hunner grootste heiligen. Hij was tot twijfel vervallen en dacht er reeds over om de kerk der Mormonen te verlaten. Doch zie! daar verschijnt hem op zekeren dag een bode uit de hemelsche gewesten die hem waarschuwt voor het gevaar dat hem dreigt. Want, zeide de engel, hem wachtte geen ander lot dan een spoedige dood en daarna de verbanning van zijnen geest in het lichaam eens negers. Slechts door spoedig terug te

keeren tot den regten weg zou hij zich daarvan kunnen bevrijden. De vrome man schrikte en verdiepte zich in zich zelve; want een zwartkleurige kan volgens hunne leer, gelijk reeds gezegd is, niet tot priester gewijd worden; ja hij moet overal, ook aan gene zijde des grafs de plaats eens dienaars vervullen en heeft in den hemel slechts op een gering aandeel aan de zaligheid en heerlijkheid te hopen. Hij vertegenwoordigt den laagsten trap der menschheid. Veel hooger staat het koperkleurig ras. De Roodhuiden zijn slechts voor een bepaalden tijd tot die leelijke kleur veroordeeld, en de dag zal komen, waarop zij, in hunne regten hersteld, hunner afstamming uit het zaad van ABRAHAM waardig zullen zijn. Zijn deze trappen der vernedering niet toereikende, om den oproerigen geest tot omkeer te dwingen, zoo wordt hij in het ligchaam van een dier gebannen, en zoo is het niet ongepast, wanneer een koppig paard, een bijtende hond, of een boosaardige otter iemand kwetst, zich te herinneren, of in dat beest niet misschien een ongehoorzame geest zijn' strafen proeftijd doorbrengt.

Met den Satan en zijne engelen kon zulk een reinigingsproces niet beproefd worden, dewijl zij »niet in het ligchaam zondigen.» Satan is echter volgens de Mormonen niet zoo boosaardig, als hij gewoonlijk wel afgeschilderd wordt. Hij bezit zelfs nog vele zijner vroegere edele eigenschappen en hij is nog altijd MILTON'S »Archangel ruined and a perfect gentleman.» (de in het ongeluk gestorte aartsengel en een volkomen gentleman.) De anekdoten die intusschen onder de heiligen over dezen »volkomen' gentleman'' in omloop zijn, passen niet wel bij *onze* begrippen van een waardig en wel-

voegelijk gedrag, ja hij gedraagt zich soms zeer onwelvoegelijk en onbeschaamd.

SIDNEY RIGDON, de waardige medeoprichter der sekte, wist daarvan een niets minder dan stichtelijk verhaal op te dissen. Hij lag eens op een avond te bed en sliep, toen hem plotseling eene zoo geweldige hand bij den nek pakte en schudde, dat hij terstond begreep met geene aardsche magt te doen te hebben. Het was niemand anders, dan zijne helsche majesteit. Maar niet tevreden, RIGDON zoo onzacht uit den slaap gewekt te hebben, begon hij nu de dekens weg te trekken en zijn slagtoffer onbarmhartig te slaan. Daarop greep hij RIGDON bij de voeten, sleepte hem uit de kamer en zich niet bekommerende of het grijze hoofd bij elke trede gewond werd, sleurde hij hem de trappen af voor het huis, waar hij hem in den gootsteen wierp en terstond »als een damp» verdween. Op deze wijze mishandelde hij RIGDON twee nachten achtereen. Booze tongen wilden wel beweren dat er eene menschelijke hand bij in het spel zou geweest zijn, misschien een jongeling van de Mormonen, die met RIGDON den spot heeft willen drijven. Maar dit vermoeden werd met een honend gelach als ongerijmd afgewezen. Immers men had terstond na de eerste keer naauwkeurig naar de kleur van haar, de trekken van het gelaat en andere herkenningsteekenen gevraagd, waaraan SMITH zijne jongeren geleerd had den boozen vijand te ontdekken, en ziet, RIGDON's beschrijving stemde daarmede tot in de kleinste bijzonderheden overeen.

Het ligchaam der verrezenen zal volkomen gelijk zijn aan dat, hetwelk zij in dit leven droegen. Het bloed alleen zal ontbreken, gelijk het ontbrak in het ligchaam

van den verreezen' christus, die het voorbeeld voor alle menschen is. Maar even als de mensch gaan ook de dieren en planten eene opstanding, een opnemen in de hemelsche heerlijkheid te gemoet. » Wanneer de wereld verlost zal worden, zijn in die schepping de planten en dieren daaronder begrepen; want ook zij hadden vóór hun ligchamelijk, een geestelijk bestaan op aarde. Wanneer de plant in den hemelschen grond verplaatst wordt, trekt zij ook uit dezen haar voedsel, en het levensvocht, dat zij op deze wijze inzuigt, vervult hare poriën en cellen, bewaart haar voor bederf en stof en kweekt een geestelijk zaad bij haar aan, dat zoo het geplant wordt tot een' geestelijken halm, struik of boom opwast, die zich daarin van de moederplant onderscheiden, dat zij geen ligchaam hebben. Deze geestelijke planten of deze planten-geesten zullen uit den hemel op aarde gezonden worden, waar zij een ligchaam aannemen en even als de dieren voor een gedeelte der dierlijke wereld tot voedsel zullen strekken. Zoo zijn dan — aldus sluit ORSON PRATT deze voortreffelijke bewijsvoering — de geesten zoowel der planten als der dieren afstammelingen van een mannelijk of vrouwelijk dier of plant, die uit de dooden opgewekt en met de wereld, waarop zij woonden, uit een' gevallen toestand verlost zijn. »

En hiermede sluiten wij onze bloemlezing uit de bovennatuurkunde der Mormonen. Een oordeel daarover is onnoodig, en wij kunnen terstond tot meer begrijpelijke en voor de hand liggende zaken overgaan.

De genadegaven, in wier bezit de Latterday-Saints voorgeven te zijn, en die zij als eene soort van getuigenis Gods voor de waarheid hunner leer en de echtheid hunner kerk beschouwen, bestaan, zoo als wij

reeds opmerkten, in de gave der voorspelling (die in-tusschen tot de zieners en profeten beperkt is), in genezingen door handoplegging, uitdrijvingen van booze geesten uit bezetenen, waarvan vooral in *Wales* geheele hoopen — bijna zoo vele als te *Weinsberg* — spookten, in het spreken in tongen, en in de uitlegging dezer moderne glossolalie. Deze beide laatste gaven, welke men bij alle heiligen en ook somtijds bij andere sekten in *Amerika* terugvindt, terwijl de overigen alleen het eigendom zijn der priesters, komen, wanneer men het verhaal van het Pinksterwonder in de Handelingen letterlijk opvat, niet overeen met die gave, welke de jongeren in staat stelde, om der voor hen verzamelde menigte den waan te ontnemen, dat zij vol zoeten wijns waren. Het is op zijn best niets anders dan eene soort van stamelen, prevelen zonder slot of val, ontstaan uit eene ziekelijke gemoedsbeweging, somtijds gelijk aan het fantasëren van ijelenden, dus eene reeks van onzamenhangende Engelsche of Indiaansche woorden, meermalen echter een bloot uitstooten van willekeurig zamengevoegde vocalen en consonanten. Hij die met tongen spreekt, weet dan ook niet wat voor denkbeelden hij daarmee uitgesproken heeft. Maar anderen weten het des te nauwkeuriger, en dikwerf verneemt de geheele sekte van toehoorders door deze tolken de verwonderlijkste zaken. Even als men echter kan twijfelen, of de godgeleerden der sekte in hunne schriften en preken wel altijd eerlijke dweepers geweest zijn en of zij niet menigmalen, ja meestal *met opzet* dien onzin en wartaal, welke wij bij hen vinden, zamengeflansd hebben, zoo zal ook met dat spreken in tongen menig valsch spel gespeeld worden. SMITH hield er van, zijne preken

daarmede op te sieren en het volgende klinkt bijna als eene aanwijzing om te bedriegen. »Wanneer iemand zich tot spreken in de gemeente gedrongen voelt» — zegt de profeet — »maar geene woorden vindt, om de gedachten zijns harten uit te drukken, zoo moet hij gerust gaan staan in het geloof, geheel op CHRISTUS steunen, zijne lippen maar openen en in welken toon hij slechts verkiest, een gezang doen hooren. De geest des Heeren zal het dan wel verder in woorden kleeden en een' tolk daarbij aanwijzen.»

Deze belofte werd vervuld bij de volgende anecdote, al heeft ook de tolk door den Heer gezonden, niet in alle opzichten het juiste getroffen. In eene hunner vergaderingen sprong een door den heiligen geest vervuld vrouwtje op, sprak in tongen en schreeuwde: »*Melai, Melei, Melei!*» Dit werd door een jong mensch, die meende de gave van uitlegging in zich te bespeuren, terstond aldus vertaald: »My leg, my thigh, my knee» (mijn been, mijn schenkel, mijne knie). Men daagde hem voor den hoogen Raad en klaagde hem aan van zonde tegen den heiligen geest. Hij bleef echter hardnekkig volhouden, dat zijne vertolking de juiste was, en zoo moest men hem zonder straf vrij laten. Hij werd echter vermaand op zijne hoede te zijn; dat de Duivel hem niet in zijne strikken ving.

Als sacramenten kennen de Mormonen alleen doop en avondmaal. De eerste moet door onderdompeling voltrokken en door handoplegging bevestigd worden, anders is het eene bloote ceremonie. Verder heeft hij ten doel vergeving van zonden, een doel dat bij de handeling zelve vermeld moet worden. Zoo heeft dan slechts de doop door de hand eens Mormonenpriesters naar de

instelling van MELCHISEDEK ontvangen de kracht van een sacrament. De kinderdoop wordt verworpen. Men stelt, dat het kind op zijn achtste jaar voor het kwaad dat het doet aansprakelijk is; dus moeten de ouders op dien leeftijd het kind laten doopen.

Tegen over de zielmissen staat bij de Mormonen hunne instelling van den »doop voor de dooden.» Het regt daartoe ontleenen zij aan eene bijbelplaats, waar de Apostel, volgens de opvatting der Mormonen deze vraag opwerpt: »Wat zullen zij anders doen, die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden? Waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?» (*) JOZEF SMITH bouwt daarop voort: »elkeen, die een' vriend in de eeuwige wereld heeft, kan hem verlossen, en zegt: al had hij ook die ééne zonde begaan, die niet vergeven kan worden. Zoo kunt gij thans zien, in hoeverre gij verlossers zijn kunt;» want de Apostel zegt: »Zij kunnen niet zonder ons tot volkomenheid komen.»

Het nadere der zaak is echter het volgende: De Mormonen gelooven dat niemand zonder behoorlijk gedoopt te zijn in het hemelrijk kan ingaan. Nu kan echter een heilige den wensch koesteren, om ook diegene zijner bloedverwanten en vrienden éénmaal bij zich te zien, die of door ongunstige omstandigheden of dewijl zij het sacrament verachtten, zonder den waren doop uit deze wereld gescheiden zijn. Dit verlangen kan daardoor vervuld worden, dat zij zich in hunne plaats laten doopen. De afgestorvenen bevinden zich in een' louteringstoestand, gelijk aan het vagevuur der Katholieken. Zij hebben berouw gevoeld en boete gedaan

(*) 1 Kor. XV: 29.

en verlangen thans naar den onmisbaren ritus der onderdompeling in het water tot vergeving van zonden. Vandaar dat de pligt op hunne bloedverwanten op aarde rust, om zich in de plaats van hen aan deze ceremonie te onderwerpen. Zij bevredigen daardoor den wensch der afgestorvenen en verwerven zich tevens de verdienste, het rijk Gods vermeerderd te hebben. Zoo gebeurt het dat sommigen wel duizend malen gedoopt zijn, eens in de plaats van hunnen vader, daarna van hunne moeder, vervolgens van de grootouders, eindelijk ten behoeve van hunne onbekende voorvaderen tot aan dien stamvader, van wien men aanneemt dat hij nog in den heiligen priesterlijken tijd geleefd heeft. Anderen worden daarbij wederom geleid door het denkbeeld van magt die zij daardoor verkrijgen zullen, en laten zich dus ook ten behoeve van dooden doopen, die niet tot hun geslacht behoord hebben. Er wordt namelijk verteld, dat al degene die op deze wijze door een' plaatsvervangenden doop verlost zijn geworden, in de toekomst bij de opstanding tot de huishouding en het gevolg van dien plaatsvervanger zullen behooren. Deze, die ook *peet* (sponsor) genoemd wordt, zal het eerst uit zijn graf opstaan en dan hetzelfde doen wat CHRISTUS deed voor de grot van LAZARUS, dat is, hij zal hen uit den doodslaap oproepen. Dan echter zal hij als de voornaamste onder hen, als patriarch over hen heerschen, en zijn rang onder de goden en koninklijke heiligen zal zich naar het getal van diegene rigten, die hij verlost heeft.

Het heilig avondmaal wordt »tot herinnering aan het ligchaam en bloed des Zoons'' genoten, opdat de heiligen altijd aan hem denken, zijne geboden houden en

steeds met zijnen geest vervuld zijn. Zoo ten minste drukt zich het boek van *Mormon* uit. Brood en wijn zijn als symbolen te gebruiken even als in de gereformeerde kerk. Door eene openbaring echter werd het verboden, zich bij het avondmaal te bedienen van der *Heidenen* wijn (dit geschiedde echter eerst in *Deseret* en wel op een' tijd, toen wijn even als alle andere artikelen van weelde, zelfs koffij en suiker, ter nauwer-nood te verkrijgen waren, en de *openbaring* was slechts een hulpmiddel, om lieden, die het met den vorm der kerkelijke ceremoniën haarfijn namen, te bevredigen), en zoo drinken de Mormonen »zoolang zij nog geen wijn van hunne eigene ranken kunnen bekomen» water in plaats van het druivensap. Want »het komt er niet op aan, wat gij eet of drinkt, wanneer gij het avondmaal gebruikt; als gij het slechts zóó gebruikt, dat gij de oogen alleen op mijne heerlijkheid slaat; daarom zult gij geen wijn drinken, tenzij gij dien zelf geperst hebt,» zegt die openbaring. Men viert dien ten gevolge het avondmaal op deze wijze: de bisschop gaat des zondags onder de in het bedehuis vergaderde menigte rond met brood en eene waterkruik, waaraan een glas of blikken beker hangt en biedt elk op zijne plaats het sacrament aan. Men is gewoon dat aanbod niet te weigeren, en dus genieten de Mormonen het avondmaal elken zondag.

Na den tijd die voldoende is om den tempel te *Zion* te voltoojen, kan de doop voor de dooden alleen hier en in *Palestina* te *Jeruzalem* plaats hebben. In het huis des Heeren zal eene geweldig groote doopvont geplaatst worden; »want deze doop werd voor de schepping der wereld ingesteld; en op eene andere plaats,

zegt de Heere onze God, kan zij mij niet welgevallig zijn; want bij u berusten de sleutelen van het heilig priesterdom, opdat gij ontvangt eere en heerlijkheid." (Book of Doctrine and Covenants). De tempel heeft in het algemeen in zeker opzigt eene sacramentele betekenis; ja men kan naar de gewone definitie van het begrip sacrament zelfs het wonen in *Deseret* als eene soort van sacrament beschouwen. De zesde algemeene zendbrief van het presidentschap aan de heiligen over de geheele wereld vermaant hen ten sterkste om zich op te maken naar hun waar vaderland, tot betaling van het tiende en om het bouwen des tempels te helpen voltoojen. Onder anderen lezen wij in dien brief: »Om tot een' hemelschen hemel voorbereid te zijn, hebt gij een' aardschen hemel noodig, en wanneer eenige aan de sacramenten deelnemen zonder eerst *alle tienden* betaald te hebben, zoo zal Jezus hun eenmaal verklaren, dat zij dieven en roovers zijn, die een' anderen dan den voorgeschreven weg zijn gegaan. Het bouwen des tempels is even noodzakelijk voor het algemeene welzijn, als de doop voor het heil van het individu. De stem van den goeden herder roept echter voortdurend: Komt allen binnen, gij Heiligen!"

De openbaringen, die de *ziener* van God door zijne engelen ontvangt, betreffen tegenwoordig slechts de algemeene belangen, doch hebben evenzeer op wereldlijke als op geestelijke zaken betrekking. Zij worden opgeteekend, om op het juiste oogenblik der kerke verkondigd te worden, als de broeders in staat zijn ze te dragen; want »velen zouden zich gekwetst gevoelen en der waarheid den rug toekeeren, wanneer zij hun plotseling medegedeeld werd. Eenige ontvangen open-

baringen in betrekking tot hunne private zaken. Deze zijn door »gebed en een vurig geloof» te verkrijgen, doch alleen dan »wanneer het natuurlijk verstand, gescherpt door vlijt en nadenken niet in staat is geweest, om tot de noodige oplossing te geraken; want waar God langs natuurlijken weg werken kan, doet hij geen wonder.»

De wijze, waarop de Mormonen des zondags hunne godsdienst houden, is niet zeer onderscheiden van die der overige sekten in *Amerika*. Op een bepaald uur verzamelt men zich in het huis des gebeds. De voorzittende priester — in *Deseret* gewoonlijk de ziener — opent de godsdienstoefening met eene zegespreuk over de vergadering en haar vroom begin. Dan wordt een lied uit hun gezangboek en meestal op eene levendige vrolijke wijze gezongen. Daarna spreekt een der priesters een gebed uit, waarop weder een gezang volgt. Vervolgens preekt een der priesters, aan wien die taak reeds te voren was opgedragen, en hierna laat gewoonlijk het eene of andere lid der gemeente »door den geest tot spreken gedreven,» allerlei korte vermaningen en onderwijzingen hooren. Ten slotte worden er door den schrijver van den hoogen Raad bepalingen en aankondigingen van algemeen belangrijke zaken, bijv: met betrekking tot openbare gebouwen, belastingen, militaire zaken enz: voorgelezen, waarna de vergadering met eene zegespreuk gesloten wordt.

Terwijl de gemeente zich verzamelt en ook wanneer zij de kerk verlaat, speelt het muzikkoor, dat zeer talrijk en zooals het heet, zeer goed geoefend is, allerlei vrolijke deuntjes, marschen, dansen, waardoor alle duistere gedachten verbannen en de harten vrolijk ge-

stemd worden. Dewijl in *Deseret* zeer vele bewoners van *Wales* zijn, waarvan de meeste gebrekkig, cenige volstrekt niet het engelsch verstaan, zoo wordt de hoofdinhoud der rede meestal door een' tolk in hun dialect herhaald; ook wekt in den regel een koor dezer lieden de gemeente op door het uitvoeren van eene hunner wild-romantische zeldzame melodiën.

Dat bij hunne godsdienstige zamenkomsten alles niet altijd in volkomen orde toegaat, kan ons wel niet verwonderen. Het spreken in tongen is nu eenmaal in zwang, en niet zelden wordt de predikant door zulk eene waanzinnige wartaal in de rede gevallen. Doch hetzelfde ontmoeten wij ook bij andere sekten, vooral bij de Methodisten. Dat de redenaars meestal zeer lang, een enkele keer goed, hoogst zelden in beschaafde taal spreken, moet men aan hunnen trap van ontwikkeling (de meesten waren oorspronkelijk boeren of handwerkslieden) toeschrijven. Eene zaak echter verdient ten hoogste afkeuring; de predikanten der Mormonen namelijk vloeken en verdoemen van den kansel evenals het gemeene volk, en zelfs BRIGHAM YOUNG kruidt zijne redevoeringen, als hij in vuur geraakt, met de zwaarste vloeken en eeden.

De gemeenten buiten *Deseret* houden hare godsdienst-oefeningen, gelijk men ligt denken kan, op eene meer eenvoudige wijze; ook komen de kleinste gemeenten zelden regelmatig tot gebed en gezang bijeen. Te *Cincinnati*, alwaar zich in het jaar 1851 eene gemeente van Mormonen uit ongeveer 12 huisgezinnen bestaande bevond, werd in de maanden October tot December slechts driemaal godsdienstoefening gehouden, en de filiaal-gemeente te *Dayton*, uit twee mannen en

drie vrouwen bestaande, was toen wij haar bezochten sedert een half jaar niet vergaderd geweest. Ons bezoek gaf echter den wakkeren opziener, een' schoenmaker, WINTHROP GRAVES, aanleiding, zijne kudde nog eens bij een te roepen en naar de hemelsche weide te brengen.

Wij bevonden ons juist in het huis van een' der geloovigen, een' pachter, die woonde aan den zoom van het woud in een groot zwart berookt gebouw van tighelsteenen, hetwelk door eene ruwe met mos bewassende heining omgeven was. De oude eiken- en ahorn-boomen, die om het huis stonden en welker ontbladerde takken voortdurend door den wind een naar, klagend geluid veroorzaakten, het vervallen aanzien van dak en muren, het geheele inwendige gedeelte, dat het karakter van iets koude en ledigs droeg, bragten een' droeven, onaangenaamen, bijna huiveringwekkenden indruk te weeg. Het armoedige, doffe, afstuitend voorkomen van het huis was in overeenstemming met zijne bewoners. De man was eene dier magere havelooze gestalten, gelijk men ze in de afgelegen bosschen dikwerf aantreft. De vrouw scheen aan de koorts te lijden. De dochter, een meisje op dien leeftijd, waarop vrouwen zich in hare geboortedagen beginnen te verrekenen, zag met hare gele verwelkte wangen en hare graauw-groene oogen zoo afgetrokken en zwaarmoedig in het rond, alsof ze een ontbijt van wilde appels had genuttigd. Het eenigste vriendelijke gelaat was dat eener jonge weduwe, die met hare beschaafde manieren en hare schoone stem een scherp contrast vormde met de zoo even genoemden. Wij hielden godsdienstoefening in de keuken, die, zoo als gewoonlijk bij den gemeenen man in *Amerika*, tevens tot woonkamer diende. De schoenmaker sloeg het boek

Mormon op, legde het op een klein tafeltje voor zich, deed een gebed, en hield daarop voor de vuist eene rede, waarin hij de grondtrekken van het geloof der *Latterday-Saints* ontwikkelde; en die zoo geregeld en soms zoo vol kracht en vuur was, dat vele onzer predikanten daarvan hadden kunnen leeren. De knorrige, sombere gelaatstreken der zoo even beschreven personen kregen eene andere uitdrukking. De man scheen zijne zorgen, de vrouw hare koorts te vergeten. De groene oogen der dochter schitterden van een ongekend vuur, en toen men nu een lied zong, — tot onze groote verbazing op de oude bekende wijze van »Du, Du liegst mir am Herzen" (!) — waarin de dood van den profeet betreurd en de rampen der broeders in de woestijn geschilderd werden, verkeerde de geheele vergadering in zulk eene geestverrukking, dat zij als herboren scheen.

»Weep, weep not for me, Zion
Rejoice now and sing ye aloud.
Pray, pray, that Judah's fierce lion
May quickly descend in a cloud.
Haste, haste, o quickly descend in a cloud!

To smite with a rod of his power,
To lay Zions enemies low,
While frowns on his countenance lower,
They sink to perdition and woe.
Yes, yes to perdition and woe!" (*)

(*) D. i. Ween, ween niet om mij, o Zion; jubel thans en zing luid. Bid, bid, dat Juda's grimmige leeuw nederdale in eene wolk. Haast u, haast u, o daal spoedig neder in eene wolk.

Hij tuchtige hen met de roede zijner magt, hij verplettere Zion's vijanden. Terwijl zijn gelaat met dien duisteren blik het voorhoofd frons, zinken zij neder in verderf en ellende. Ja, zinken zij neder in verderf en ellende.

Zoo zongen de Mormonen. En steeds hooger klom hunne geestvervoering. De wangen der vrouwen werden hooger gekleurd, de blikken der mannen werden steeds opgeruimder en trotscher, hoe meer zij zich door het vervolg van het lied de glorierijke dagen hunner kerk herinnerden. De jonge weduwe zonk op hare knieën neder en deed een gebed, dat onder andere omstandigheden zelfs op ons niet zonder indruk zou geweest zijn. De pachter volgde haar voorbeeld op zijne ruwe, maar niet minder opregte wijze. Wij verwachtten een spreken in tongen van de dochter, maar de weduwe benam haar daartoe de gelegenheid, daar zij, met al den gloed eener hartstogtelijke dweeperij, opsprong, en den leidsman der bijeenkomst voorkomende, met eene heldere stem haar gevoel in een triomflied uitstortte, waarin alle aanwezigen naar hun vermogen mede instemden. Zij zongen

»The spirit of God like a fire is burning
 The latter day glory begins to come forth,
 The visions and blessings of old are returning,
 The angels are coming to visit the earth.
 We'll sing and we'll shout with the armies of heaven :
 Hosannah, Hosannah to God and the Lamb !
 Let glory to them in the highest be given.
 Henceforth and forever. Amen and Amen!" (*)

Eene zegenbede, door den schoenmaker uitgesproken, besloot deze godsdienstoefening. Daarna aten de broeders

(*) D. i. De geest Gods brandt als een vuur, de heerlijkheid van het duizendjarig rijk begint zich te openbaren, de gezigten en zegeningen van voorheen keeren terug, de engelen komen, om de aarde te bezoeken. Wij willen zingen en juichen, met de heirscharen des hemels: Hosianna, Hosianna, voor God en het lam! Eere zij hun toegebracht in de hoogste hemelen voortaan en tot in eeuwigheid. Amen, Amen.

en zusters met elkander, en wij herinneren ons niet gedurende ons verblijf in *Amerika* opgeruimder gezigten gezien, en een meer voorkomend gedrag opgemerkt te hebben, dan bij dit eenvoudig maal. Zoo ontvangt zelfs de grootste waanzin door den waarachtig godsdienstigen geest in de verschillende godsdiensten eene betere rigting, een' hooger en adel, en zoo paart zich aan het bedrog der aanvoorders eener sekte steeds de opene eenvoudigheid van het volk.

Tot besluit van dit hoofdstuk geven wij hier onzen lezers een overzicht over het *kerkelijk bestuur* der Mormonen. Dit berust in den grond op een eigenaardig begrip van den priesterlijken stand. De priesterstand is volgens JOZEF SMITH en andere hunner godgeleerden, zooals PETER PARLEY PRATT, SPENCER en ORSON PRATT, bepaald noodzakelijk voor eene kerk, die er aanspraak op maakt, de *ware* te zijn. Zij is onmiddellijk door God ingesteld en wordt, zooals wij reeds ter loops opmerkten, in twee klassen verdeeld, waarvan de eerste naar den geheimzinnigen vriend van ABRAHAM, den priesterkoning MELCHISEDEK, is genoemd, terwijl de andere naar den eersten Hoogepriester van *Israël*, AÄRON de *aäronische*, of ook de *levitische* heet.

De eerste priesterrang werd volgens het *boek of doctrine and covenants* in het begin der tijden aan ADAM geschonken en van dezen (eene toespeling op de katholieke leer van de mededeeling des geestes) op NOACH, ABRAHAM, DAVID, SALOMO enz: voortgeplant. Hun ambt en hunne magt draagt eene mystieke kleur. Zij hebben „de sleutelen tot alle geestelijke zegeningen” in handen, en bezitten het voorregt, de verborgenheden des hemels te ontvangen, de hemelsche gewesten ten hunnen be-

hoeve te doen openen, en zich met God den Vader en Jezus den Middelaar in betrekking te stellen.

De Levitische priesterstand heeft echter op zulke hooge zaken geene aanspraak; deze is alleen met de zorg voor de wereldsche belangen der kerk belast. Oorspronkelijk moesten (waarschijnlijk om de Joden tot het lidmaatschap van de gemeente der *Latterday-Saints* over te halen), de leden dezer klasse uit den stam Levi zijn. Dewijl zich echter daartoe geene echte Levieten wilden laten vinden, vergenoegde men zich tot dus verre met het bezetten der plaatsen door niet-Joden. Wanneer de tempel klaar is, zullen echter talrijke Levieten tot de Mormonen overgaan, en dan zullen deze, behalve de thans door de äaronische priesters waargenomene ambten, weder den last ontvangen, voor de dagelijksche zonden des volks offers van dieren te brengen.

Elk dezer beide klassen van Mormonen heeft wederom verschillende graden, waarvan elk weder zijne bestuurders heeft. Het hoofdbestuur der geheele kerk berust bij het *Presidentschap*. Dit bestaat uit den *ziener* en twee andere presidenten, waarvan tegenwoordig slechts een (HEBER KIMBALL) in *Deseret*, de andere echter (FRANCIS RICHARDS) aan het hoofd der engelsche afdeeling staat en te *Liverpool* zich ophoudt. Dit geestelijk Triumviraat wordt eene afbeelding der hemelsche drieëenheid genoemd, somtijds ook als navolging van het bestuur der Apostolische kerk door PETRUS, JAKOBUS en JOHANNES bestempeld. Volgens hen neemt het college der Apostelen (ook eenvoudig „de twaalven” geheeten) de voor naamste plaats in, hetwelk ook tot de orde van MELCHISEDEK behoort en het regt heeft of wel verplicht is, inspectie-reizen naar de pas gestichte gemeenten in den

vreemde te doen, en de leiding daarvan op zich te nemen. Onder hen staan de Hoogepriesters, de priesters, oudsten, bisschoppen, leeraars en medehelpers of diakenen, ook de drie collegiën die elk uit 70 leden bestaan, eene herinnering aan de 70 Apostelen, die Jezus behalve zijne twaalf jongeren tot verspreiding van het Evangelie koos. Elke graad vormt een volledig „quorum” of collegie, om de tucht onder zijne leden te bewaren en de bezigheden, die in zijnen kring vallen, waar te nemen. Bij verschil van meening beroept men zich op de eerst volgende klasse, terwijl het geheel der kerkelijke leden, op een algemeen Concilie verzameld, de laatste en hoogste uitspraak doet.

Zoo ten minste leest men in het boek der leer en des verbonds. Inderdaad staat de zaak echter anders, daar de ziener en zijne beste vrienden het volk zoozeer aan den leiband houden, dat er van de beslissing eener strijdvraag door de gemeente evenmin sprake kan zijn als van eene keuze der gezaghebbende beambten. Een hooge Raad, uit 12 hoogepriesters zamengesteld, staat dit presidentschap ter zijde, waarin elk lid het regt heeft zijne meening te laten hooren. De *ziener*, die presideert, neemt daarvan aan wat hem goeddunkt, vat bij het sluiten der vergadering de verschillende meeningen bijeen, en geeft dan zijne beslissing zonder te letten op de meening van de meerderheid. Deze wijze van handelen strijdt ten eenenmale met de oude gewoonten der *Engelschen* en *Amerikanen*. Toch is het onder het tegenwoordig presidentschap nog niet gebeurd, dat iemand het gewaagd heeft, zijn misnoegen te openbaren, wanneer zijne meening niet strookte met dien van den *ziener*.

Deze hooge Raad is echter voor den president der kerk — wij zeggen, *den* president, want de beide andere zijn tegen over de energie van YOUNG bloot in schijn regenten — oog, oor en hand. De leden daarvan vorschten alles, wat op het land, of in de werkplaats, in het huis des gebeds of in den kring der familie gesproken of gedaan wordt, met den ijver en de sluwheid van spionnen uit. Zoo er ergens eene nieuwe meening ontkiemt, zoo er een verdacht plan opkomt, wordt dit zeker door een' der leden van dien Raad in de vergadering verhaald, en terstond worden de meest doelmatige maatregelen genomen om die te voorschijn tredende nieuwigheid in hare geboorte te verstikken. De aanlegger er van wordt als een heethoofd beschouwd, en eer hij er om denkt, verliest hij den grond onder de voeten. Geen wonder dus dat vele onder de bewoners van *Deseret*, die de kanalen niet kennen, waardoor het opperhoofd der kerk van al wat er voorvalt kennis krijgt, aan »broeder BRIGHAM'' eene soort van alwetendheid toeschrijven, en dien ten gevolge met grooten eerbied tot hem opzien.

De profeten der Mormonen ziet men uit elke klasse van priesters, onverschillig welke, voortkomen. In het hoofdkwartier der sekte houdt een Aartsvader zijn verblijf, die aan bijzondere leden der kerk »op de wijze van JAKOB met zijne twaalf zonen en in het algemeen van *Israël''* zijn' zegen op het ziekbed moet geven. De titel van *bisschop* heeft bij de Mormonen niet die hooge beteekenis als in andere kerkgenootschappen. De bisschoppen behooren tot den priesterstand van AÄNON of de Levieten. Elke afstammeling van LEVI, die tot de *Latterday-Saints* overgaat, heeft volgens de wet

aanspraak op dit ambt, hetwelk hij zelfs onafhankelijk, zonder zich naar raadslieden te moeten schikken, kan waarnemen. Is er echter zulk een leviet niet, zoo kan een der priesters met de bisschoppelijke zaken belast worden. Deze bestaan voornamelijk in het opzigt over het inzamelen der *tienden*, hetzij deze in natuurproducten of in geld bestaan, in het bestuur over de magazijnen en — zoo was het ten minste gedurende het eerste jaar der volkplanting in *Daseret* — in het beslechten van minder gewigtige regtszaken.

»Tot de taak van een' apostel behoort behalve het stichten en besturen van buitenlandsche gemeenten het doopen, het wijden van andere priesters, het bevestigen der gedoopten door handoplegging, de prediking, schrift-uitlegging en vermaning, en de leiding der godsdienstige vergaderingen. Voor zoo verre er geen apostel is, moet de Hoogepriester dit alles waarnemen. Ontbreekt ook deze, dan neemt een opziener die taak op zich, en bij gebrek van dezen een priester, die, wanneer de opziener aanwezig is, alleen heeft te doopen, te prediken en huisbezoek te doen. Het is de pligt der leeraars voortdurend te waken, dat geene ongerechtigheid, wreedheid, leugen, of valsche beschuldiging de overhand nemen en de gemeente ijverig voor God zich verzamele, alsmede het haar opgelegde tiende deel van al wat zij bezit, betale. De leeraar mag, bij afwezigheid van medeleden van hooger rang, ook de leiding van vrome vergaderingen op zich nemen en moet in de vervulling van zijn ambt door de diakenen ondersteund worden; doch noch hij noch een der laatstgenoemden is bevoegd tot het uitdeelen der sacramenten of het opleggen der handen.»

Zulk een geval komt echter slechts bij zeer kleine

gemeenten voor, dewijl de hoofden der sekte, overeenkomstig de buitensporige zucht der Amerikanen naar titels, met het geven van rangen en graden zeer gul zijn. Te *Cincinnati* b. v. was een Hoogepriester, die, zoo wij ons niet vergissen, als knecht bij een' kleermaker diende. Ziju collega, die zich bisschop noemde, won zijn brood met het verkoopen van huismiddeltjes en wonderpillen. Dus waren er onder eene gemeente van 30 à 40 leden, behalve de gewone priesters en oudsten, twee personen van hoogen rang, en eene dergelijke betrekking vond te *St. Louis* plaats, alwaar wij eene gemeente van meer dan 1000 zielen aantroffen.

Een eigenaardige en vrij karakteristieke trek is het verband, waarin SMITH zijn priesterschap tot de vrijmetselarij stelde. Hij leerde, dat de »koninklijke kunst» oorspronkelijk eene kerkelijke instelling was geweest, bestemd, om de dieper liggende mysteriën van het Evangelie, zijne esoterische leer, voort te planten en uit te leggen. Hij beweerde verder, dat deze instelling met het verval der ware vroomheid in de Christelijke kerk evenzeer in verval was geraakt, en gaf ten slotte voor, dat een engel hem de in den loop der eeuwen verloren geraakte ware teekenen, grepen en woorden der verschillende graden van het verbond weder medegedeeld had, en dat hij daarom, bij zijne intrede in de loge van *Illinois*, meer bekend was geweest met de regte wijze van te arbeiden dan de verst gevorderde. De groot-loge van den Staat was echter in dit opzigt van eene andere meening en verbood hem, wegens ongepaste aanmatiging en onkunde, de onder haar opzigt staande loges te bezoeken. SMITH verklaarde dit echter voor eene handeling uit nijd en stichtte nu zelf te

Nauvoo eene loge, die te *Nieuw-Jeruzalem* voortgezet werd en eenmaal hare werkplaats in den tempel zelve zal hebben. De priesters bekleeden verschillende rangen in die vrijmetselaars-loge. De geloovigsten worden het spoedigst bevorderd. Laauwe in het geloof, en zij die nalatig zijn in het betalen van het tiende, moeten achterstaan. Bij het leggen van den eersten steen, alsmede bij de inwijding des tempels zullen de vrijmetselaars eene voorname rol spelen.

Ten slotte merken wij nog op, dat er eenmaal ook priesteressen zullen zijn, die tevens tot zekere graden der vrijmetselarij zullen toegelaten worden, en dat eindelijk de berigten, als werd de geheele priesterschare der Mormonen door de leeken onderhouden, op een misverstand berusten, daar slechts een gedeelte der hoogste rangen, van het tiende dat nieuwbekeerde leden van hunne bezittingen moeten betalen, alsmede van het tiende dat van alle inkomsten geheven wordt, aandeelen ontvangen. Daarvoor zijn zij echter met bezigheden van allerlei aard overladen, waarvan vele inderdaad der gemeente tot nut strekken. De toekomst van de priesters der Mormonen is echter eene ontzag verwekkende. Behalve de orden van MELCHISEDEK en AÄRON » bestaat er volstrekt geene door God erkende magt op aarde (dit stemt voorzeker niet wel overeen met de boven medegedeelde geloofsbelijdenis), en koningen, vorsten, gezagvoerders, presidenten, gouverneurs, overheden zijn, voor zoo ver zij niet wettig gewijd, en met de volmagt van het priesterschap der zonen Gods bekleed zijn, als overweldigers te beschouwen" — en, durven wij er bijvoegen, slechts zoolang op hunnen troon te duldend, als zij de overmagt hebben.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

De veelwijverij der Mormonen, hare regtvaardiging en toepassing op het leven. — Ook Christus was met drie vrouwen gehuwd. — Gehuwden en bezegelden. — De aangenomen zonen van Brigham Young.

Reeds sedert geruimen tijd werd aangaande de Mormonen bekend, dat zij, of ten minste eenige onder hen, in *Deseret* in veelwijverij leefden. Deze beschuldiging hebben zij steeds van zich afgeweerd, en het scheen inderdaad onbegrijpelijk, hoe in eene pas gestichte kolonie de polygamie zou kunnen heerschen, daar de statistiek bewijst, dat in dergelijke volkplantingen het getal der mannen veel grooter is dan dat der vrouwen. Toch viel aan de geloofwaardigheid dier berigten niet te twijfelen; de jongste reizigers verhaalden, hoe men zelfs te *Nieuw-Jeruzalem* het feit niet meer ontkende, dat vele Mormonen en vooral de hoofden der sekte talrijk bezette harems hadden, en dat men binnen kort open en onbeschaamd voor de geheele wereld zich als voorstanders der veelwijverij zou doen kennen. Dit geschiedde dan ook in het jaar 1853, toen ORSON PRATT in zijn te *Washington* uitkomend blad »*the seer*» eene uitvoerige verdediging gaf van de *pluraliteit* of het *hemelsch huwelijk* zoo als men deze instelling onder een' bedekten term noemde.

Maar reeds 10 jaren te voren had JOZEF SMITH eene openbaring gehad, waarin Jehova hem gebood de veelwijverij onder zijn volk in te voeren, en de beschul-

dingen tegen den profeet van *Nauvoo* ingebracht, bleken ten volle gegrond te zijn geweest. Wij deelen die openbaring, tot dus verre geheim gehouden, verkort, ofschoon met de eigen woorden van den profeet mede, als een voorbeeld van den kakelbonten stijl, waarin de God der Mormonen spreekt. Zij werd SMITH op den 12 Julij 1843 medegedeeld, en is in het eerste nummer van het bovengenoemde weekblad van PRATT afgedrukt. Zij luidt als volgt:

» Waarlijk, zoo spreekt de Heer tot mijn' knecht JOZEF, dewijl gij van mij verlangd hebt te vernemen, waarin ik, de Heer, mijne knechten ABRAHAM, ISAÄK en JAKOB, insgelijks MOZES, DAVID en SALOMO, mijne knechten, wat betreft de grondstelling en de leer, dat zij meerdere vrouwen genomen hebben, geregtvaardigd hebt: zie, zoo wil ik, de Heer uw God, u in deze zaak antwoorden. Bereid u daarom voor, om het onderrigt dat ik u zal geven te vernemen en op te volgen; want allen, aan wie deze wet geopenbaard wordt, moeten haar gehoorzamen. Want zie, ik openbaar u een nieuw en eeuwig verbond, en wanneer gij dit niet houdt, zijt gij verdoemd; want niemand kan dit verbond verachten en in mijne heerlijkheid ingaan. Want allen, die zegen uit mijne hand willen ontvangen, moeten naar de wet leven, die voor dien zegen bepaald was, en de voorwaarden vervullen, die vastgesteld werden voor de schepping der wereld, en die tot het nieuwe en eeuwige verbond behooren. De wet werd gegeven, opdat mijne heerlijkheid volkomen werd, en degene, die haar in hare volheid ontvangt, moet die wet nalieven, of hij wordt verdoemd, spreekt God de Heer.

En waarlijk, ik zeg u, dat de voorwaarden dezer

wet de volgende zijn: alle verbonden, verdragen, beloften, verpligtingen, eeden, geloften, verbindingen, vereenigingen of verwachtingen, die niet door den heiligen geest der belofte, den geest van hem, die gezalfd is, gemaakt, en bezegeld zijn voor tijd en voor eeuwigheid, door openbaring en gebod, door tusschenkomst van een' gezalfde, dien ik bestemd heb tot het bezit dezer magt op aarde (en ik heb aan mijn' knecht JOZEF deze magt opgedragen, en er is altijd slechts één tegelijk op aarde, aan wien de magt en de sleutelen van het priesterschap zijn overgegeven), zijn niet geldig en van geenerlei kracht zoowel *in* als *na* de opstanding der dooden. Want alle verbonden, die niet tot dit doel gesloten zijn, hebben een einde, wanneer de mensch dood is.

Zie, mijn huis is een huis van orde, zegt God de Heer, en niet een huis van verwarring. Zal ik een offer aannemen, zegt de Heer, dat niet in mijnen naam gebragt wordt? Of zal ik uit uwe handen aannemen, wat ik niet bepaald heb? En zal ik voor u, zegt de Heer, iets anders bepalen dan door de wet, die ik en mijn Vader voor u bestenden, eer de wereld bestond? Ik ben de Heer uw God, en ik geef u dit gebod, dat niemand tot den Vader zal komen dan door mij of door mijn woord, hetwelk mijne wet is, zegt de Heer; en al wat in de wereld ingesteld is, hetzij troonen, vorstendommen of magten van welken aard ook, zal, wanneer het niet door mij of door mijn woord gewijd is, ter neder geworpen worden en *in* en *na* de opstanding een einde nemen, zegt de Heer uw God. Want hetgeen overig blijft is door mij, en wat niet van mij is, zal opgelost en vernietigd worden.

Daarom zoo een man op deze aarde eene vrouw neemt en haar niet door mij en mijn woord huwt, en hij met haar zich verbindt voor zoo lang hij in de wereld is, en zij met hem, zoo is hunne echtverbintenis zonder kracht, wanneer zij dood en uit de wereld zijn. Daarom zijn zij door geene wet gebonden, wanneer zij uit de wereld zijn. Daarom, wanneer zij uit de wereld zijn, trouwen zij niet, noch laten zich trouwen, maar zij zijn als de engelen in den hemel, welke engelen dienende geesten zijn, om hen te dienen, die eene veel grootere, hoogere en eeuwige heerlijkheid waardig bevonden worden. Want deze engelen gehoorzaamden aan mijne wet niet, daarom kan hun getal niet vermeerderd worden, maar zij blijven op zich zelve en ongehuwd, zonder verhooging in hunnen verlostentoe-stand in alle eeuwigheid, en zijn in het vervolg geene goden, maar engelen Gods tot in eeuwigheid.

En wederom, waarlijk zeg ik u, wanneer een man eene vrouw neemt door mijn woord, hetwelk mijne wet is, en door het nieuwe en eeuwige verbond, en wanneer hun huwelijk bezegeld wordt door den H. Geest der belofte, door hem, die gezalft is, wien ik deze magt en de sleutelen van dit priesterdom gegeven heb, zoo zal tot hen gezegd worden: gij zult in de eerste opstanding opstaan, en wanneer het na de eerste opstanding is, in de eerst volgende, en zult beërven troonen, koninkrijken, vorstendommen, magten en heerschappijën, alle hoogten en diepten. Dan zal het in het levensboek des lams geschreven worden, dat hij geen' moord begaan en geen onschuldig bloed vergieten zal. En wanneer zij aan mijn verbond gehoorzaam zijn en geen onschuldig bloed vergieten, zoo zullen zij de en-

gelen en goden overtreffen in heerlijkheid, eene heerlijkheid, die in eene volheid van kracht en in eeuwige voortplanting van hun zaad bestaan zal. Dan zullen zij goden zijn, dewijl hun leven geen einde zal nemen. Daarom zullen zij van eeuwigheid tot eeuwigheid zijn, dewijl zij voortduren; dan zullen zij boven allen zijn, dewijl alle dingen hun onderworpen zijn. Dan zullen zij goden zijn, dewijl zij alle magt bezitten en de engelen zelfs hen dienen.

Voorwaar, voorwaar, ik zeg u, wanneer een man eene vrouw neemt naar mijn woord, en zij door den heiligen geest der belofte naar mijne instelling bezegeld zijn, zoo zullen zij, al mogen zij ook allerlei zonden en overtredingen, met uitzondering van moord en het vergieten van onschuldig bloed, begaan hebben, ja zelfs schuldig staan aan godslastering, toch nog in de eerste opstanding opstaan en verhoogd worden; doch zij zullen in het vleesch verdelgd en aan den duivel overgegeven worden tot op den dag der verlossing, zegt God de Heer.

Ik ben de Heer uw God, en zal u de wet van mijn heilig priesterdom mededeelen, zoo als dit door mij en mijnen Vader ingesteld is, eer de wereld bestond. ABRAHAM ontving alles, wat hij ontving, door openbaring en het bevel mijns woords, zegt de Heer, en is in zijne verheerlijking ingegaan en zit op zijnen troon. God gebod ABRAHAM, en SARA gaf HAGAR aan ABRAHAM tot vrouw. En waarom deed zij dit? Dewijl het bevolen was, en uit HAGAR kwamen vele volken voort. Dat was dus vervulling der beloften. Was ABRAHAM daarom te veroordeelen? Voorwaar ik zeg u: neen, want ik de Heer gebod het. ABRAHAM werd bevolen, zijn' zoon

ISAÄK op te offeren, ofschoon geschreven stond: gij zult niet dooden. ABRAHAM onttrok zich aan dien last niet, en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. ABRAHAM nam bijwijven, en zij baarden hem kinderen, en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, dewijl zij hem gegeven werden en hij naar mijne wet leefde, gelijk ook ISAÄK en JAKOB, die niets anders deden dan hetgeen hun bevolen was. Zij zijn verhoogd geworden overeenkomstig hetgeen hun beloofd was, en zitten op troonen, en zijn geene engelen, maar goden. Ook DAVID nam vele vrouwen en bijwijven, insgelijks SALOMO, en MOZES mijn knecht en andere mijner dienaren van het begin der wereld af.

Ik ben de Heer uw God, en ik gaf u, mijn' knecht JOZEF! den last, om alle dingen te herstellen. Bid, wat gij wilt, en het zal u gegeven worden naar mijn woord. En dewijl gij van mij inlichting verlangd hebt aangaande overspel, zoo zeg ik u: voorwaar, voorwaar, als een man eene vrouw neemt volgens het nieuw en eeuwig verbond en zij met een anderen man gemeenschap houdt en ik het haar niet toegestaan heb door mijn' heiligen gezalfde, zoo heeft zij haar huwelijk geschonden en moet verdelgd worden. En wanneer zij niet tot het nieuw en eeuwig verbond behoort en met een' anderen man omgang heeft, zoo heeft zij insgelijks haar huwelijk verbroken; en wanneer haar echtgenoot met eene andere vrouw gemeenschap houdt, zoo heeft hij zijne gelofte geschonden en overspel begaan. En wanneer zij geen overspel begaan heeft, maar onschuldig is, en zij weet het, en ik het u, mijn' knecht JOZEF! openbaar, zoo zult gij door het gezag van mijn heilig priesterdom de magt hebben, haar te nemen

en aan hem tot vrouw te geven, die geen overspel begaan heeft.

Voorwaar, voorwaar ik zeg u, wat gij verzegelt op aarde, zal in den hemel verzegeld zijn, en wat gij bindt op aarde in mijn' naam en door mijn woord, dat zal voor eeuwig in den hemel gebonden zijn, en de zonden, die gij vergeeft op aarde, zullen eeuwig vergeven zijn in den hemel, maar hem, dien gij de zonden behoudt op aarde, dien zullen zij ook in den hemel behouden zijn. Wien gij zegent, dien zal ik zegenen, en wien gij vloekt, dien zal ik vloeken, spreekt de Heer; want ik ben de Heer uw God.

Voorwaar ik zeg u, ik geef een gebod aan mijne dienstmaagd EMMA SMITH, uwe huisvrouw, die ik u gegeven heb, opdat zij zich onthoude en niet geniete hetgeen ik in u haar liet aanbieden. Want ik deed het, zegt de Heer, om u te beproeven, zooals ik met ABRAHAM deed. En laat mijne dienstmaagd EMMA SMITH hen allen vriendelijk opnemen, die mijnen knecht JOZEF gegeven zijn, en deugdzaam en rein voor mijn aangezicht zijn. En die, welke zich voor rein uitgegeven hebben, en het niet zijn, zullen te gronde gaan. En ik beveel mijne dienstmaagd EMMA SMITH, bij mijn' knecht JOZEF te wonen en hem aan te hangen en geen' ander. Wanneer zij echter aan dit bevel niet voldoet, zal zij verdeld worden. Want ik ben de Heer uw God, en zal haar wegens het overtreden mijner wet verdelen. Wanneer zij echter aan dit gebod wil voldoen, zoo zal mijn knecht JOZEF alles voor haar doen, gelijk hij gezegd heeft, en ik zal hem zegenen en vermeerderen, en hem geven honderdvoudig in deze wereld, vader en moeder, broeders en zusters, huizen en landerijën, vrouwen en

kinderen en kroonen des eeuwigen levens in de toekomstige wereld. En wederom, voorwaar zeg ik u, laat mijne dienstmaagd EMMA SMITH mijnen knecht JOZEF zijne schuld vergeven, dan zult gij haar hare zonde vergeven, die zij tegen mij begaan heeft, en ik 'de Heer uw God zal haar zegenen en haar vermeerderen en maken dat haar hart jubelt."

Deze laatste volzinnen hebben daarop betrekking, dat de vrouw van den profeet, zijne ontrouw eindelijk moede, zich van hem wenschte te scheiden, en met een' ander te huwen, ja zelfs reeds het huis van SMITH verlaten had. Het hoofdpunt der openbaring ligt echter in de paragrafen 23 tot 25, die het slot vormen, en waar Jehova zich aldus laat hooren:

»Voorwaar, wanneer iemand door mijn' Vader geroepen is, zoo als AÄNON was, door mijne stem, en door de stem van hem, die mij gezonden heeft, en ik hem de sleutelen der magt van dit priesterdom geschonken heb, zoo mag hij in mijn' naam en overeenkomstig mijne wet en mijn Woord alles doen, hij zal geene zonde begaan, en ik zal hem regtvaardigen. Daarom taste niemand mijn' knecht JOZEF aan. Want ik zal hem regtvaardigen, want hij zal het offer, dat hij brengen kan, voor zijne overtreding aanbieden, zegt de Heer uw God.

En wederom, wat de wet van het priesterdom betreft, wanneer iemand een meisje huwt en een ander begeert te trouwen, en de eerste geeft hare toestemming, en hij de tweede huwt en zij beide *maagd* en aan *geen' ander* verloofd waren, zoo is hij geregtvaardigd. Hij kan geen overspel begaan, want zij zijn hem gegeven. Want hij kan geene echtbreuk begaan met

hetgene hem en geen ander toebehoort. En wanneer hem door deze wet ook 10 meisjes geschonken werden, zoo begaat hij toch geen overspel, want zij behooren hem en zijn hem gegeven, en daarom is hij geregtvaardigd. Wanneer echter de eene of andere zijner tien vrouwen, nadat zij met hem gehuwd is, met een' anderen man gemeenschap houdt, zoo heeft zij haar huwelijk geschonden en moet verdelgd worden. Want zij zijn hem gegeven opdat hij zich vermeerdere, en de aarde bevolke naar mijn gebod, en de belofte vervuld worde, die door mijn' Vader voor de schepping der wereld gegeven werd, en tot hare verhooging in de eeuwige wereld, opdat zij de zielen der menschen onder het harte dragen; want hierin wordt het werk mijns Vaders voortgezet, opdat hij verheerlijkt worde.

En wederom, voorwaar, voorwaar zeg ik u, wanneer iemand, die de sleutelen van dit priesterdom heeft, eene vrouw neemt, en hij leert haar de wet van mijn priesterdom in betrekking tot deze dingen, zoo moet zij hem gelooven en hem dienen, of zij zal verdelgd worden, zegt de Heer uw God. Want ik wil haar verdelgen en mijn' naam verheerlijken aan allen, die mijne wet aannemen en opvolgen. Daarom zal het tot eene wet zijn, wanneer zij dit gebod niet aanneemt, zal hij aannemen, al wat ik, de Heer, hem zal geven. En zij wordt dan tot eene overtreedster, en is uitgesloten van de wet van SARA, die ABRAHAM diende naar de wet, toen ik ABRAHAM gebod HAGAR tot vrouw te nemen. En nu, wat deze wet betreft, voorwaar, voorwaar ik zeg u, ik zal u later nog meer openbaren; dit zij voor deze keer genoeg. Zie ik ben de Alpha en de Omega. Amen!'

Dit document, het gewrocht van de schandelijkste huichelarij, bleef, zoo als gezegd is, tot het jaar 1853 geheim, en alle Mormonen met wie wij in de *Vereenigde Staten* over de beschuldiging, der sekte ten laste gelegd, konden spreken, wierpen haar met verontwaardiging van zich af. Eenigen zeker met regt, daar zij, oningewijd in de mysteriën der priesters en honderde mijlen van den hoofdzetel der sekte verwijderd, niet konden weten, wat ginds werd voorbereid, ja ten deele reeds in werking gebragt; anderen met minder regt, dewijl hun de polygamie in *Deseret* slechts als gebruik, nog niet als kerkelijke leer bekend was. Tegenwoordig zal geen Mormoon de zaak durven ontkennen. Ja men beroemt zich zelfs op de veelwijverij, beschouwt haar als eene heilige instelling en doet datgene, hetwelk uit lagen zinnelijken lust ontstaan, in die openbaring van SMITH meer als eene toelating Gods, en als een voorregt der priesters te beschouwen is, als een' godsdienstigen pligt voorkomen, waarvan het nalaten zonde is.

Hooren wij de bewijzen, die ORSON PRATT voor deze meening bijbrengt. Zij zijn, ofschoon dan ook geene bewijzen, toch zeer leerrijk voor hem, die een duidelijk begrip wil hebben van de wijze, hoe de verdedigers der sekte redenëren en besluiten trekken en zoo moge hier een vrij uitvoerig uittreksel uit de vermelde verhandeling in den *Seer* (de ziener) eene plaats vinden.

PRATT begint met aan te toonen, hoe een $\frac{4}{3}$ deel der aardbewoners de veelwijverij huldigt, en bewijst vervolgens, dat het hoofdbestuur der *Vereenigde Staten* het regt niet heeft, de polygamie in *Deseret*, die eene gewetenszaak is, te verbieden. Zij is den Mormonen

vooral daarom eene gewetenszaak, omdat God haar door die openbaring van 12 Julij 1843 ingesteld heeft, en de Bijbel haar nergens verbieden, ja zelfs op vele plaatsen haar uitdrukkelijk goedkeuren en als goddelijke instelling opvatten zou. En zoo wordt dan eerst verteld, hoe ABRAHAM, niettegenstaande hij meer dan ééne vrouw had, toch een' naderen omgang met den Heer waardig gekeurd is. Vervolgens wordt aangevoerd, dat God inderdaad de veelwijverij begunstigd zou hebben, toen DAVID, die reeds met meerdere vrouwen gehuwd was, ook nog de vrouwen van SAUL tot zich nam. Dan komt de verdediger der zaak op het doel van het huwelijk, dat hij vindt in het gebod Gods: »Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt.»

»Het hoogste doel,» zoo gaat PRATT voort, »was dus de bevolking der schepping met myriaden van redelijke en met een' wil begaafde wezens, naar zijn beeld geschapen, toegerust met eene gelijkheid aan God en in staat, om steeds hooger te stijgen op de ladder van kennis en geluk, totdat zij worden als God, één met Hem in magt, heerlijkheid en heerschappij. Hierdoor worden de rijken van den Almagtige vermeerderd, dewijl er steeds nieuwe werelden ontstaan, bewoond door wezens van zijne gestalte en zijnen aard; en hierdoor stijgt de vreugde en zaligheid in den boezem des Scheppers tot volkomenheid.» — Wanneer dus de vermeerdering van menschelijke wezens de heerschappij van den Almagtige vergroot, zijn' naam verheerlijkt, en zijne zaligheid verhoogt, zoo moeten wij redelijker wijze aannemen, dat hij zulk een gewigtig onderwerp door eene wet geregeld zal hebben. Dit is dan ook inderdaad geschied. Alle willekeurige omgang der beide ge-

slachten met elkander is verboden, en het huwelijk is ingesteld als het eenige middel, waardoor de menscheit zich vermeederen en de aarde bevolken kan. Vandaar de vele verboden zoowel in den Bijbel als in het boek Mormon wat betreft ontucht en overspel, verboden, die door den Heer ook in nieuwe openbaringen aan JOZEF SMITH meermalen weder zijn ingescherpt. Hieruit blijkt, dat de Latterday-Saints nog meer redenen dan andere menschen hebben, om zich van allen vleeschelijken lust, van alle onreine, oukuische begeerte, van alle ongeoorloofde bevrediging der zinnelijkheid te onthouden. Zij zijn gewaarschuwd door de H. Schrift, door de oude profeten van *Amerika* en dien grooten profeet van nieuweren tijd JOZEF SMITH. En zij hebben aan deze vermaningen gehoor gegeven, zoo als een blik op het gebied, waar de kerk haren hoofdzetel heeft, kan toonen. Er worden dáár geene onechte kinderen gevonden, geen huis van slechten naam, geene klacht wegens verleiding voor de regtbanken en geen geval van echtbreuk.

»Maar'' — luidt het verder in de verhandeling van PRATT, »hebben niet eenige heiligen in *Uta* meer vrouwen dan wij? Zeer zeker, en zij zorgen ook voor haar en leeren haar en hare kinderen de groote grondstellingen van deugd en heiligheid zoowel door hun voorbeeld als door hun woord. Maar is het geene zonde, wanneer iemand meer vrouwen tegelijk heeft dan wij? Dat het zonde zou zijn, daarvan heeft ons de Bijbel niets gezegd. Maar is het niet tegen de Christelijke godsdienst? Dat het daarmede in strijd zou zijn, dien-aangaande heeft de Christelijke godsdienst niets geopenbaard. Maar gelooft gij dan inderdaad niet, dat het

tegen den wil Gods is, wanneer een man in onze dagen meer dan ééne vrouw tegelijk neemt? Ja het strijdt daarmede, tenzij God zelf ze hem gaf, door middel eener openbaring aan den heiligen profeet. Geloofst gij dat het boek Mormon eene goddelijke openbaring is? Ja. Leert dit boek de veelwijverij? Neen; want de Heer verbiedt daarin zelfs meer dan ééne vrouw te hebben, gelijk dit voor eeuwen geschiedde. Hij verbood dit echter alleen, omdat het getal der mannen en vrouwen onder dit volk gelijk stond (niet zoo als tegenwoordig, nu het vrouwelijk geslacht verreweg het talrijkste is); omdat verder te dien tijde nog geen uitzigt op eene verandering dezer betrekking bestond, en eindelijk omdat de een even goed in staat was een huisgezin op Gode welgevallige wijze op te voeden als de ander. En, voegt de Heer er bij: als ik mij zaad wil verwekken, zoo zal ik mijn volk daartoe last geven, zoo niet, dan zullen zij aan deze bevelen zich houden."

Hieruit zien wij, dat het boek Mormon zelfs naauwkeuriger op dit punt is dan de Bijbel en dat het den heiligen van den jongsten dag streng verboden is, meer dan eene vrouw te nemen, tenzij God door een onmiddellijk bevel het anders beschikte.

Nu gaf de Heer in de eerste tijden dezer kerk aan niemand zijner knechten zulk een bevel, maar beval hen integendeel zich aan datgene te houden, wat in het boek Mormon bevolen was. Dertien jaren echter na de stichting der kerk deelde hij dien last aan JOZEF SMITH mede. Maar zelfs daardoor werd voor het algemeen niets veranderd, en de Latterday-Saints zijn nog tot ééne vrouw beperkt, voor zoover de Heer in enkele gevallen geene uitzonderingen toelaat. »Niemand

in *Uta*, die reeds eene vrouw heeft, en den wensch koestert eene andere te nemen, mag bij eene dame een huwelijksaanzoek doen, voordat hij den president om raad gevraagd, en door middel van hem eene openbaring van God ontvangen heeft, of het in Zijne oogen welgevallig is. Wordt het hem door de openbaring verboden, zoo heeft de zaak een einde. Wordt het hem toegestaan, zoo mag hij echter nog niet de jonge dame ten huwelijk vragen, maar moet eerst de toestemming der ouders zoeken te verkrijgen, gesteld dat deze in *Uta* leven; wordt hem die geweigerd, zoo is er verder van de zaak geen sprake. Toonen ouders of voogden zich bereidwillig, dan mag hij eindelijk eerst bij de dame zelve om hare hand aanhouden. Neemt zij den voorslag aan, zoo wordt er een dag voor de trouwplegtigheid bepaald. Bovendien merke men op, dat elk, die eene tweede vrouw wenscht te hebben, eerst de toestemming van de vrouw, die hij reeds heeft, moet bezitten, voordat hij aan de volvoering van zijnen wensch mag denken.

Is de dag gekomen, die voor het huwelijk bepaald was, zoo komen de bruidegom, de vrouw en de bruid benevens hunne familiebetrekkingen en de overige bruidloftgasten bijeen ter plaatse, daarvoor bestemd. De schrijver teekent zorgvuldig de namen, den ouderdom, de geboorteplaats, het graafschap, den staat en het vaderland van hen, die het huwelijk zullen sluiten, in een boek op. De president, die de profeet, ziener en ontvanger van openbaringen voor de geheele kerk op aarde is, en die alleen de sleutelen der magt tot deze goddelijke instelling heeft, beveelt den bruidegom, zijne vrouw en de bruid optestaan en zich tegenover

hem te plaatsen. De vrouw staat ter linker zijde van haren man, de bruid ter linker zijde van de vrouw. De president legt dan aan de vrouw de vraag voor: »Zijt gij voornemens, deze vrouw aan uwen man te geven, om zijne wettige echtgenoot te zijn voor tijd en eeuwigheid? Zoo dit uw voornemen is, zult gij het daardoor openbaren dat gij hare rechterhand in die van haren aanstaanden echtgenoot legt.» Zijn beide handen, van bruidegom en bruid op deze wijze met elkander verbonden, zoo neemt de vrouw den linkerarm van haren man. Daarop vervolgt de president, terwijl hij aan den bruidegom vraagt: »Neemt gij, broeder N.N. zuster N.N. (de bruid) bij de rechterhand, om haar tot uwe wettige echtgenoot te verkiezen en haar wettige man te zijn voor tijd en eeuwigheid, en belooft gij van uwe zijde, dat gij alle wetten, gebruiken en instellingen, die tot dit heilig huwelijk in dit nieuw en eeuwig verbond behooren, zult vervullen, daar gij dit huwelijk sluit in tegenwoordigheid van God, de engelen en deze getuigen, overeenkomstig uw' eigen' vrijen wil en uwe keuze?» De bruidegom beantwoordt dit met: Ja. De president rigt dan dezelfde vraag, met de noodige verandering, tot de bruid, die insgelijks met ja heeft te antwoorden. Daarop zegt de president: »Nu, zoo verklaar ik in den naam van den Heere JESUS CHRISTUS krachtens het ambt van het heilig priesterdom, u als wettig verbondene echtgenooten voor tijd en eeuwigheid en ik leg op u het zegel van de zegeningen der heilige opstanding met de magt, om aan den morgen der eerste opstanding, met heerlijkheid, onsterfelijkheid en een eeuwig leven bekleed, uit het graf op te staan. En ik leg op u het zegel der zegeningen

van de troonen en heerschappijen en vorstendommen en magten en overheden, tegelijk met den zegen van ABRAHAM, ISAÄK EN JAKOB, en zeg tot u: weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en bevolkt de aarde, opdat gij vreugde en blijdschap bezit door uwe nakomelingschap in de dagen van den Heer JEZUS. Al deze zegeningen en evenzeer alle andere zegeningen, die tot het nieuw en eeuwig verbond behooren, bezegel ik op uwe hoofden door uwe trouw tot aan het einde, uit kracht van het heilig priesterdom in den naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes. Amen."

De schrijver teekent dan in zijn boek de plaats en den datum van het trouwen, alsmede de namen van eenige getuigen in zijn boek op. »Leert een man zijne vrouw de wet Gods, gelijk zij door de oude patriarchen in acht genomen en door nieuwere openbaringen bevestigd is geworden, en weigert zij hem hare toestemming tot een huwelijk met eene tweede, zoo moet zij voor den president de gronden voor hare weigering opgeven. Zijn deze voldoende en wordt de man schuldig bevonden, zoo krijgt hij geen verlof tot een tweede huwelijk. Kan de vrouw echter geen' redelijken grond aanvoeren, waarom zij zich tegen de wet, eens aan SARA gegeven, verzet, zoo kan de man, wanneer hij door eene openbaring aan den profeet daartoe verlof krijgt, andere vrouwen ook zonder de toestemming van zijne eerste ten huwelijk nemen, en deze haalt zich het oordeel op den hals, dewijl zij hem niet wilde toestaan, zooals SARA aan ABRAHAM HAGAR EN GELIJK RACHEL EN LEA haren man JAKOB BILHA EN ZILPA gaven."

»Het is echter de plicht van den man, als hij een tweede vrouw neemt, voor hare welvaart en haar geluk

te zorgen en haar het leven zoo aangenaam te maken, als voor de eerste, zooals de Schrift (*Exod. XXI: 10*) gebiedt. Aangaande de woonplaats der verschillende leden van een huisgezin is geen bijzondere regel vastgesteld. Soms bouwt de echtgenoot voor zijne vrouw verschillende woningen, gelijk JAKOB voor zijne vier vrouwen verschillende tenten opsloeg. Doch dikwerf wonen zij ook allen in één huis en wijden zich te zamen en met de grootste opgewektheid aan de bezigheden van het huishouden, eten aan dezelfde tafel en doen alles ten genoegen van elkander, terwijl de bekoorlijkste vrede en de hartelijkste eendragt jaar op jaar onder hen heerschen. De kinderen spelen in liefde met elkander als broeders en zusters, terwijl elke moeder voor de kinderen der overige evenveel liefde en opmerkzaamheid aan den dag legt, als voor hare eigene. En des morgens zoowel als des avonds, wanneer de echtgenoot zijn huisgezin zamenroept, om den Heer te dienen en zijnen naam aan te roepen, buigen allen gemeenschappelijk hunne knieën en brengen den Allerehoogste het offer hunner aanbidding toe."

Bij deze bekoorlijke schildering der gevolgen, die de veelwijverij in *Deseret* gehad zou hebben, past echter niet wel deze slotzin: »waar alle vrouwen even trouw in het geloof zijn, streeft gewoonlijk de man er naar, om haar allen goed te behandelen'', dewijl uit deze woorden schijnt te blijken, dat dit streven niet overal aanwezig en niet overal met goeden uitslag bekroond is. Nog minder echter stemt daarmede overeen het bericht van den ingenieur GUNNISON, die eenige maanden in *Deseret* leefde en anders niets minder dan ongunstig over de Heiligen aldaar oordeelt. Hij

zegt namelijk, dat de vrouwen *meestal* op de wijze der vier vrouwen van JAKOB »in verschillende tenten» moeten gebragt worden, en door naaijen en andere vrouwelijke handwerken zelfs in haar eigen onderhoud moeten voorzien.

»Zeker is het», zoo gaat GUNNISON voort, »dat de vrouwen dien toestand dikwerf lastig en ondragelijk vinden, al heeft ook gewoonlijk het huisgezin voor het uiterlijke een' lach op het gelaat, en al is ook het juk voor allen, die uit gevoel van pligt en uit dweeperij toegegeven hebben, minder zwaar. Als zulke vrouwen zich verzetten, gaat men zeer lakoniek met haar te werk, en de openbare meening trekt tegen haar voor den man partij. Eene zeer achtingswaardige dame in het *dal*, die haren man, nadat hij nog eene tweede vrouw had genomen, verlaten had, werd voor eene overspeelster gehouden en dien ten gevolge uit alle gezelschappen gebannen.»

Een voorbeeld van het spartaansch gedrag jegens zulk eene vrouw zagen wij aan de *Beeren-rivier*. Een socialist uit de gemeente van mijnheer COBET te *Nauvoo*, had den winter in de stad aan het *Zout-meer* doorgebracht, en was in de lente naar *Californië* opgebroken. Hij had eene vrouw met een kind van ongeveer twee jaren bij zich, die hem gesmeekt had, om haar naar het goudland mede te nemen, aangezien de heilige, met wien zij in den echt verbonden was, na het huwen eener andere vrouw, sinds drie jaren niet naar haar had omgezien; en dewijl verder een jong mensch, aan wien zij zich verloofd had, thans in *Californië* zich bevond; met wien zij dus, zoodra zij tot hem kon komen, naar de wetten des lands in het huwelijk zou

treden. Het hart van den socialist was daardoor getroffen geworden en hij had haar vriendschappelijk de middelen tot de reis aangeboden. Zoo hadden zij omstreeks honderd mijlen afgelegd, toen eene schaar van spionnen uit *Nieuw-Jeruzalem* hen inhaalde en begeerde dat de jonge vrouw tot haren wettigen of *met haar verzegelden* echtgenoot zou terugkeeren. De socialist vroeg ons om raad, wat hem te doen stond; maar de overmagt maakte elke weigering gevaarlijk, en zoo moest de dame tegen wil en dank terugkeeren.

Meermalen hoorden wij van dergelijke gevallen, en zoo moeten wij daaruit het besluit opmaken, dat de regeling van de *pluraliteits-wet* nog niet ten einde gebracht is, en dat de hooge waarde, die men daaraan toeschrijft, nog niet duidelijk genoeg is uitgekomen. Wij kunnen er echter bijvoegen, dat de gemeente voor het oog allen schijn heeft van goede zeden te bezitten, zoodat in de *Vereenigde Staten* een gelijk aantal menschen bezwaarlijk het decorum beter bewaart."

Wij hebben echter den voorvechter der veelwijverij in *Deseret*, den strijdlustigen PRATT, nog op verre na niet alle zijne spitsvindige redeneringen zien uitputten, waarmede hij, steeds den Bijbel als schild gebruikende, de aanvallen op zijn geloof tracht af te weren en te ontzenuwen. Wij moeten daarom nog voor een oogenblik tot hem terugkeeren. Na dat bekoorlijk tafereel van de polygamie te hebben opgehangen, beweert hij vooreerst dat men onder de Mormonen niet weet, wat ijverzucht zij, en vergelijkt dan de aartsvaderlijke onschuld en reinheid der Mormonen met het zedebederf in de groote steden van *Amerika*, waaruit hij het besluit trekt, dat de "heidensche volken", zoo zij in het

geestelijk huwelijk der heiligen een' splinter meenen te vinden, beter zouden doen, aan den balk te denken, die zeer duidelijk in hun oog te voorschijn treedt, als men een' blik slaat op de honderde gemeene huizen te *New-York* en op de 90,000 geprostitueerden te *London*. Daarna komt hij op de beteekenis van het huwelijk, als een verbond voor de eeuwigheid, terug, en toont, met eene verdraaijing van het gezegde, dat men in de opstanding niet ten huwelijk neemt noch geeft, aan, dat diegene, welke zich op aarde niet op de regte wijze (d. i. door den alleen daarmede belasten ziener der Mormonen) voor den hemel verzegelen laten, in de toekomstige wereld zelfs dan alleen en eenzaam, zonder de geliefkoosde echtgenoot zullen leven, wanneer zij overigens ook door een vroom leven zich een' zekeren graad van zaligheid verworven hadden. Alle huwelijken, die niet door een' geïnspireerden persoon zijn ingezegend, gelden voor God niet; alle kinderen uit zulke huwelijken voortgesproten zijn bastaarden, hetzij de burgerlijke wet ze zoo beschouwt of niet.

Waarlijk klassiek is het, hoe PRATT uit de toestemming van iemand, dat het huwelijk eene beteekenis voor de eeuwigheid heeft, de gevolgtrekking maakt, dat hij dan ook de veelwijverij moet toegeven. Hij zegt: »stel eens dit geval: mijnh. A. huwt met mejufvr. B. voor tijd en eeuwigheid. Nu sterft na verloop van tijd zijne vrouw, die hem verscheidene kinderen nalaat. De weduenaar A. huwt nu eene mejufvr. C.: Vraag: Hoe zal nu zijne bruid C. een' man voor alle eeuwigheid krijgen? Het is duidelijk dat zij in de toekomst of alleen moet leven, of met mijnh. A. zoowel voor tijd als eeuwigheid verbonden moet zijn. Kiest zij het

laatste, zoo zou mijnh. A. aan den morgen der opstanding twee vrouwen hebben. Nu kan het echter gebeuren, dat mijnh. A. zoo ongelukkig is, ook zijne tweede vrouw door den dood te verliezen, en dat omstandigheden hem noodzaken, een derde huwelijk met mejufvr. D. aan te gaan. Hij zou zoo, niet minder dan drie vrouwen hebben. Maar het kan ook gebeuren, dat mijnh. A. voor zijne vrouw B. sterft en dat zijne weduwe een' jongen man met name C. slechts voor dit leven huwt, dewijl zij met haren gestorven' echtgenoot A. voor alle eeuwigheid verbonden is. Vraag: wanneer mijnh. A. na de opstanding zijne regten op zijne vrouw doet gelden, hoe zal dan mijnh. C. aan eene vrouw komen? Antwoord: Hij moet zich of zonder eene vrouw behelpen, of reeds in dit leven zich met eene andere, die geene verpligting voor de eeuwigheid heeft, verbinden. Maar in dit geval zou hij reeds gedurende dit aardse leven twee vrouwen moeten hebben."

Inderdaad, bij deze soort van spitsvindigheden begint de lezer te vragen of met de Mormonen niet alleen de tijden der aartsvaders, maar ook die dagen zijn wedergekeerd, waarin men te *Parijs* de diepzinnige (?) vragen trachtte te beslissen, of CHRISTUS de wereld ook in de gedaante eener pompoen had kunnen verlossen? En hoe dan die pompoen zou gepredikt hebben? Hoe zij er aan het kruis zou uitgezien hebben en hoe zij ten hemel zou gevaren zijn?

Maar hooren wij verder betgeen onze Mormoonsche Scholasticus zegt.

»Het gebeurt dikwerf, dat vrouwen nooit ten huwelijk gevraagd worden door jonge lieden, aan wie zij

zoo veel vertrouwen schenken, dat zij zich met hen voor eeuwig zouden willen verbinden. Vraag: moeten deze meisjes altijd zonder echtgenoot blijven? Zou het niet veel beter voor elk van haar zijn, wanneer zij met een' vromen, ofschoon reeds gehuwden man, zooals ABRAHAM, verbonden was, dan dat zij voor eeuwig ongehuwd bleven? zou het niet eene veel hoogere zaligheid voor haar zijn, de tweede, derde of vierde vrouw te zijn, en daardoor in staat gesteld om eene tallooze nakomelingschap te verkrijgen en zich met haren echtgenoot in de heerlijkheid en den roem van zijn steeds toenemend hemelsch koningrijk te verblijden, dan voor altijd in de gestalte van een' engel of eene dienstmaagd zonder nakomelingen te moeten blijven?

En wederom zijn er vele weduwen, wier mannen in ongeloof sterven. Deze weduwen kunnen wel niet verwachten dat zij door nog *ongehuwde* mannen ten huwelijk gevraagd zullen worden. Zal er nu voor haar niet gezorgd worden? En welke dengdzame vrouw zou niet liever wenschen de zesde of zevende vrouw van eenen geloovige te worden, dan in de toekomstige wereld voor eeuwig van de zegeningen des huwelijks verstoken te zijn?

En verder: wanneer (in deze laatste dagen vóór het begin van het duizendjarig rijk) volk tegen volk, en rijk tegen rijk zich verheft en het zwaard verdelgend van het eene einde der aarde tot het andere woedt, zoo zullen vele millioenen van vaders en broeders in dien strijd omkomen, terwijl de moeders, zusters en dochters achterblijven, om haar verlies te betreuren. Wat zal er van deze vrouwen worden? Antwoord: Het Evangelie zal haar verkondigd worden en zij zullen uit alle volkeren vlugten en tot de heiligen van *Zion* verzameld worden. Dan zal

het getal der vrouwen op verre na grooter zijn dan dat der mannen. Maar hoe zullen zij allen dan echtgenooten voor het toekomstige leven verkrijgen? Wij willen deze vraag met de woorden van JESAIA beantwoorden: »In die dagen zullen zeven vrouwen eenen man aangrijpen, zeggende: ons brood zullen wij eten, en met onze kleederen zullen wij bekleed zijn, laat ons alleen naar uwen naam genoemd worden, neem onze smaadheid weg.» Zoo zien wij dan, dat de schande geen' man te hebben, grooter zal zijn, dan de schande van zeven vrouwen, die te zamen één' man hebben. In dit laatste zal volstrekt geene reden tot verwijt liggen; het zal veel eer een middel zijn om de schande te ontgaan. Als goddelijke instelling zal het met innig verlangen begeerd worden, ja zelfs begeerd op gevaar af, dat de vrouwen zelve voor eigen onderhoud en kleederen moeten zorgen.

Gelijk echter de ongehuwde staat voor elke vrouw eene schande is, zoo strekt het ook eener vrouw tot schande, kinderloos te zijn. In elk geval is het een ongeluk, dewijl op deze wijze het doel des huwelijks, de voortplanting van het menschelijk geslacht, niet bereikt wordt. Onvruchtbare vrouwen kunnen echter aan hare onvolkomenheid te gemoet komen, wanneer zij het voorbeeld van de evenzeer onvruchtbare LEA volgen, die aan JAKOB hare dienstmaagd ZILPA tot bijwijf gaf, waarop de Heer haar gebed verhoorde en haar een' zoon schonk. Evenzoo zal ook de Heer nog heden met die vrouwen handelen die zijne wet opvolgen."

Wij gaan de bewijzen voorbij, die tot staving dezer waarheid uit den bijbel aangevoerd worden, alsmede de ontwikkeling der stelling, dat het vrouwen niet geoorloofd is, van hare zijde meer dan één' man te hebben,

eindelijk ook eenige andere meeningen, die slechts voor den door en door grondigen PRATT van gewigt zijn, en komen weder op dat gedeelte der verhandeling terug, waar onze godgeleerde, na een' uitvoerig onderzoek betreffende het Leviraatshuwelijk, zijne scherpzinnigheid spitst op de vraag of de eerste Christenen niet insgelijks voorstanders der veelwijverij geweest zijn. Hij beantwoordt die vraag toestemmend, en voert tot bewijs daarvoor eene menigte plaatsen uit de brieven van PAULUS aan, vooral deze, waar PAULUS aan TIMOTHEUS schrijft, »een opziener moet eener vrouwe man zijn." Waar dit slechts van opzieners gevorderd wordt, zoo redeneert PRATT, was het den leeken en kerkelijken personen van lageren rang geoorloofd, meer dan eene vrouw te hebben. Het was echter toen slechts den opzieners verboden, dewijl de tijdsomstandigheden niet gunstig daarvoor waren, en omdat de opzieners der kerk zoo veel mogelijk bevrijd moesten zijn van de zorg voor een talrijk huisgezin; maar volstrekt niet daarom, alsof het zonde zou geweest zijn, in polygamie te leven.

• Maar waarom is het gebruik, om meer dan ééne vrouw te nemen, niet door de Christelijke kerk behouden?" vraagt PRATT. »Wij antwoorden, er is ter naauwernood een enkele oorspronkelijke trek van het Apostolisch tijdvak gedurende dien duisteren tijd des verderfs, tot op den tegenwoordigen tijd bewaard en in stand gebleven. Waar zijn thans de met den Heiligen Geest vervulde Apostelen der oude Christelijke kerk? Waar vindt men nog die menigte van profeten, die eens in zoo grooten getale in de Christelijke kerk optraden? Waar zijn de gezigten, openbaringen, voorzeggingen, de verschijningen van dienende engelen, de

genezingen, wonderen en de goddelijke kracht gebleven, die eertijds de kerk van CHRISTUS op aarde zulk een heerlijk aanzien gaven? Ja, waar bestaat deze kerk van CHRISTUS zelve nog? Zij is sinds eeuwen reeds nergens meer op aarde te vinden. En wanneer thans al die vroegere grootsche en glorieerijke grondtrekken der Christelijke godsdienst te vergeefs gezocht worden, wanneer de kerk zelve niet tot op onze dagen zuiver is voortgeplant, maar in eene menigte van sekten is gesplitst, van welke niet ééne meer regt heeft te bestaan, met uitzondering van de afgodische Hindoes, hoe zou men daar kunnen verwachten, dat de wet der veelwijverij, die in die oorspronkelijke kerk gold, in stand zou gebleven zijn. Geen wonder, dat, toen de gewigtigste ambten, genadegaven, en zegeningen van het Evangelie verdwenen zijn, ook de gebruiken der oude Christenen ten gronde gingen!

Deze afval van het ware Christendom begon reeds ten tijde der Apostelen en openbaarde zich onder anderen in het verbod des huwelijks, eene der krachtigste leerstellingen, die de duivel kon uitvinden, om de grondslagen der Christelijke maatschappij te ondergraven, het volk Gods van het hunnen kinderen beloofde erfdeel te berooven, de plannen van den Almagtige tot bevolking der geheele aarde tegen te werken en de menschheid in den zelfden treurigen toestand te brengen als de afgevallen engelen, die de magt niet bezitten, om hunne heerschappij door vermeerdering van hun geslacht uit te breiden. Deze arglistige verzoeker en zijne engelen weten zeer goed, wat zij door hunne vroegere ongehoorzaamheid verbeurd hebben, en konden zij de menschen, die zij in het bezit zien van hetgene zij verloren

hebben, tot het verbieden van het huwelijk bewegen, zoo zouden zij daarin eene groote zelfvoldoening vinden; want wij zouden dan, even als zij, door het gemis van vrouwen en kinderen van de middelen beroofd zijn, om koninkrijken voor ons in den hemel te stichten. Zoo beproefden zij al het mogelijke, om de menschheid tot afschaffing van het huwelijk over te halen, en mogt ook de uitslag hunner pogingen niet in alle opzigten bevredigend zijn, het gelukte hun toch maar al te wel. Dewijl zij niet de geheele kerk tot het opheffen van het huwelijk konden overhalen, wendden zij zich tot de afgevallene priesters en trachtten hen tot den ongehuwden staat te dwingen. Dit gelukte, en er werd eene wet gegeven die alle priesters tot het *coelibaat* verpligte. Insgelijks werden er nonnekloosters gebouwd, waarin vrouwen voor haar geheele leven gesloten en daardoor verhinderd werden, het groote en oudste gebod, de vermeerdering van haar geslacht, op te volgen. De volgende schrede, die de duivel deed, was de vereeniging van deze afgevallene kerk en het priesterschap met de wereldlijke magt. Ook dit bragt hij spoedig tot stand, en zag zich thans van beide kanten gewapend. Wat hij vroeger door middel der geestelijke gerechtshoven niet geheel kon verkrijgen, dat bewerkte hij nu door den arm der burgerlijke overheid. Hij, die eerst aan de priesters en nonnen het regt om te huwen had ontnomen, beroofde thans alle medeleden der kerk van het voorregt, om meer dan ééne vrouw te bezitten. Daardoor vernietigde hij eene goddelijke instelling, die in al de voorgaande eeuwen onder de heilige patriarchen, profeten en godsmannen zulk een' grooten invloed had uitgeoefend tot vermeerdering van het volk Gods. Had

hij het huwelijk geheel kunnen uitroeijen, zoo zou zijne wraakzucht ten volle bevredigd zijn; want (hier nadert de naïviteit van den goeden ORSON PRATT het toppunt van het komische) hij begreep zeer goed, hoe veel schade ABRAHAM, JAKOB, MOZES, GIDEON met zijne 72 zonen, ELKANA, DAVID en vele andere oude polygamisten hem berokkend hadden. Hij herinnerde zich, hoe God zich een' God van ABRAHAM, ISAÄK en JAKOB genoemd en den kinderen hunner talrijke vrouwen zijnen zegen beloofd had, zoodat zij zich zouden vermeederen als het zand aan de zee. Hij bragt zich eindelijk voor den geest, hoe CHRISTUS, den grootsten vijand des duivels, deze goddelijke instelling zoo zeer behaagd had, dat hij door de vrouw, uit wie hij zich liet baren, lid werd van eene lange rij van Joodsche polygamisten (*). De duivel was daarom van plan zijn' moed aan deze heilige instelling te koelen en haar zoo mogelijk geheel te vernietigen. De volken, die het ontaarde Christendom aanhingen, hielpen hem in dit boosaardig voornemen en maakten bepalingen, waardoor zij de veelwijverij in hun midden verboden. Zoo werd de wet Gods, door welke de 12 stammen van *Israël* tot stand kwamen, en volgens welke de *Messias* zijne verschijning in het vleesch bewerkstelligde, die wet, welke het uitverkoren zaad als de sterren aan den hemel deed vermeederen, en waarin alle volken der aarde gezegend zouden zijn, die wet, waardoor hij die kinderloos stierf toch zijn' naam

(*) Volgens andere Mormonen, b. v. ORSON HYDE, een der 12 Apostelen, huldigde JESUS de »divine institution» zelfs door de daad, daar hij zich op de bruiloft te *Kana* met niet minder dan drie vrouwen tegelijk, met de beide zusters van LAZARUS MARTHA en MARIA, en de andere MARIA verbond.

door tallooze geslachten zag vereeuwigd — zoo werd deze heilige, goddelijke wet door menschelijke maatregelen en instellingen verworpen en afgeschaft. Moge het ontaarde Christendom zich schamen over zijne heiligschennis, zich in het diepst der ziel schamen over zijne kleingeestige dweepzieke wetten!”

Met dezen laatsten uitroep willen wij ons uittreksel uit PRATT's wonderlijk verdedigingsgeschrift besluiten, en wij hebben slechts nog eenige daadzaken uit andere bronnen er bij te voegen, om ons onderwerp, voor zoo verre ons dit noodig schijnt, volledig te ontwikkelen.

Het zal mijnen lezers uit het zoo even medegedeelde gebleken zijn, dat het voor de burgers van *Deseret* een godsdienstige pligt is ten minste eenmaal te huwen. De grond daarvoor wordt ook aldus opgegeven, dat het voor eene vrouw niet mogelijk is zonder echtgenoot in den hemel te komen. Nu schijnen echter sommige voorzigtige vrouwen der Mormonen betwijfeld te hebben, of hare echtgenooten zelve wel uitzigt op den hemel hadden, en het gevolg was, zooals booze tongen verhalen, dat zij vurig naar het kleed van een' Hoogepriester of Apostel uitzagen, die natuurlijk meer bepaalde vooruitzigten had, om in het toekomstige leven als koning op te staan. Wij twifelen intusschen aan de waarheid dezer geruchten, dewijl bijna alle berigten daarin overeenstemmen, dat de zonden des vleesches met buitengewoon strenge straffen bedreigd zijn, dewijl men verder, als het district *Deseret* tot een' staat zal opgewassen zijn, elke echtbreuk door het onthoofden der schuldigen denkt te straffen, en men er thans reeds niets kwaads in ziet, ja het voor de vervulling van een' pligt houdt, als een man, wiens vrouw, zuster of dochter

verleid is geworden, den verleider doodt. Men noemt dit »*Common mountain law*» en grondt deze gewoonte op de Mozaïsche wet. Geen regtbank zou het wagen, den man, die op deze wijze de eer zijner vrouwelijke bloedverwanten gewroken had, ook zelfs tot de geringste straf te veroordeelen. Ten bewijze hiervoor strekke het proces van den Mormoon EGAN, hetwelk in het jaar 1851 in de stad aan het *Zoutmeer* ter tafel kwam. EGAN werd beschuldigd een' zekeren MORGAN, die zijne vrouw gedurende zijne afwezigheid verleid had, in koelen bloede vermoord te hebben. De regtbank sprak hem vrij, en de voorzittende regter verklaarde, toen hij het oordeel uitsprak: »dat het een teeken was van het diep bederf van andere regeringen, als zij zulke daden met geldboeten straffen, maar dat de hoogste grondstelling, die bij alle inwoners van dit district gold, deze was: »de man, die de vrouw van een' ander verleidt, moet sterven, en haar naaste bloedverwant moet hem dooden.»

Wat de »*verzegelingen*» betreft, zooals de huwelijken met eene tweede en derde vrouw genoemd worden, valt op te merken, dat de ziener ze niet persoonlijk behoeft te sluiten, maar deze plegtigheid aan anderen kan opdragen. Verder heeft elk ongehuwd meisje het regt bij den president om een' echtgenoot te verzoeken, die haar niet mag geweigerd worden, aangezien hare toekomstige zaligheid daarvan afhangt. De president is verplicht om, na het ontvangen van zulk een verzoek, den eerste, dien hij daarvoor geschikt oordelt, bevel te geven tot het huwen van het eenzame ongevraagde meisje. Hij kan haar echter ook met zich zelve »verzegelen», d. i. zonder euphemisme; in zijn' harem opnemen. Heeft de man daarentegen geen zin in het

hem opgedrongen huwelijk, dan moet hij geldige redenen van verhinderings opgeven, anders loopt hij gevaar, voor den hoogen raad geroepen en wegens verzet tegen de wet gestraft te worden. Soms geschiedt het ook, dat *young* zich verzet tegen het verlangen naar eene verzegeling, dat uit onwaardige beginselen is voortgesproten.

» Dit ingrijpen in het bestuur van *CUPIDO*, » zegt *GUNNISON*, » eischt in het algemeen groote behoedzaamheid. Want al mogen de uitspraken des regters nog zoo rationeel zijn, de hartstogt zal er altijd iets in te berispen vinden. Doch even als de president der kerk de magt heeft om te binden, zoo is hem ook de magt om te scheiden verleend. Nadat hij de gehuwden of verzegelden tot eendragt en geduld vermaand en hun een' proeftijd opgelegd heeft, kan hij hen scheiden, zoo zij toch de onmogelijkheid van met elkander te kunnen leven blijven inzien. Door deze magt van te binden en te scheiden, krijgt hij een buitengewoon aanzien en eene naauwkeurige kennis van alle huisselijke zaken en betrekkingen der inwoners van *Deseret*. Het vertrouwen, dat men hem in zulke kiesche zaken moet schenken, vordert eerbied en vrees, en waar het echtverbond ten goede uitvalt, liefde en dankbaarheid jegens hun' raadsman en vriend, en dewijl de vrede in de gemeente in de daad gegrond is op de vrede die in de huisselijke kringen heerscht, zoo waakt *young* met de grootste zorgvuldigheid over zijne voorregten en noodzaakt de belanghebbenden, zoo veel hij kan, hunne verplichtingen na te komen.

Dat ook het Leviraats-huwelijk in *Deseret* ingevoerd is, schijnt uit de volgende anekdote bij *GUNNISON* te volgen.

»Bisschop J. bouwde aan zijn vrij ruim huis nog een afzonderlijk vertrek, en dewijl hij geen talrijk huisgezin bezat, vroegen wij verwonderd waarom hij zijn huis vergrootte. »Ach!» was het antwoord, »weet gij dan niet, dat hij de weduwe zijns broeders tot vrouw moet nemen, en de tijd daarvoor nabij is?» Wij herinnerden ons de geschiedenis der Joodsche vrouw, die zeven broeders na elkander huwde, doch dewijl wij slechts onwetende leeken waren, durfden wij niet naauwkeuriger naar de bedoelingen en meeningen van een' priester der instelling van MELCHISEDEK vragen.»

Het is bekend dat de opperpriesters der Mormonen den hun opgelegden pligt van te huwen, op eene hunne voorgangers, de aartsvaders, volkomen waardige wijze, vervullen.

Eene andere wijze, waarop de hoofden der kerk hun huishouden vermeerderen, bestaat in het aannemen van meerdere personen in de plaats van kinderen. Het geschiedt namelijk zeer dikwerf, dat apostelen of hoogepriesters geheele familiën als leden van hun huisgezin opnemen. De hoofden dezer familiën stellen er eene eer in »kinderen des zieners of aangenomen zonen van den president» te heeten. Zij wonen of bij hun' aangenomen vader of ten minste in zijne nabijheid, werken voor hem, ontvangen onderhoud en kleederen van hem, en gedragen zich geheel en al als kinderen jegens hem, niettegenstaande zij dikwerf mannen van rijperen leeftijd zijn. Het eigenlijk doel dezer inrigting, die wel iets van slavernij heeft, kan misschien wel hierin bestaan hebben, dat de hoofden der sekte door het verzamelen van zulk een' stoet van familieleden, uit eigenbelang aan hen verplicht, hunne magt voor elk dreigend

gevaar wenschten te beveiligen en te verzekeren. Zij hebben echter dit doel, hetwelk zoo weinig strookt met de zucht naar onafhankelijkheid, bij den Amerikaan goed weten te verbergen, en aan het geheel de kleur van het tijdvak der aartsvaders en eene godsdienstige wijding weten te geven, doordien zij leeren, dat die betrekking in de toekomstige wereld voortgezet zal worden, eene zaak waarbij het fanatisme hunner aanhangers, gelijk zoo vele andere dingen, zoo ook de liefde tot vrijheid en gelijkheid vergeet.

Het maatschappelijk leven in *Deseret* schijnt volgens de schildering van allen, die dienaangaande eenig berigt gegeven hebben, even hartelijk als opgeruimd te zijn. »De vrolijke, tevredene gelaatstrekken,» zegt GUNNISON, »de hartelijke titel van broeder en zuster, de gezangen van *Zion*, die u uit den mond der vrouwen midden onder haren huisselijken arbeid, tegen klinken, dit alles maakt den indruk, alsof er in de dalen van *Deseret* eene gewone welvarendheid heerscht.» Alle reizigers prijzen de gastvrijheid der Mormonen, die alleen door hunne nog altijd kleine woningen beperkt is. De landverhuizers, die naar *Californië* trokken, hebben zeer vele diensten van hen genoten, en menige goudzoeker, door ziekte getroffen of wiens middelen uitgeput waren, heeft hier barmhartige Samaritanen gevonden, waar hij ze niet kon verwachten, wanneer hij aan de eerste tijden der sekte dacht.

Dat de Heiligen van den Jongsten dag niets minder dan afgetrokkene en norsche dweepers zijn, is reeds meermalen aangeduid. Nergens wordt onder gelijke omstandigheden zooveel muziek gemaakt, gedanst, geschermt, als in het nieuwe *Zion*, en als velen zich

van het gebruik van geestrijke dranken onthouden, zoo geschiedt dit niet, omdat men van het klaverblad *wijn*, *vrouw*, *gezang* het eerste blad haat, maar omdat het in de dalen van het rots-gebergte moeilijk te verkrijgen en dus zeer duur is. De *Evening parties* (avondpartijtjes) der heiligen aan het *Zout-meer* zijn, naar alle beschrijvingen, buitengewoon vrolijk. Dikwerf worden zij door het bijzijn der opperpriesters opgeluisterd, die ze dan met een gebed openen, waarin de zegen van den Almagtige over de uitspanningen zijner kinderen wordt afgesmeekt. Heeft men echter aan dezen pligt voldaan, zoo lokt de muziek oogenblikkelijk tot den dans uit, waaraan allen zonder uitzondering, van den apostel en hoogepriester tot den geringsten leek, met gelijken ijver deelnemen.

Een komiek schouwspel voorzeker; hier een eerwaardige patriarch, die naar de maat van een' galop rondzuiert, ginds een ander licht der kerk, dat met een glimlagchend gezigt de figuren van eenen contredans uitvoert. Nog kluchtiger zal Hollandschen kerkeraden het op goede gronden steunende berigt schijnen, dat deze bals eens, als de groote tempel voltooid is, een integrérend deel van de godsdienst der Mormonen zullen uitmaken. Wij voor ons vinden het ook kluchtig, maar niet zonder eenige analogie, als wij ons DAVID'S dans voor de arke des verbonds herinneren, en dewijl wij den *Shaker*, (eene sekte, de Derwischen van *Amerika*) herhaalde malen niet alleen met tong en keel, maar ook door het bewegen der voeten en het draaijen van het ligchaam naar eene geregelde maat, eer zagen bewijzen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

De laatste dingen. — De vier getuigen der waarheid. — Het begin van het duizendjarig rijk in de oude en nieuwe wereld tegelijk. — De terugkeer der verloren tien stammen van Israël. — De heroeniging der door de zee geschiedene deelen der aarde. — De jongste dag:

Al wat in de voorgaande bladen betreffende de leerstellingen en gewoonten der Mormonen is medegedeeld, kan binnen korten tijd niet meer tot hunne leer of gewoonten te rekenen zijn. Gelijk wij boven reeds aantoonde, is hun geloof een Proteus, die allerlei gedaanten kan aannemen, eene voortdurende accommodatie naar de omstandigheden of het welgevallen der hoofdbestuurders. Hetgeen thans slechts een voorregt is, kan over een jaar eene wet zijn, en na verloop van nog een jaar verboden, als de omstandigheden dit vorderen. Dat er menschen zijn, die in zulk eene kameleon's-godsdiens dienst behagen scheppen, laat zich, na de voorloopige opmerkingen in het eerste hoofdstuk, wel begrijpen, en zoo moet het ons niet verwonderen, wanneer binnen kort young eens eene openbaring ontving, waardoor de geloovigen vernamen dat de veelwijverij, nadat zij haar doel vervuld had, weder opgeheven was, en men zich, om Jehova te behagen, voortaan met ééne vrouw moest vergenoegen.

Één punt hunner geloofsleer intusschen staat vast; dat namelijk, naar hetwelk zij zich Latterday-Saints, *Hei-*

ligen van den jongsten dag, noemen. Zij weten, dat zij den hoofdstam van het heilige volk zullen vormen, waarover de Heer »in deze laatste dagen» na zijne wederkomst tot oprigting van het duizendjarig rijk, zal heerschen. Zij leven in de vaste overtuiging, dat hun opgedragen is, de wereld te hervormen, en dat deze last zeer spoedig op de grootst mogelijke schaal ten uitvoer gebracht zal worden. Zij houden formeel boek van de misdaden en dwaasheden, de eigenaardige natuurverschijnselen en de oproeren en veranderingen in de wereld, die zij als voortekenen van de terugkomst van CHRISTUS, als de »barensweën van den Messias» beschouwen, en zorgvuldig in hunne archiven bewaren. Zoo zijn zij de geschiedenis der Cholera, de staatsberoeringen van 1848, den strijd der sekten en kerken opmerkzaam nagegaan en hebben die naauwkeurig opgeteekend. Zoo dringen hunne daartoe afgevaardigde leden in de afzigtelijkste sluiphoecken der ondeugd in groote steden, om de statistiek der misdaden te leeren kennen. Zoo houden zij het oog, voor zoover zij kunnen, op de kwade praktijken van bedriegers, die met het geven en uitvoeren van wetten belast zijn, vooral in Amerika, en zoo sporen zij langs allerlei wegen de verschillende zwakheden en zonden der geestelijken op. De boeken, waarin de resultaten van al hun onderzoek neergelegd zijn, zullen eens op den dag des oordeels naast die boeken gelegd worden, waarin de engelen Gods de daden der menschen opteekenen, en gelijk gezag met dezen hebben.

Is nu de tijd vervuld en het Evangelie »van broeder JOZEF» aan alle volken en tongen gepredikt, zoo begint een tijdperk van groote wonderen, van schrik en ont-

zetting. Dan verschijnen het eerst bij de Mormonen de »vier getuigen der waarheid'', die nooit den dood gezien hebben. St. JOHANNES, de Evangelist, wien het veroorloofd werd te blijven tot aan de wederkomst des Heereq, en drie nephitische heiligen der kerk, die CHRISTUS volgens het boek *Mormon* in *Amerika* gesticht heeft. Deze wandelen tegenwoordig in de gedaante van mannen van middelbaren leeftijd op aarde rond, nemen de taal en kleedingswijze der landen aan, waarin zij zich juist ophouden, en zijn reeds herhaalde malen aan sommigen der broederen verschenen. In de volheid der tijden zullen zij echter hun *incognito* afleggen, en den heiligen van den jongsten dag van den kansel verkondigen, wat zij te doen hebben. Verder zullen de verloren tien stammen van *Israël* op hun' terugtocht naar *Palestina* den Heiligen in *Amerika* een bezoek afleggen. Deze langen tijd verloren stammen wonen thans op een nog niet ontdekt eiland, of volgens anderen, in een geheimzinnig noordelijk land, hetwelk als eene soort van planeet op zich zelf aan gene zijde van het ijs aan den Noord-pool met de aarde om de zon draait. Hunne verschijning op aarde zal het teeken zijn tot eene plotselinge algemeene bekeering der Lamanieten, d. i. der oorspronkelijke bewoners van *Amerika*, »dat overblijfsel van het zaad van JOZEF.'' »De verachte zoon des wouds'', zegt eene hierop betrekking hebbende proclamatie der 12 Apostelen van den profeet, die kort na den moord aan hem gepleegd in het licht verscheen, — »de verachte zoon des wouds, die sedert in kommer en ellende de wildernis doorwandelde, zal dan zijn masker laten vallen en met mannelijke waardigheid den Heidenen toeroepen: Ik ben JOZEF, leeft

mijn vader nog? Hij zal dan gewijd, gewasschen en met heilige olie gezalfd en met sijn linnen, namelijk met de schoone kleederen van het priesterschap naar de instelling van den Zoon Gods, bekleed worden. Op hem zal de geest des Heeren nederdalen, gelijk de dauw, die op het gebergte *Hermon* valt, en even als verkwikkende regendruppelen, die nederdalen op de bloemen van het paradijs; en de onterfde zal het hem eenmaal beloofde erfdeel terug ontvangen."

En dan zullen de oorlogen des Heeren beginnen. Vele Heidenen zullen zich bekeeren, velen in hun ongeloof volharderen. Beide partijen zullen zich tot den strijd toerusten, de eene onder de banier van den paus van *Rome*, de andere onder »het vaandel aller volken." De heerschare der Heiligen zal onder aanvoering van haren zieder, die het door JOZEF SMITH in den heuvel *Cumora* gevonden borstharnas draagt en het zwaard van LABAN zwaait, op de menigte der ongeloovigen aanvallen en haar verslaan in den grooten slag, die in de Schrift op geheimzinnige wijze door den strijd tusschen GOG en MAGOG aangeduid wordt. De Heer zal zijn volk ondersteunen, doordien hij de vijanden met een vuurregen, met pestziekte en hongersnood bezoeken zal. Zij zullen geheel en al uitgeroeid worden, en hunne landerijen en overige bezittingen den overwinnaars ten deel vallen, die intusschen in *Jackson County*, in den staat *Missouri*, het ware en laatste *Zion* zullen gebouwd hebben. Dit *Zion*, waarvan JOZEF, de profeet, bij het begin zijner loopbaan zulke groote en heerlijke dingen voorspelde, zal de hoofdstad van het westelijk vasteland zijn. Het zal met zijn reusachtigen tempel en zijne priesterschare als het ware een standaard zijn, die aan

alle twisten en scheuringen van godsdienstigen en staatkundigen aard spoedig een einde zal maken en alle republieken, koninkrijken, provinciën, volken, stammen en talen van *Noord- en Zuid-Amerika* tot één groot rijk zal versmelten.

En terwijl het duizendjarig rijk van christus aldus in het Westen voorbereid wordt, is het oostelijk vasteland niet minder getuige van groote omkeeringen en nieuwe instellingen. De tien stammen van *Israël* keeren even als de verstrooiden van *Juda* naar *Jeruzalem* terug en bouwen dáár den tempel weder op. Dan zal de geheele oude wereld, voor zoo verre zij niet tot de geloovigen behoort, tegen hen opstaan, met een leger tegen hen oprukken en de heilige stad belegeren. De Heer zal echter den geest der genade en des gebeds over de bewoners van *Jeruzalem* uitstorten, en christus, dien hunne vaders gekruisigd hebben, zal zich aan hun hoofd plaatsen. Door hem aangevoerd, zullen zij in een vreesselijken veldslag aan den *Olijfberg* alle heidenen verslaan. Op deze overwinning der Joden volgt eene algemeene omkeering van zaken in *Europa* zoowel als in *Azië*. Christus wordt koning der kinderen *Israëls*, *Jeruzalem* zijne hoofdstad en het middelpunt der oude wereld. De hoven van *Parijs*, *Londen*, *Petersburg*, *Rome* en *Weenen* — de Berlijnsche staatsmagt schijnt den God, die deze openbaring gaf, niet bekend te zijn geweest — moeten zich aan den *Messias* als hun' oppersten leenheer onderwerpen. In geval zij dit weigeren worden hunne troonen omvergestooten en hunne rijken vernietigd.

Overeenkomstig deze vereeniging van de volkeren der aarde zal er ook eene vereeniging van de tot dus verre

gescheidene deelen der aarde plaats vinden. De zee zal zich naar andere gewesten van onze planeet terug trekken, en alle eilanden en het overige vasteland zullen »Beulah'' d. i. in het Nieuw-Egyptisch: »door een huwelijk verbonden worden'', zoodat van het oestelijk naar het westelijk *Jeruzalem* (in welke laatste stad CHRISTUS zijn tweede groot heiligdom en zijn' tweeden zetel zal bezitten) die ontzaggelijke straatweg kan gebouwd worden, dien »de leeuw niet betreden en des adelaars oog niet gezien heeft.'' Eindelijk zullen onder aardbevingen ontelbare heiligen der oudheid uit hunne graven te voorschijn komen, om aan de gelukzaligheid van het duizendjarig rijk deel te nemen.

En op het einde van het duizendjarig rijk »zal hun, die niet opregt van gemoed en den wil des Heeren niet gehoorzaam geweest zijn — den boozen geesten namelijk — veroorloofd worden, een' korten tijd aan hun' oproerigen geest onder aanvoering van hun opperhoofd *Satan*, den grooten draak, den vrijen loop te laten. Ten laatste zullen zij echter in een' vreesselijken strijd overwonnen en uit het rijk der regtvaardigen verbannen worden.''

Daarna volgt de tweede opstanding en het jongste gericht. De aarde zal echter, door vuur gelouterd, eene hemelsche schoonheid ontvangen, en eene woonplaats worden voor hen, die ootmoedig en rein van harte zijn.

NEGENDE HOOFDSTUK.

De staatkundige betrekkingen in de toekomst van het rijk der Mormonen. — De onwaarschijnlijkheid, dat dit door een' aanval van buiten te gronde zal gaan. — Inwendige oorzaken van verval. — Eenige beschouwingen tot slot.

Het voorgaande hoofdstuk heeft ons bekend gemaakt met de toekomst, die de Mormonen zelve verwachten; het tegenwoordige zal ons doen zien, welke toekomst den Mormonen naar alle waarschijnlijkheid wacht. Daarbij moeten wij nog eenige opmerkingen toevoegen aan hetgene wij vroeger bij de beschouwing van het kerkelijk bestuur der sekte aangaande de burgerlijke inrigting der gemeente in *Deseret* op te merken hadden.

Wij zien de volkplanters van *Uta* tegenwoordig georganiseerd tot een gemeentewezen, dat al de kenmerken van een' welingerigten staat draagt. De wetgevende, regterlijke en handhavende magt is in handen van beambten, die, wat den vorm betreft, zich in niets onderscheiden van hen, die in de overige gewesten der Noord-Amerikaansche unie deze posten waarnemen. Binnen weinige jaren, misschien reeds in het aanstaande, zal het thans nog van *Washington* afhankelijk *Territorium Uta*, doordien het een getal van 60,000 inwoners bereikt, tot een onafhankelijken staat *Deseret* worden, en moge ook de erkenning van zulk eene souvereiniteit door het congres tot heden nog ontbreken, zoo kan men zich zeer wel over het ontbreken van den vorm troos-

ten, wanneer men toch reeds inderdaad (*factisch*) deze onafhankelijkheid bezit, waarvan de verre afstand tusschen *Deseret* en den zetel des bestuurs der *Vereenigde Staten* te *Washington* alsmede de gematigdheid van dat zelfde bestuur in het uitoefenen zijner regten oorzaak is.

Het gemeentewezen der Mormonen wordt door hen zelve betiteld met den naam van Theo-demokratie, doch is misschien juister eene theokratie te noemen, die slechts naar buiten en met betrekking tot eenige inwendige vreemde elementen, den schijn eener democratische republiek tracht te bewaren. Om niet te zeer af te steken, heeft men zich door den president *FILLMORE* een gouverneur laten geven, heeft men gerechtshoven naar het voorbeeld der reeds bestaande ingerigt, en eene wetgevende vergadering even als in de overige territoriaal-landen gekozen. Maar de instellingen en bevelen des Heeren, die aan al deze gedwongen inrigtingen voorafgingen, zijn voor alle tijden gegeven, en hebben zoowel op geestelijke als op wereldlijke zaken betrekking. Slechts zij, aan wie God zijn' wil onmiddelijk openbaart, kunnen wetten overeenkomstig de waarheid geven, en zoo is *BRIGHAM YOUNG* in het oog der Mormonen slechts daarom een wettig burgerlijk gouverneur, omdat hij de *ziener des Heeren* is. Had de president der Unie den bewoners van *Deseret* een' anderen gezonden, zoo » zou men hem met allen eerbied en achting ontvangen, maar in zijne qualiteit als gouverneur als niet aanwezig beschouwd hebben.” »He would be let severely alone”, (men zou hem geheel alleen gelaten hebben) zegt een blad der Mormonen met het oog op zulk een geval. Indien hij eene verkiezing of wetgevende vergadering had willen

bijeenroepen, er zou niemand gekomen zijn, om zijn berigt te lezen, en hij zou het verdriet gehad hebben, om of de oude statuten steeds te zien voortduren of eene wetgeving te zien ontstaan, die zonder zijne medewerking tot stand gebragt was. In één woord, men zou hem een' dergelijken passieven tegenstand geboden hebben als tegenover de drie niet-mormoonsche beambten der *Vereenigde Staten* aan den dag gelegd werd, en »men zou hem niets anders te doen overig gelaten hebben dan deze vrij moeilijke zaak: zijn inkomen uit het 2000 mijlen verwijderde *Washington* te halen.»

Evenals de kerk, is ook de staat der *Latterday-Saints* in alle opzichten onderworpen aan het triumviraat van het presidentschap, dat, zooals wij vroeger aantoonde, wel uit drie personen zamengesteld is, maar slechts door éénen wil gedreven wordt. Zelfs de zogenaamde *stakes of Zion*, vertakkingen der Mormonen, over de geheele aarde verspreid, moeten aan den president en ziener gehoorzamen, en wel bovenal in geestelijke zaken, in wereldlijke slechts voor zoo verre de bepalingen van het hoofdbestuur te *Deseret* niet strijden met de wetten van het land, waarin zich de zuster-gemeente bevindt. Alle twisten moeten door de kerk beslist worden; die over onderwerpen der leer door den ziener, over regtszaken door vrederegters, hoogere regtbanken en bij laatste instantie door den gouverneur. Maar de vrederegter is gewoonlijk de bisschop, de heeren op de regtszetels van het *Superior-Court* zijn zonder uitzondering gekozen uit het midden der Hoogepriesters, der zeventigen of der apostelen, en zijne excellentie de gouverneur is de ziener zelf. Ja zelfs de wetgevende vergadering, die bovendien onder den invloed

der priesters gekozen is, kan geene bepalingen maken, die met de uitspraken van het kerkelijk hoofd zouden strijden. Zij heeft alleen deze laatsten met de omstandigheden in overeenstemming te brengen en daardoor voor de toepassing geschikt te maken.

De rechtspleging is zeer eenvoudig. Zij is gegrond op de stelling van algemeene gelijkheid en stemt in vele punten met de voorschriften der Mozaische wet overeen, welke straffen toegepast worden, voor zoo verre dit uitvoerbaar is. Amerikaansche berigtgevers prijzen het, dat bij de lagere regtbanken de getuigen zelden tot een' eed verplicht worden, en men om die achterdeurtjes van het regt, welke den advokaten in het Oosten zoo ruimschoots gelegenheid geven tot allerlei uitvlugten, zich weinig bekommert, maar meer overeenkomstig het gezond menschenverstand en het eenvoudig regtsgevoel beslist.

Een eigenaardige trek in de wetgeving van *Deseret* is deze, dat op traagheid straffen gesteld zijn. De arbeid geldt als heilig. Luiards worden door de bisschoppen opgeteekend en eerst vermaand, daarna openlijk des zondags na afloop der godsdienstoefening berispt, eindelijk met den vloek belegd. Er zijn in den bijenkorf, die het wapenschild van *Deseret* is, geene broedbijen. Die de handen niet roert moet honger lijden. De profeet JOZEF werd wel is waar door eene openbaring Gods van de verplichting tot lichamelijken arbeid bevrijd, dewijl hij zijn' tijd te zeer tot het regelen en besturen der gemeente noodig had. BRIGHAM YOUNG verlangt echter die bijzondere gunst niet, maar geeft, voor zoo verre zijne overige bezigheden zulks toelaten, den broeders een goed voorbeeld, daar hij (van zijn ambacht een timmerman) dapper in zijn' zaagmolen werkt. Priesters

en bisschoppen doen hetzelfde en de apostelen en opper-priesters kunnen zich zonder uitzondering beroemen, even als PAULUS de tentenmaker, hun brood in het zweet huns aangezigts te verdienen en op werkdagen met de daad te leeren, hetgeen zij des zondags van den kansel in betrekking tot de hooge waarde van den vlijt gepredikt hebben. Dit nu heeft goede gevolgen in verschillende opzichten. Het onderscheid tusschen priester en leek komt daardoor minder scherp uit, dan het volgens hunne leer inderdaad is; het vereenigt de verschillende klassen, het maakt den leidsman der kudde met de wenschen en denkwijze dezer laatsten bekend en het verrijkt de openbare schatkist; want hoe vlijtiger de arbeiders zijn, des te grooter zijn de vruchten van hunnen arbeid; maar ook des te talrijker de *tienden*. Deze zijn echter, gelijk wij vroeger vermeldden, niet alleen ten voordeele der priesters, maar worden ook besteed voor publieke ondernemingen, het bouwen van straten, bruggen, scholen, kerkelijke inrigtingen, voor het onderhouden van de huisgezinnen der zendelingen en voor den tempel, zoodat zij den opbrengers weder ten beste komen en het geheele systeem in den grond slechts eene soort van *gematigd communisme* is.

Criminele gevallen zullen in de toekomst beoordeeld worden volgens de »wetten des Heeren», een' codex, die gelijk zij voorgeven door openbaringen is tot stand gebracht, maar tot dus verre nog niet in druk uitgegeven, dewijl het volk Gods daartoe nog niet geheel rijp geoordeeld werd. Spoedig echter zal hij in werking treden. Wat er van uitgelekt is, herinnert ons aan de wetten van DRACO. Want overeenkomstig dien codex zullen bijv. alle zwaardere misdaden, waartoe de echt-

breuk gerekend wordt, met onthoofding geboet worden, dewijl » zonder bloedvergieting geene vergeving der zonden mogelijk is. » Ja men beschouwt dit zelfs als eene soort van barmhartigheid jegens den misdadiger, dat, wanneer hij in zijne dwaasheid, of verlost door den satan zijne zaligheid verbeurd heeft, door zijn hoofd onder den bijl te plaatsen, zijne schuld verzoenen en in een' toestand komen kan, waarin hij op nieuw een' tijd van beproeving begint.

Men heeft de aanvoeders der Mormonen beschuldigd, zich herhaalde malen op verachtelijke wijze uitgelaten te hebben over de personen, die te *Washington* aan het hoofd der regering staan of gestaan hebben, en men heeft daaruit een spoedig conflict met het hoofdbestuur willen voorspellen. Maar dergelijke aanvallen op staatslieden der Unie zijn in de Amerikaansche bladen en bij de sprekers in volksvergaderingen iets gewoons, en niemand zal beweren dat de staat *Massachusetts* of *Rhode Island* zich van de Unie wil losscheuren omdat bijv. de gouverneur of een senator dezer Staten *abolitionist* (voorstander der afschaffing b. v. van slaven) is, en de heeren te *Washington* wegens de wet tegen de voortvlugtige slaven verraders noemt. Bovendien echter hebben de Mormonen in al hunne redevoeringen en geschriften de hoogste achting voor en gehechtheid aan de Unie en de constitutie aan den dag gelegd, en moge dit ook al bij eenigen een voorzigtigheidsmaatregel en theatrale vertooning geweest zijn, bij de meesten geschiedde het zeker uit overtuiging. Niet zonder een' zekeren schijn van regt, dien lieden zonder kennis van diplomatie ligt voor het regt zelf, zouden gehouden hebben, hadden de volkplanters van *Uta* in het jaar

1848 zich voor onafhankelijk van het moederland kunnen verklaren. In *Missouri* en *Illinois* wreed en onregtvaardig behandeld, door het congres en den president niet beschermd, weken zij voor hunne vervolgers naar eene streek (*Uta*) die, toen hunne eerste colonne aldaar aankwam, een deel uitmaakte van het Mexikaansch gebied. De jongere leden hunner sekte hielpen dit land overeren door hunne onvermoeide vlijt en volharding, en herschiepen deze nog slechts ten deele bewoonde woestijn in vruchtdragende akkers. Reeds een' geruimen tijd hadden zij in *Uta* doorgebracht, toen het vredestraktaat tot stand kwam, waarbij *Uta* aan de *Vereenigde Staten* afgestaan werd. Daartegen nu hadden zij zich kunnen verzetten; want ofschoon ook het regt der volken dit geenszins erkent, zou zulk een protest in de geschiedenis van *Noord-Amerika* niet zonder voorbeeld geweest zijn. Doch zoodra hadden de Mormonen niet vernomen dat zij in plaats van uitgewekenen *burgers der Unie* waren geworden, of zij maakten van de eerste gelegenheid de beste gebruik, om hunne gehechtheid aan het oude vaderland te verklaren en deszelfs regeringsvorm als ook voor hen van kracht te erkennen.

Dat men echter ook thans nog zoo denkt of ten minste den schijn aanneemt van zoo te denken, moge de volgende schildering der viering van den derden jaardag hunner komst in *Deseret* getuigen. (*) De viering van den 4^{den} Julij 1851, die wij uit andere bronnen elders beschreven hebben, (†) stemt daarmede overeen en er valt niet aan te twijfelen dat de Mormonen bur-

(*) Ontleend uit GUNNISON.

(†) In het tweede deel der »Wanderungen zwischen *Hudson* und *Mississippi*,» pag. 66 vlgg.

gers der Unie zijn en blijven willen, wanneer hunne gehechtheid aan den regeringsvorm ook *cum grano salis* (niet zonder voorbehoud) op te vatten is. GUNNISON verhaalt het volgende:

» Omstreeks 10 uur verkondigde het gebulder der kanonnen aan de stad, dat de tijd gekomen was, zich naar de *Bowery*, waar eenmaal hun tempel staan zal, te begeven. De gezagvoerders der kerk en de beambten der door de *Vereenigde Staten* afgezondene verdelingscommissie vereenigden zich in het nieuwe woonhuis van den president, waar zij met die voorkomende welwillendheid ontvangen werden, die den gouverneur van *Uta* kenmerkt. Omstreeks 11 uur posteerde zich voor het huis eene talrijke weluitgeruste militaire magt, aangevoerd door generaal WELLS en begeleid door een koor van muzikanten, alsmede van 24 bisschoppen in ambtsgewaad, die vaandels droegen. De gasten, de hoofden der kerk en het presidentschap schaarden zich daarop in 't gelid en zetten zich, onder bevel van den generaal, zijne adjudanten en den » Marshal of the Day, (*) onder het spelen der muzikanten en het bulderen van het geschut, met wapperende banieren naar de groote plaats in beweging, waar de hoofdplegtigheid moest plaats grijpen.

Hier waren in de voorbeeldigste orde en stilte omstreeks 6000 personen verzameld, allen in hunne zondagsklederen uitgedoscht en met vrolijke gezigten. Als de redenaar, het presidentschap, de vaders en de » be-daagde mannen » alsmede de voornaamste gasten op de talrijke voor hen bestemde eerezetels plaats genomen

(*) Zooveel als Ceremoniemeester.

hadden, smeekte een der 12 apostelen den zegen des hemels af op deze vergadering. Daarop las de Marshal het programma der feestviering voor, hetgeen gevolgd werd door eene voordragt van den redenaar, waarin hij zich op welsprekende wijze tot den volkstrots, de vaderlandsliefde en het gevoel van regt zijner opmerkbare toehoorders wendde. Hij somde hunne talrijke beproevingen en de glorierijke uitkomsten daarvan op; hij vermaande hen hunne eer en regten tegen elke miskennis te verdedigen en verklaarde in hunnen naam, dat elke verkorting te dien opzichte hun aangedaan krachtig zou bestreden worden. Daarop werden er redevoeringen door den president en anderen gehouden, die alle dit doel hadden, de opmerkzaamheid op het gewigt dezer feestviering te vestigen en den hoorders helder te doen inzien, waarom en op welken grond deze dag een gedenkwaardige was.

Eindelijk kwam de hoofdzaak. Het was de overhandiging van den regeringsvorm der *Vereenigde Staten*, alsmede van dien van *Deseret* aan den gouverneur, opdat hij en zijne opvolgers als getrouwe wachters hen zouden bewaken en verdedigen. De oorkonden werden door 24 »bejaarden», mannen met zilverwitte haren, zonen en afstammelingen der vrijheids-helden van 1776, overgegeven. In eene wel geordende, korte aanspraak vermaande hun spreker den gouverneur tot getrouwheid aan de *constitutie*. Hij zeide tot hem, dat deze vaderen welligt spoedig, vóór hem, het tooneel van dit woelige leven zouden verlaten, en dat zij, alvorens heen te gaan om nimmer weder te keeren, het erfdeel, dat zij van het vorige geslacht ontvangen hadden, in de handen van vertrouwde personen wenschten neder te leggen, opdat

het ongeschonden bewaard werd tot dat de volheid der tijden zou gekomen zijn. Het was de roemrijke, goddelijke regeringsvorm, welken de Heer den vorigen staatslieden ingegeven had, en zij verzochten hem dien in de archieven van hunnen ontluikenden staat neder te leggen, als een heilig kleinood, als het palladium, als den hoogsten toetssteen van gezag onder God, die over het lot der *Vereenigde Staten* waakte, als eene onpersoonlijke magt, die alleen in de liefde en trouw harer onderdanen, vrijgeboren mannen, bestond. Dit kleinood moest heilig gehouden worden, elkeen in de bergen moest door een' eed tot de verdediging daarvan verplicht worden. Want dreigende wolken pakten zich aan den Oostelijken horizon zamen, en zij, die oorspronkelijk deze stomme en toch zoo welbespraakte constitutie verdedigd en ondersteund hadden, zouden weldra hunne trouw schenden en, uitzinnig geworden overeenkomstig den wil des hemels, zouden zij komen aanstormen om hunne handen met het bloed hunner broederen te bevleken, terwijl daarboven op de bergen de uitverkorene bewaarders des kleinoods zich in deszelfs bezit verheugen en eindelijk even als de adelaar van zijn nest zullen nedervliegen, om den overgeblevenen, die berouw hebben, dien vrede terug te geven, die alleen dit hoog begenadigde land kan doen bloeijen; tegelijk zullen zij met de wereldlijke oorkonde genen de waarheid brengen, die alleen kan vrijmaken.

Het feest werd door een prachtig gastmaal gesloten, hetwelk in de woning van den president voor diegene gereed gemaakt werd, die door gezegde militaire magt en de 24 bisschoppen naar de *Bowery* waren begeleid. Toasten, aanspraken, muziek en gezang wisselden elkander

af tot aan den avond, toen de opgewonden menigte, zonder dat iets de harmonie van het feest verbroken had, uiteen ging en ongetwijfeld in het geloof verkeerde, dat de Mormonen het magtigste volk der aarde en hunne regenten de meest wijze mannen onder de zon waren. Hun ziener had hun gezegd dat zij geene aardsche magt te vreezen hadden, en dat men besloten had zich voor een' *staat* te verklaren, wat ook congres of president te *Washington* zeggen of doen mogten, en het volk had als uit éénen mond daarop geantwoord: Amen, zoo zal het zijn, het is de wil der hemelsche gerechtigheid!"

Het blijkt dus genoeg uit deze redevoeringen, dat de Mormonen den regeringsvorm der Unie voor eene heilige, ja door God gegeven oorkonde houden en dat zij burgers der *Vereenigde Staten* zijn, maar dat zij het op hunne eigene wijze willen zijn. Daartegen zal zich, zoodra het *territorium* tot een' *staat* verheven is, niets gewigtigs laten inbrengen. De Constitutie waarborgt onbeperkte vrijheid van geweten, daar zij door een bijgevoegd artikel van 1794 bepaalt: het congres mag geene wet maken, die op de invoering of vrije uitoefening van eenige godsdienst betrekking heeft. Zij schrijft den afzonderlijken leden der Unie, wat hun bestuur betreft, niets voor, waaraan de Mormonen niet voldaan hebben. Zij verleent eindelijk aan het hoofdbestuur geenszins het regt, om zich met de inwendige belangen der tot een geheel verbondene *souvereine* republieken te bemoeijen.

Iets anders is het echter, zoolang *Uta* nog *territorium* is (d. i. nog geen 60,000 inwoners telt). Als zoodanig is het als onmondig te beschouwen. Zijn wettige voogd

is de president te *Washington*, in wiens keuze het staat, hoeveel vrijheid hij — natuurlijk altijd met het oog op de Constitutie — den onmondige veroorloven, voor hoe verre hij zijne eigenaardige betrekkingen in het oog wil houden. Zoo zou het den Mormonen moeilijk vallen, wanneer de president hun magistraatspersonen tegen hunnen wil zou willen geven, het strijdige dezer handeling met de Constitutie aan te toonen. Eene onbillijkheid zouden echter in zulk een geval zelfs de tegenstanders der sekte moeten erkennen.

De kolonisten van *Deseret* vergelijken hunnen toestand niet onjuist met dien, waarin zich de amerikaansche koloniën voor het uitbreken van den vrijheidsoorlog bevonden. Zij zien het eenig onderscheid daarin, dat de laatstgenoemden zich daarover te beklagen hadden, dat men hun belastingen oplegde, zonder verlof om hunne belangen in het parlement van het moederland te mogen voordragen, terwijl de Mormonen daarin eene onregtvaardigheid vinden, wanneer vreemde bestuurders, die hun geloof en hunne eigenaardige zeden en gewoonten niet kennen, hun wetten willen opdringen. Bij allen afkeer, dien hun bijgeloof en het verkeerde van vele hunner maatschappelijke inrigtingen ons inboezemen, kunnen wij toch deze klagt en het daarmede zamenhangende verlangen, om hen op hunne manier zalig en op aarde gelukkig te laten worden, slechts goedkeuren. Eenige amerikaansche dagbladen hebben andere meeningen uitgesproken. De president *FILLMORE* heeft aan dat verlangen slechts ten deele toegegeven, daar hij aan het *territorium* ten minste drie niet tot de *Latterday-Saints* behoorende beambten gaf. *PIERCE*, zijn democratisch gezinde opvolger, is eene meer juiste staatkunde ge-

volgd en heeft aan het *territorium*, wat de keuze zijner bestuurders betreft, volle vrijheid gelaten; een gedrag, waardoor de bedreigde vrede voor het tegenwoordige hersteld schijnt.

De vraag, of de Mormonen zich uit *Washington* bestuurders hunner zaken en regters hunner twistgedingen zullen laten geven, of — voorondersteld, dat het hoofdbestuur der Unie daarin genoegzaam neemt — zich zelven regeren zullen, is in den grond slechts eene vraag der politieke etiquette, en het zou niet alleen onregtvaardig, maar ook niet verstandig zijn, zoo men bij eene weigering der Mormonen hen van hoog verraad zou willen beschuldigen en dwangmiddelen gebruiken. Het gevolg daarvan zou een opstand zijn van de kolonie in het rotsgebergte, dien men misschien eerst door een aantal regimenten dragonders zou kunnen dempen. Deze troepen zouden nu of voor de versterkte bergpassen in de *Rocky mountains* moeten omkeeren, of men zou in *Deseret* zich onderwerpen, en zij zouden, om verdere oproerigheden te voorkomen, als bezetting in het land achterblijven. Daarbij zou echter de gestrengheid der bevelhebbers even als vroeger te *Missouri* wel niet anders dan als aanmatiging en gruwzame wreedheid uitgekreten worden. De overigens door geheel *Amerika* verbreide verachting van den soldatenstand zou in hooge mate toenemen, wanneer de Mormonen hunne noeste vlijt bij de traagheid van genen vergeleken, de tot een spreekwoord gewordene galanterie der epauletten-dragers jegens het schoone geslacht zou ten slotte bij de bezitters van harems onder de Mormonen jaloerschheid opwekken. De herinnering aan de wet, die wegens overspel de doodstraf eischt, zou dan voor de hand

liggen, de haat tegen de *heidenen* zou ook de meer bedachtzamen in het kiezen van den regten weg verblinden, en wie kan er voor instaan of dan niet op zekeren tijd het *Timpanoga* gebergte een tweede schouwspel van den Siciliaanschen vesper zou vertoonen. Hetzij dus de Mormonen zich aan de dragonders van *Uncle Sam* onderwierpen of niet, in beide gevallen zou men een grooten oorlog te voeren hebben. Het einde van dien krijg zou wel niet twijfelachtig zijn; maar hij zou bij de verwijdering van *Deseret* van de grenzen der meer beschaafde Staten, bij de zwaarigheid van het vervoer van geschut en proviand door woestijnen zonder straatwegen en bevaarbare kanalen, bij de natuurlijke sterkte van *Deseret*, dat door steile bergketenen omgeven is, en eindelijk bij de krijgszuchtige dapperheid der alsdan tot het hevigste fanatisme vervoerde heiligen, uit hoofde van al deze oorzaken zou die oorlog ontzaggelijke offers aan geld en menschen kosten en misschien jaren lang duren; zonder nog te bedenken, dat dit het eerste voorbeeld van een' burgeroorlog zou zijn — een voorbeeld, waarvoor de *Vereenigde Staten* bij de tweespalt tusschen het Noorden en het Zuiden zich meer dan een andere staat te wachten hebben.

En wat zou men bij eene zoo spoedig mogelijke en volkomene overwinning der opstandelingen nog bereikt hebben? Onze eeuw gedooft geen tweeden oorlog als dien tegen de Albigenen, en zoo zou de gestrengheid der wet slechts eenige der schuldigen kunnen treffen. De groote massa nog eens uit huis en hof te verdrijven, zou men evenmin durven ten uitvoer brengen. Men zou hen dus in het bezit hunner goederen moeten laten en hen door eene sterke bezetting, die bij de uit-

breiding der volkplantingen in *Deseret* de grootste helft van het leger der *Vereenigde Staten* zou vereischen, in toom zoeken te houden. Daardoor zou de kolonie verarmen. Het bewustzijn van geleden onrecht zou zich verder van geslacht tot geslacht voortplanten, en men zou zich midden op den weg van den *Mississippi* naar *Californië*, midden onder de Roodhuiden, de toekomstige geloofsgenooten der Mormonen, een' heimelijken vijand, die slechts op eene gelegenheid tot wraak loerde, bezorgd hebben, in plaats van, gelijk thans in *Deseret*, een herbergzaam oord voor de goudzoekers, die naar *Californië* trekken en een' voormuur tegen de Wilden to bezitten, die met den tijd betere diensten tot het afweren en in bedwang houden der woeste horden zal bewijzen dan alle forten aan de Westelijke grenzen te zamen genomen. Eindelijk zou men de ontginning dezer woeste streken, die door het vlijtige volk der Mormonen met zulk een gelukkig gevolg begonnen en voortgezet is, voor lange jaren, ja misschien voor altijd, gestuit hebben, dewijl bezwaarlijk andere lieden dan degene, die om hunne godsdienst vervolgd en door één' godsdienstigen hand verbonden worden, deze onherbergzame oorden zonder eenige bevaarbare rivier tot hunne woonplaats zouden kiezen.

Op grond van deze en vele andere redenen, die wij hier niet kunnen opsommen, is het waarschijnlijk, dat men de Mormonen zal laten begaan en hun' staat tot volle rijpheid laten komen. *Young* en de overige bestuurders der sekte zullen zich van alle buitensporige aanmatigheden onthouden en in schijn althans het gezag der wet handhaven. Te *Washington* zal men echter geringere afwijkingen van den regel door de vingers

weten te zien. *Deseret* zal in minder dan 10 jaren 100,000 en misschien meer inwoners bevatten, en de wereld zal het zeldzame schouwspel zien eener priester-republiek, die een lid uitmaakt van een aantal *Ver-eenigde Staten*, in welke de democratische regerings-vorm heerscht.

Toch kunnen wij den Mormonen in *Deseret* geene lagchende toekomst voorspellen. Mogelijk is het dat deze zoogenaamde godsdienst zich eeuwen lang staande houdt. Mogelijk ook, dat de staat *Deseret* een' tijd lang als theodemocratie zal bloeijen — in zijn' tegenwoordigen toestand echter zal geen van beide een' langen duur hebben, en het is niet onwaarschijnlijk, dat reeds de eerstvolgende jaren het door JOZEF SMITH gestichte gebouw zullen doen wankelen en eene volkomene hervorming doen ondergaan. Niet van buiten, maar wel inwendig, zal zich de storm verheffen, die dit gebouw zal schokken. Uit het midden der sekte zelve zal het verval zich ontwikkelen, en wel zullen de zaden tot twist en tweedragt des te eerder ontkiemen, naarmate men den Mormonen bereidwilliger toestaat, hetgeen zij verlangen, hoe meer men hen als niet bestaande beschouwt en hen aan zich zelve overlaat. De band, die hen tot dusverre verbond, berustte hoofdzakelijk op het martelaarschap, hetwelk zij verduurd hebben. Bedreigingen van buiten leidden hunnen blik af naar hetgeen hen omringde, en zoo zag men voorbij, dat inwendig het zaad der boosheid meer en meer wortel schoot. Daarbij kwam de strijd met de woestijn, de zorg voor stoffelijke belangen. Inziende dat hunne positie door geene uitwendige oorzaken meer bedreigd werd, dat hun onderhoud voor de toekomst op zekere grondslagen

rustte, zal men binnen korten tijd tot het gevoel en daardoor tot het besef en de erkenning van de schreijendste misbruiken en dwalingen komen, en het inzien hiervan zal terstond door den afval van het tot heden bestaande gevolgd worden.

De hoofden der Mormonen zouden het ontwaken van dit helder bewustzijn, hetwelk hun ergste vijand is, mogelijk langer kunnen verhinderen, zoo zij de leden hunner sekte geheel en al van de hen omringende wereld konden afsluiten. Maar eensdeels berust de bloei en de uitbreiding van den staat der Mormonen op de volkplantingen van buiten, en ten anderen veroorlooft de geest van onzen tijd geenszins zulk eene afsluiting. Geen 20 jaren zal het duren, of de reusachtige spoorweg, die den *Atlantischen* met den *Stillen Oceaan* moet verbinden, zal voltooid zijn, en moge hij ook al het gebied der Mormonen niet doorsnijden, zeker zal hij er langs gaan. De waarde van het land zal stijgen, dewijl de prijs der producten daardoor verhoogd zal worden. Maar tevens zal de stoom ook de ader zijn waardoor het levensbloed der negentiende eeuw, verlichting en beschaving, weder in dit van de beschaafde wereld afgebonden lid vloeit.

Hoogst waarschijnlijk zal de reactie der ontwakende rede zich reeds vroeger een' weg banen door den waanzin en de verblindheid, die thans de menigte geboeid houden. De eerste storing der tegenwoordige harmonie zal waarschijnlijk van de veelwijverij uitgaan. Men keert daardoor tot de aziatische barbaarschheid terug, terwijl men aan den anderen kant toch door ijverige zorg voor scholen de beschaving tracht te bevorderen. Men geeft aan de meisjes eene even goede opvoeding als aan de

jongens, en toch doet men de eersten in de praktijk gevoelen, dat zij diep onder den man staan. De beleefdheid en achting voor het vrouwelijk geslacht, die bij beschaafde volken heerschende zijn, houdt de Mormonen voor eene dwaze »heidensche mode,» en zijne vrouw heeft geene andere waarde dan eene »moeder in Israël,» d. i. in de taal van het dagelijksche leven: zij heeft slechts waarde als machine om het land met een getal van 60,000 inwoners te bevolken, die noodig zijn om het *territorium* tot den rang van een' staat te verheffen. Dat is eene filozofie voor veldmuizen en konijnen, niet voor menschen. Zelfs de Turk beschouwt de zaak niet van dit standpunt. Bovendien worden echter de harems van *Azië* met meisjes gevuld, wier toestemming men niet gevraagd heeft. De wetten der Mormonen veroorloven daarentegen aan de jonge dames, die *ter bezegeling* begeerd worden, dit verzoek af te slaan, al worden zij ook met den toorn des Heeren bedreigd, dewijl zij zich aan zijne instelling niet onderwerpen. Nu stelle men zich eens voor, dat aan een jong meisje van eenig fijn gevoel de vraag gedaan wordt, of zij wel lust heeft, vrouw X nommer 20 te worden, of zich met een man te verbinden, die na eenige jaren, als de bloem verwelkt is, gedurende geheele weken niet meer naar haar zal omzien en eindelijk op een zekeren morgen in hare kamer treedt met de woorden: »het verheugt mij zeer, u eens te zien, mijn liefste; het zou mij zeer aangenaam zijn een uurtje met u te verpraten, maar — hm, tusschen twee haakjes — hebt gij al mijne jongste bruid numero 10 gezien? — een zeer lief meisje!» Men verbeelde zich eens dat die vraag aan eene jonge beschaafde dame gedaan werd,

men zou over het antwoord niet in het onzekere zijn, en inderdaad zijn thans reeds de gevallen niet zeldzaam; dat meisjes van *Deseret*, die met een' pacha der sekte *verzegeld* waren, haren gebieders ontvlugt zijn, om zich met Indianen te verbinden, daar zij het ruwe leven in de lederen tenten der woestijn verkozen boven den lagen en vervelenden stand in den harem van dien navolger der aartsvaders. Wanneer dit echter aan het groene hout geschiedt, hoe zal het met het dorre gaan?

Eene tweede aanleiding tot twist zal de van den profeet JOZEF afkomstige verbeterde bijbel zijn, die volgens geruchten, binnen kort verschijnen zal. Tot heden bestond er voor eene bestrijding en een kritisch onderzoek van de leer der Mormonen geen genoegzaam zekere grond. Alles was in voortdurende verandering, onophoudelijke volmaking. Met dien bijbel zullen wij het resultaat dezer ontwikkeling ontvangen, en het zal niet lang duren, of er ontstaan met de verschillende uitleggingen van dien bijbel ook verschillende sekten in de sekte der Mormonen.

Eene derde oorzaak tot verval ligt in de volkplantingen, die zich in *Deseret* uerzetten, niet omdat zij deelen in het fanatisme, maar om hunne inkomsten te vermeerderen. Reeds thans klagen de hoofden der sekte dikwerf over de zelfzucht, die onder het volk heerscht, terwijl de uitvoering der plannen van JOZEF SMITH EN BRIGHAM YOUNG eene verloochening van eigen belang vordert, gelijk tot dusverre slechts de Jezuïten aan den dag legden. Geheele familiën verhuizen uit engelsche manufactuur-districten naar het land der Mormonen, dewijl een zoon of de vader door de zendingen der *Latterday-Saints* bekeerd is, en dewijl men hen die hier gebrek lijden, ginds een' grooten rijkdom voor-

spiegelt. Vele dezer uitgewekenen behoorden te huis in het land der Chartisten, deze roode republikeinen van *Engeland*. Zij komen in *Deseret* en moeten zich nu hier geheel en al tegen hunne beschouwing van een idealen staat gedragen, moeten zich aan wetten, die zij niet gemaakt hebben, onderwerpen, moeten maatregelen, die zij in stilte als tirannij verwenschen, even als of het goddelijke geboden waren, gehoorzamen. Anderen zijn door hun bijgeloof voor deze botsingen blind. Maar voor de ongeloovigen wordt de pil daardoor niet zoeter, en deze »Mormoonsch-gezinden» zullen dus van de eerste gelegenheid de beste gebruik maken, om het juk, dat zij met tegenzin dragen, af te schudden.

Een vierde mijn, die binnen korteren of langeren tijd springen moet, hebben de bestuurders der zaken in *Deseret* zich zelve gegraven, namelijk in het belastingstelsel der *tienden*. Door dit systeem worden verbazende sommen opgehoopt en ter beschikking van het presidentschap gesteld, zonder dat dit rekening en verantwoording te doen heeft. Oorspronkelijk moesten de tienden strekken tot onderhoud der priesters en tot het oprigten van instellingen voor algemeene welvaart. Maar hoe, wanneer zij nu eens tot bereiking der bijzondere belangen van den Ziener en zijne vertrouwden gebezigd worden? Niemand weet het; menigeen die nadenkt zal het bij de verzoeking, die in het bevrijd zijn van eenige verantwoording aan de Mormonen ligt, voor mogelijk, vele wantrouwenden het voor zeer waarschijnlijk, ja misschien voor zeker houden. Het kan niet lang duren of deze gedachten zullen opentlijk uitgesproken worden. Men zal het onverdragelijk vinden, dat de herders der

kudde hen werkelijk als eene kudde behandelen, die niets in te brengen heeft wanneer de schaapherder de wol verkoopt. Men zal de meer verlichten en stoutmoedigen weldra de gissing hooren wagen, dat dit alles in den grond op eene godsdienstige speculatie aankomt. De landman, die op het stoffige veld met bijl of spa zich afmat, zal verdrietig de vraag opwerpen, of de lasten en genoegens des levens niet al te ongelijk verdeeld zijn, wanneer ginds in eene prachtige koets, met muziek voorop en een schitterend gevolg er achter, de president der kerk met zijne 2000 vrouwen over het veld vliegt, terwijl hier de arme in het zweet zijns aangezigts den haver voor de zes paarden, het onderhoud voor den harem en de kosten voor al die heerlijkheid van den heiligen man helpt verdienen.

Eindelijk berust de goede verstandhouding tusschen het presidentschap en de overige talentvolle mannen onder de *Latterday-saints* geenszins op zulk een vasten grondslag dat zij boven elke storing verheven zou zijn. Hetgeen onder het eerste driemanschap met den profeet JOZEF aan het hoofd kon geschieden, kon — ofschoon ook niet zoo spoedig als toen — zich herhalen.

»Er is niet veel scherpzinnigheid toe noodig,» zegt GUNNISON, »om de toenemende neiging tot andere personen dan degene, die thans aan het hoofd staan, op te merken, en wanneer er partijen ontstaan, zal de bewondering, die men voor YOUNG koestert, spoedig geene algemeene meer zijn. Nog hebben zich geene stemmen openlijk ten gunste verklaard van hem, die thans den tweeden rang in den Staat inneemt, en die als de beste werkman in het dal geldt. Maar er zou slechts een weinig heerszuchtige maatregel, eene ge-

ringe verandering in de leer van den kant der zieners noodig zijn, om de aanklagt van eerzucht en ketterij te doen geboren worden. Gelijk Lucifer in den hemel en RIGDON te *Nauvoo* zou hij door talrijke stemmen van zijne hooge betrekking vervallen verklaard worden, en een votum van den voorstander der gemeente of van den wil der meerderheid des volks zou hem afzetten."

BRIGHAM YOUNG ziet dit wel in. Hij weet, dat achter de theocratie steeds de democratie loert, en hij neemt zich voor haar in acht met al de sluwheid, die hem eigen is. Hij hoedt zich voor niet wel overlegde openbaringen, laat eerder blijken, dat binnen kort zaken van het hoogste belang aan het licht zullen treden, en verzekert, dat JOZEF de Ziener meer te voltooien heeft achtergelaten, dan men in vijf jaren bij hard werken zou kunnen tot stand brengen. Wanneer men vervuld zal hebben, hetgene hij op bevel van God opgegeven heeft te doen, zoo kan men de engelen om meer licht vragen.

Al deze zaden van eerzucht, wantrouwen en ontevredenheid zijn in een' vruchtbaren grond geworpen, en laat men hen stil ontkiemen, zoo zullen zij in korten tijd de eendragt verstoren, die de gemeente der Mormonen zoo achttingwaardig en geducht maakt voor elk, die het zou willen wagen hen naar zijnen wil te dwingen. Men kan dit volk zeer goed met de Puriteinen van *Nieuw-Engeland* in de eerste jaren, nadat zij zich in *Amerika* nedergezet hadden, vergelijken. Zij bezitten geheel denzelfden moed, dezelfde kracht tot handelen en volharding, geheel dezelfde bijgeloovige partijzucht; zij hebben nog vreeselijker vervolgingen door-

gestaan dan gene, zijn nog meer dan gene zelfs in hunne nederlagen overwinnaars gebleven, en hebben eenen nog woesteren grond in vruchtdragende velden herschapen, zoodat » thans twee grashalmen groeijen waar men vroeger slechts een' zag." Zij hebben al deze resultaten bereikt, ofschoon hun karakter op verre na zoo rein en edel niet is en hunne zaak veel minder regtvaardig dan die van het hoopje uitgewekene Puriteinen der zeventiende eeuw.

In hunne eerste kolonie heeft het Theodemokratisch bestuur der Mormonen heerlijke vruchten voortgebracht, en is in die vruchten onder gegaan. Mogt het in *Deseret* hetzelfde aanschouwen! Daarvoor bestaat eene gegronde hoop.

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.

Please return promptly.

